

Okładka tymczasowa.

JULIUSZ HR. OSTROWSKI.

KSIEGA HERBOWA RODÓW POLSKICH.

Zeszyt IV.

WARSZAWA.

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI ANTYKWARSKIEJ
B. BOLCEWICZA.
Plac Saski Nr. 5.

DRUK JÓZEFA SIKORSKIEGO, WARECKA № 14.
1898.

UPRASZA SIĘ O NADSYŁANIE PRENUMERATY NA DALSZE ZESZYTY.

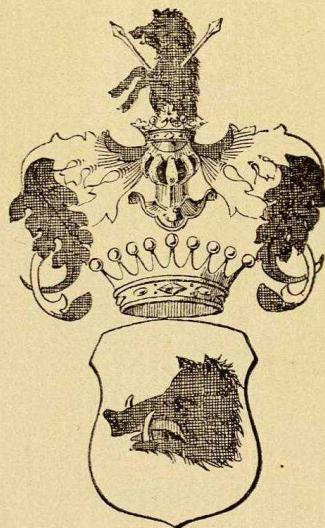
br. 29980

Дозволено Цензурою
Варшава, 18 Сентября 1898 г.

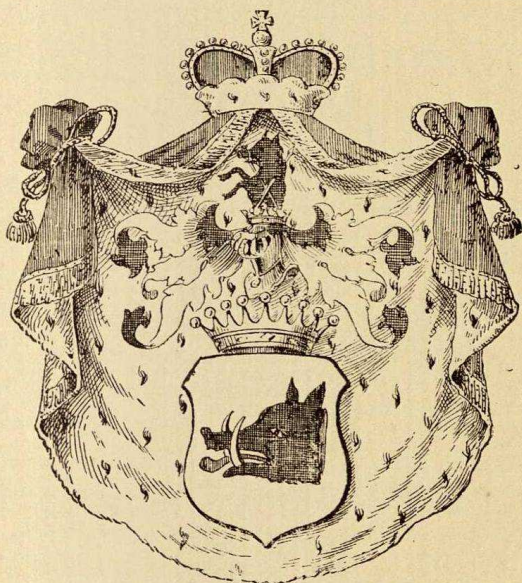
DENHOF, (*Doenhoff*).

— 511 —

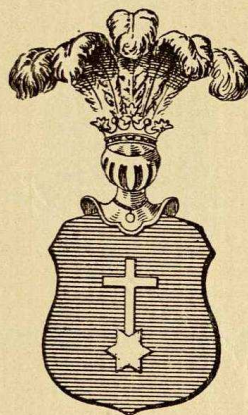
DENHOF Hrabia.

— 512 —

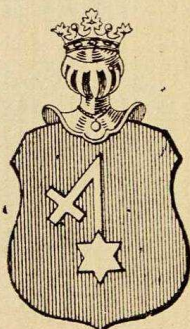
DENHOF Książę.

— 513 —

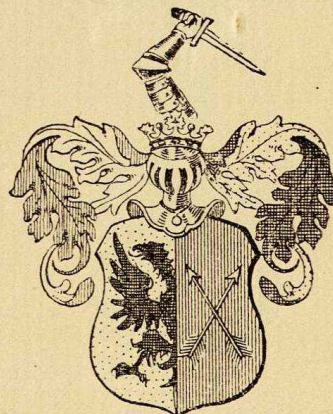
DENIS I.

— 514 —

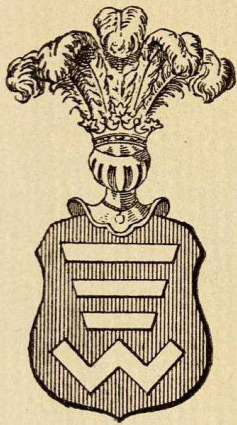
DENIS II.

— 515 —

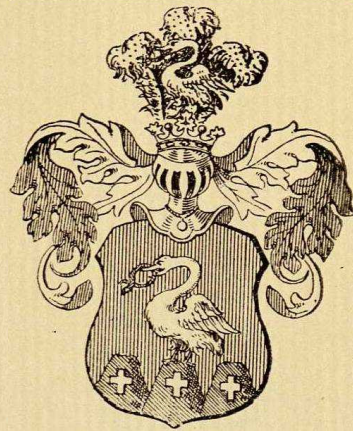
DENMARK, (*Dennemarck*).

— 516 —

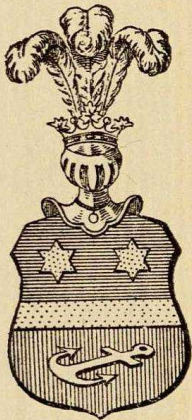
DERMONT I cz. Korczak odm.

— 517 —

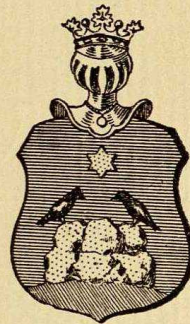
DERMONT II.

— 518 —

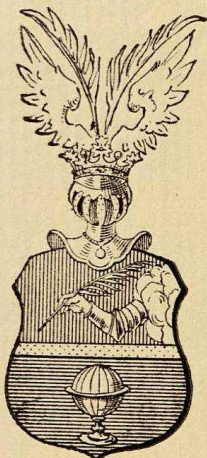
DESIER, (*Dessier, Dessieur*).

— 519 —

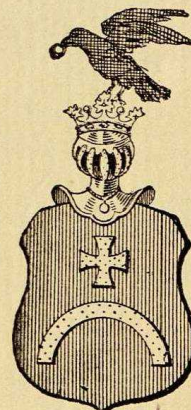
DESKUR, (*Descour*) cz. Góra złoto-skalista.

— 520 —

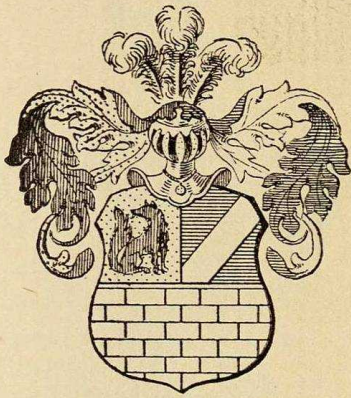
DESZTRUNK, (*De Strunk*).

— 521 —

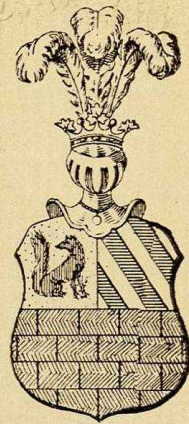
DESZPOT, Despot cz. Zienowicz.

— 522 —

DETER I.

— 523 —

DETER II.

— 524 —

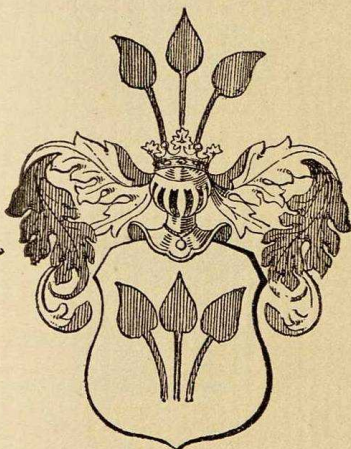
DĘBICKI Hrabia cz. Gryf odm.

— 525 —

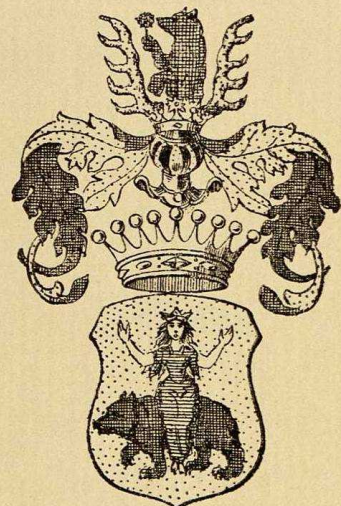
DĘBICZ I.

— 526 —

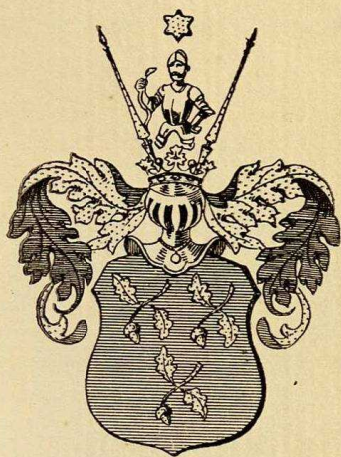
DĘBICZ II, (*Dambitz*).

— 527 —

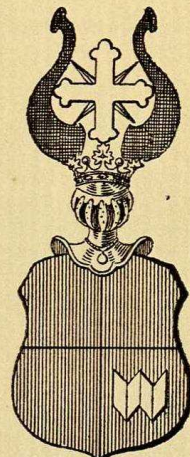
DĘBIŃSKI Hrabia cz. Rawicz odm.

— 528 —

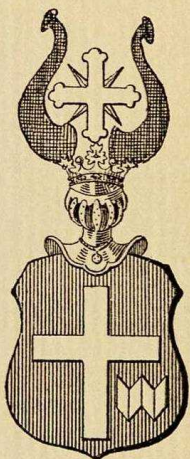
DĘBNIK.

— 529 —

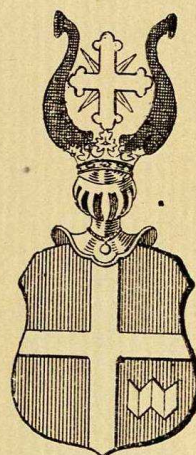
DĘBNO (pierwotny).

— 530 —

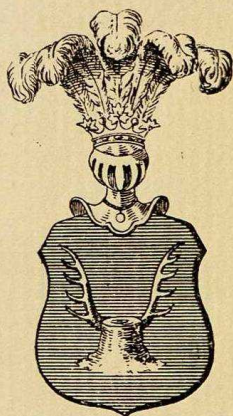
DĘBNO (forma nieprawidłowa).

— 531 —

DĘBNO, Sędowojna.

— 532 —

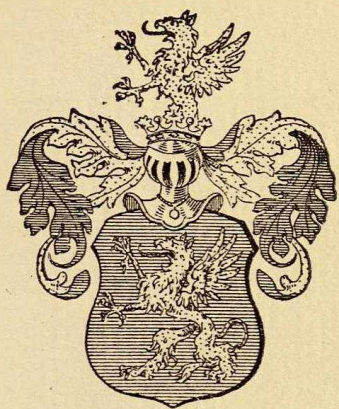
DĘBORÓG.

— 533 —

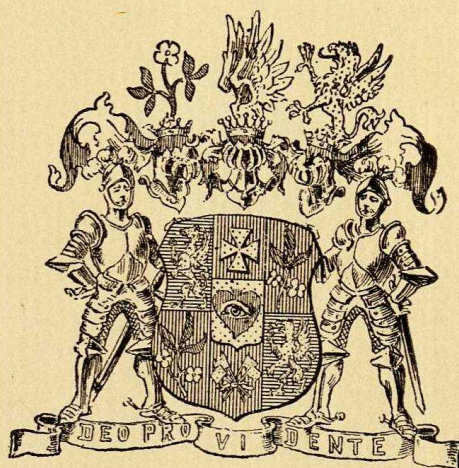
DIADKOWSKI.

— 534 —

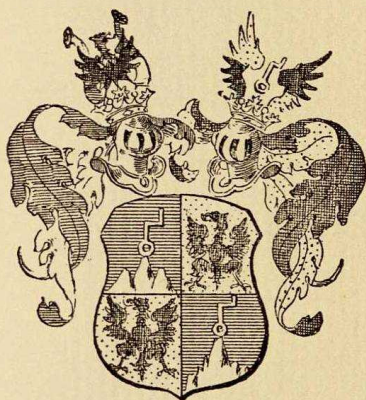
DIETZ I.

— 535 —

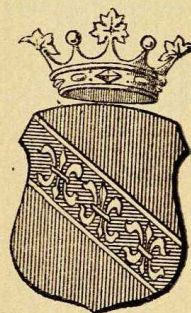
DIETZ II.

— 536 —

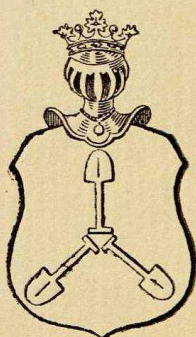
DITRICH, (*Dittrich*).

— 537 —

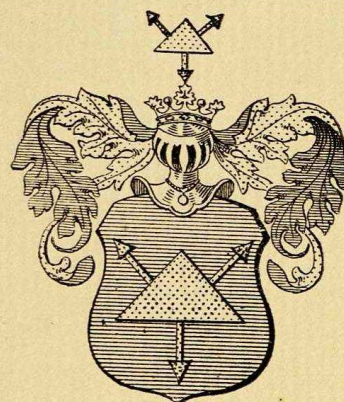
DŁUGAJSKI cz. Gozdawa odm.

— 538 —

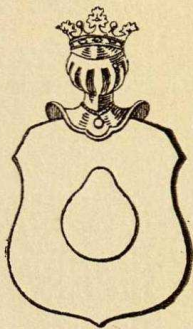
DŁUGOMIL, Dłuhomil, Birawa cz. Trzy radła.

— 539 —

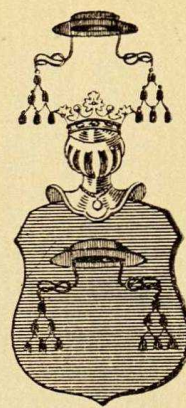
DŁUHOMEIL II.

— 540 —

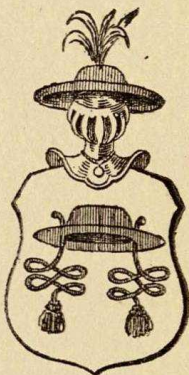
DMITROWSKI I cz. Soczewka.

— 541 —

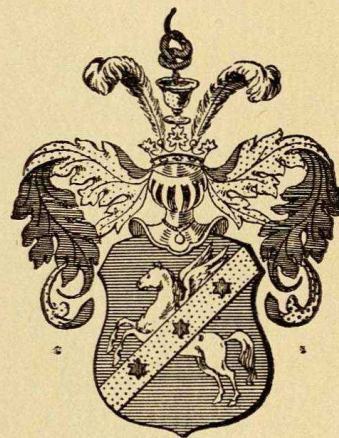
DOBENEK I.

— 542 —

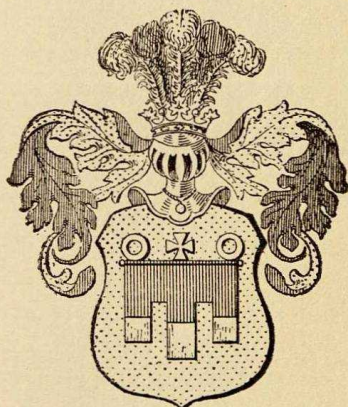
DOBENEK II.

— 543 —

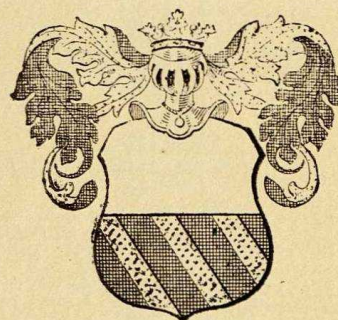
DOBRORAD.

— 544 —

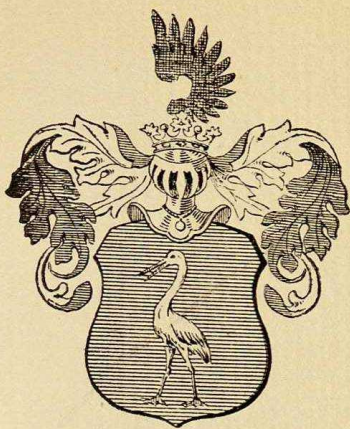
DOBRUSKI, Rothfahn cz. Radwan odm.

— 545 —

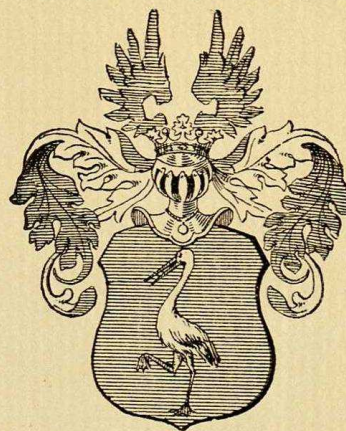
DOBROWOLSKI.

— 546 —

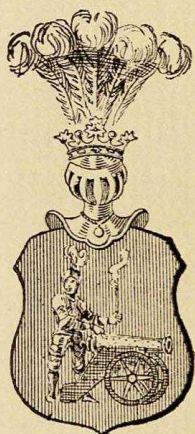
DOBRZEŃSKI I cz. Bocian.

— 547 —

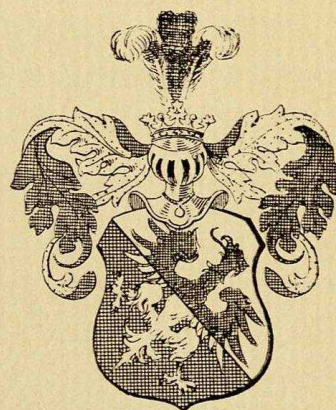
DOBRZEŃSKI II.

— 548 —

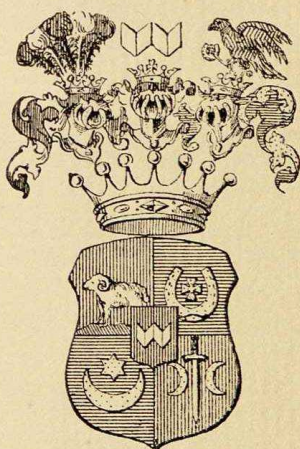
DOLACZKO.

— 549 —

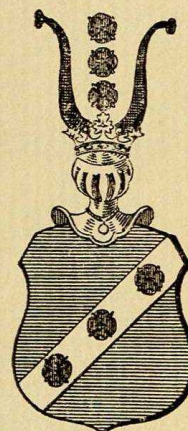
DOLEŻEL.

— 550 —

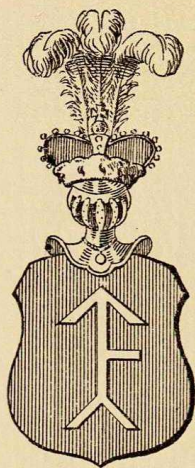
DOLINIAŃSKI Baron cz. Abdank odm.

— 551 —

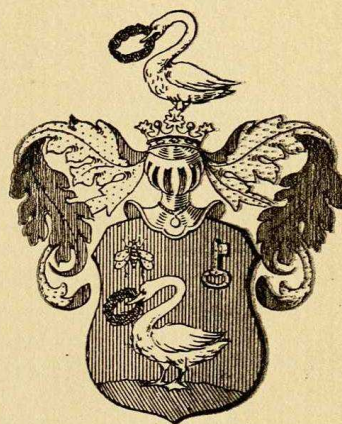
DOLIWA.

— 552 —

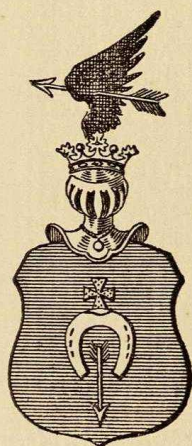
DOLSKI, Dołski Książ cz. Kościesza odm.

— 553 —

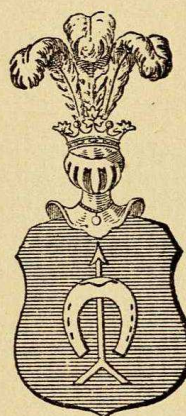
DOŁABĘDŹ.

— 554 —

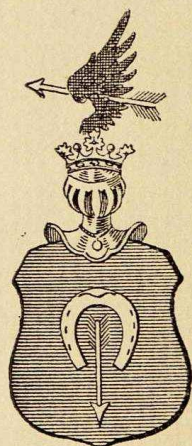
DOŁĘGA I.

— 555 —

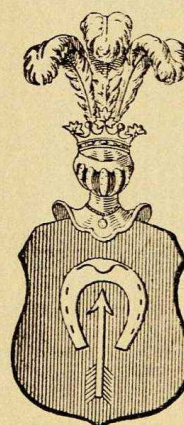
DOŁĘGA II.

— 556 —

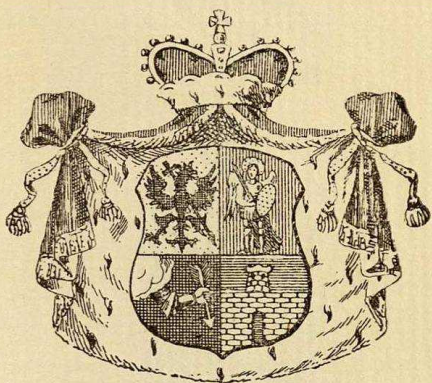
DOŁĘGA III.

— 557 —

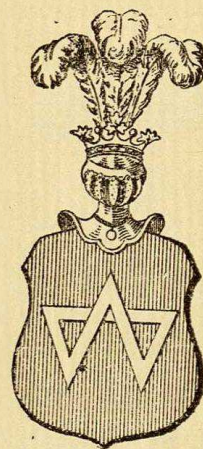
DOŁĘGA IV.

— 558 —

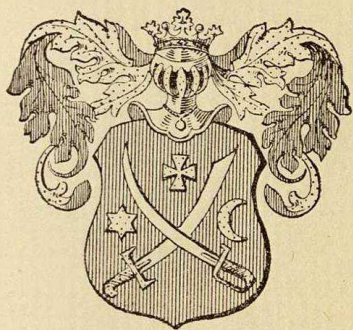
DOLGORUKI, Dołhoruki Książę.

— 559 —

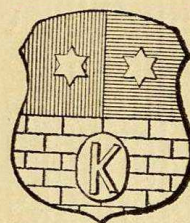
DOLMAT cz. Rozmiar odm.

— 560 —

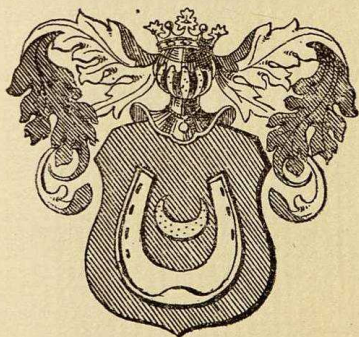
DOLSZKIEWICZ, Dałszkiewicz.

— 561 —

DOMAGOST.

— 562 —

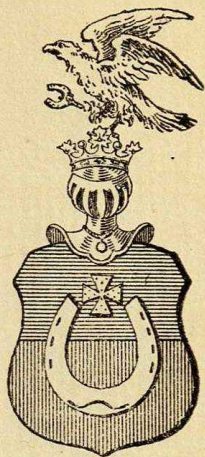
DOMARADZKI I cz. Miesiąc zatajony odm.

— 563 —

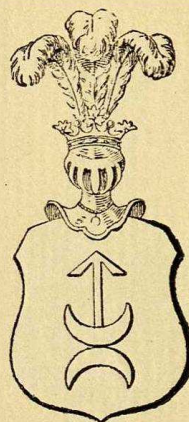
DOMARADZKI II cz. Jastrzębiec odm.

— 564 —

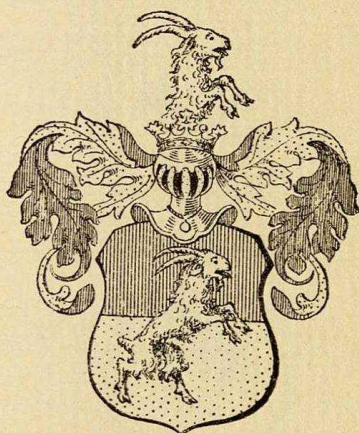
DOMARADZKI III.

— 565 —

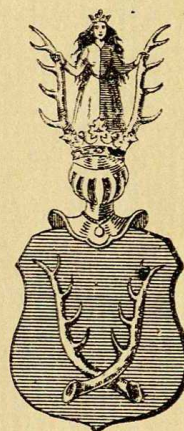
DOMONT cz. Ostoja odm.

— 566 —

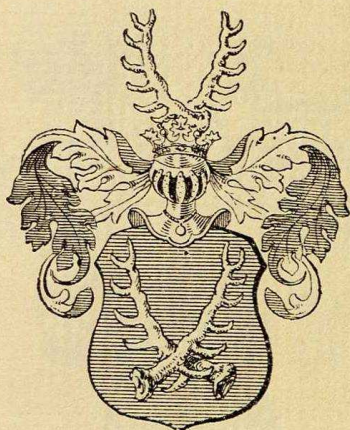
DONAT.

— 567 —

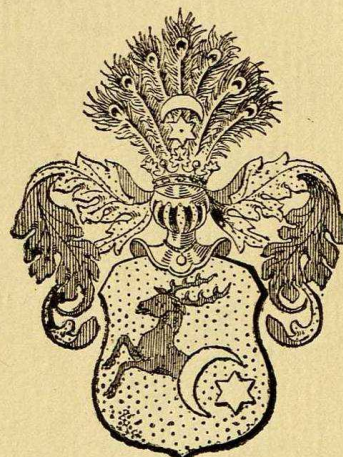
DONAU, (*Dohnau*).

— 568 —

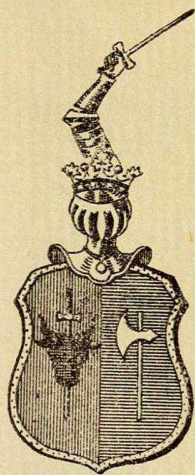
DONIN, (*Donyn*).

— 569 —

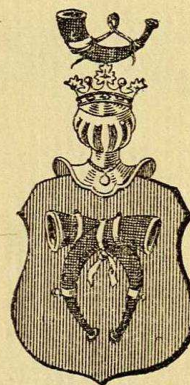
DONIMIRSKI cz. Brochwicz III odm.

— 570 —

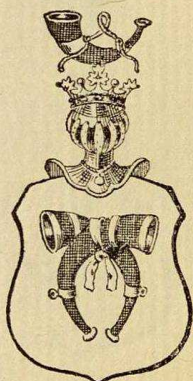
DOPOMIAN.

— 571 —

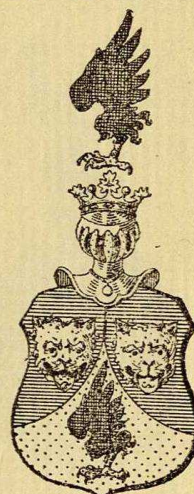
DOREGOWSKI I.

— 572 —

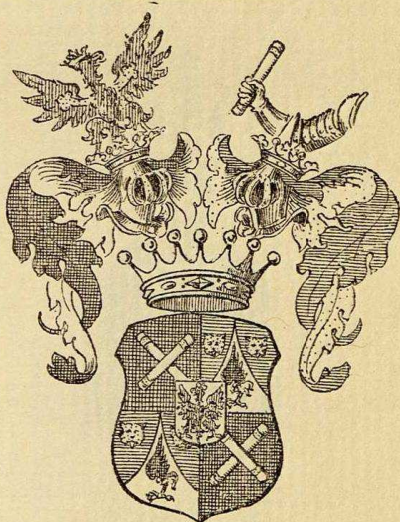
DOREGOWSKI II.

— 573 —

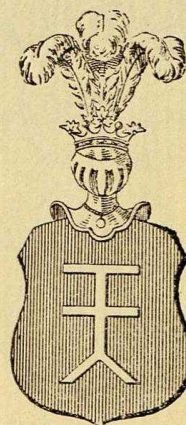
DORFLINGER I, Dorfinger, Derfflinger.

— 574 —

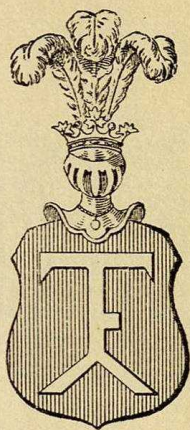
DORFLINGER II.

— 575 —

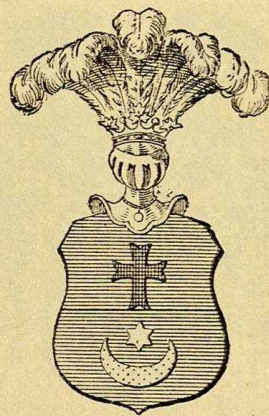
DOROHOSTAJSKI I.

— 576 —

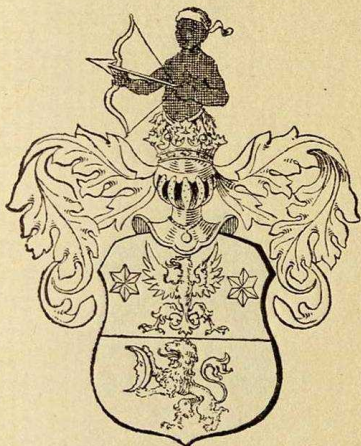
DOROHOSTAJSKI II.

— 577 —

DORPOWSKI cz. Leliwa odm.

— 578 —

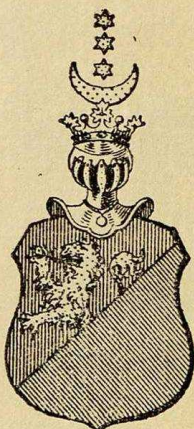
DORSZ, Dorsza, Dorsch.

— 579 —

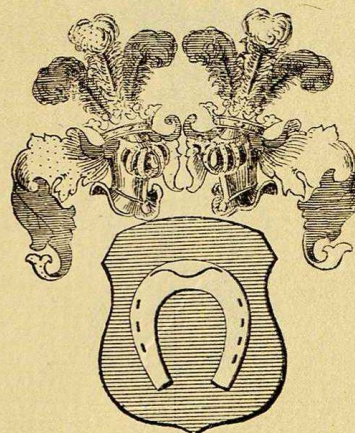
DORZYN I, Dorzyński, Darsen, Ciemiński.

— 580 —

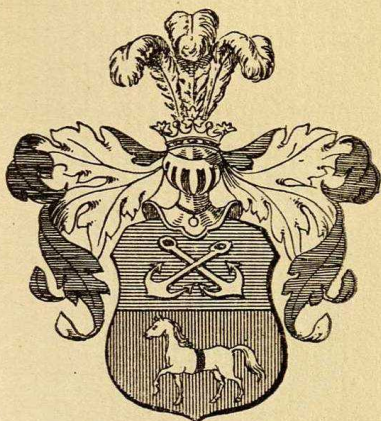
DORZYN II.

— 581 —

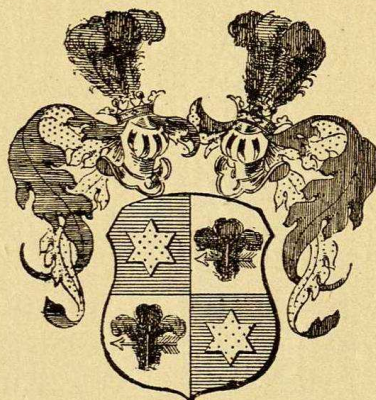
DOSCHOT cz. Pobóg odm.

— 582 —

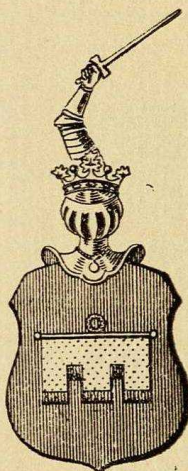
DOSŁUGA.

— 583 —

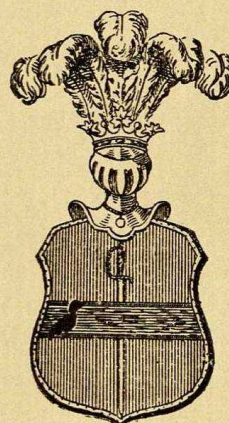
DOST.

— 584 —

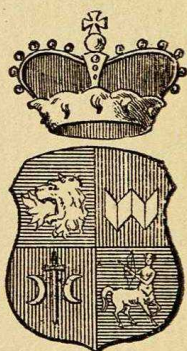
DOSTOJEWSKI cz. Radwan odm.

— 585 —

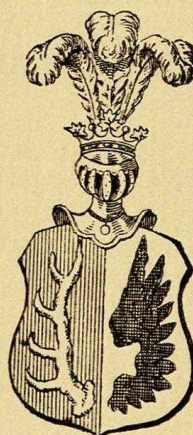
DOTRZYMA.

— 586 —

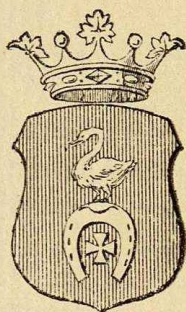
DOWGIAŁŁO cz. Zadora odm.

— 587 —

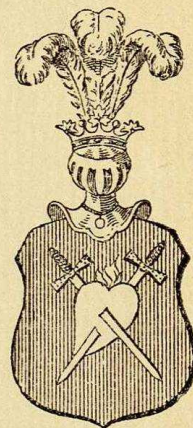
DOWGIAŁŁO cz. Działosza odm.

— 588 —

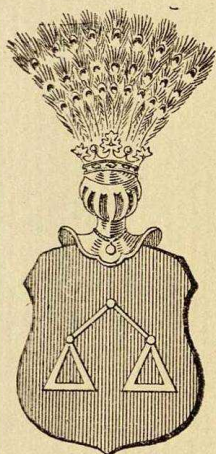
DOWGIRD cz. Łabędź odm.

— 589 —

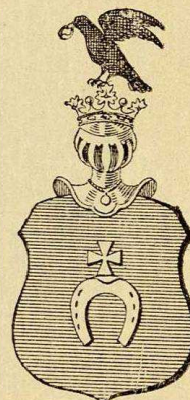
DOWNAROWICZ cz. Przyjaciół odm.

— 590 —

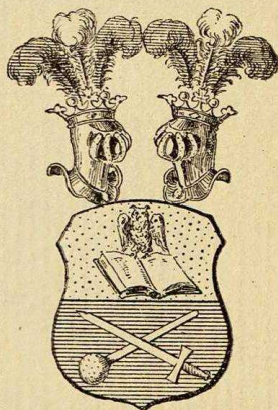
DRANGWICZ, (*Trankwitz*).

— 591 —

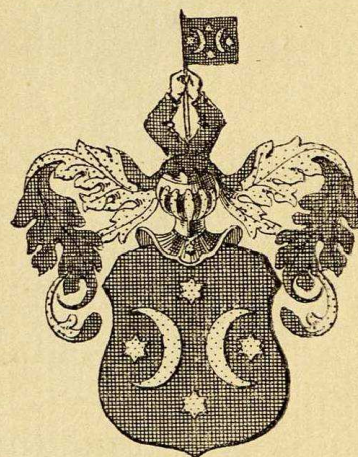
DRĄGOWSKI cz. Jastrzębiec odm.

— 592 —

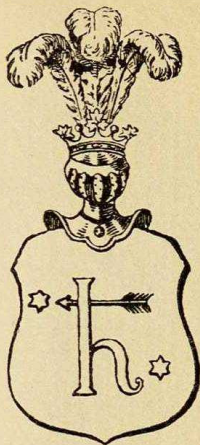
DRDACKI cz. Sowa Puszczyk.

— 593 —

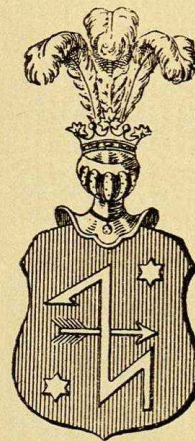
DRESSEL, (*Drössel*).

— 594 —

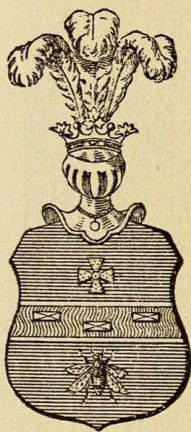
DROBYSZ I.

— 595 —

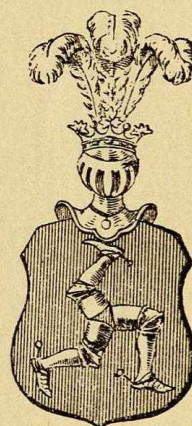
DROBYSZ II.

— 596 —

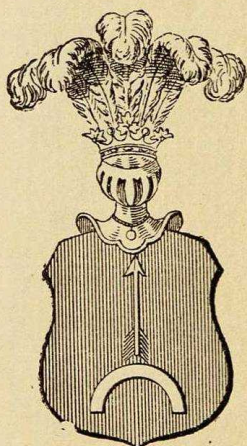
DROGODAR.

— 597 —

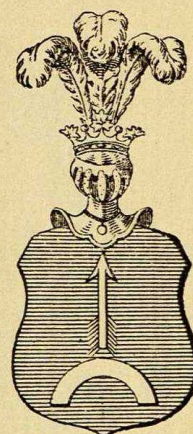
DROGOMIR, Borzym.

— 598 —

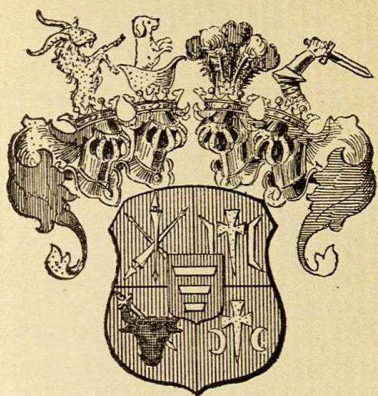
DROGOSŁAW I.

— 599 —

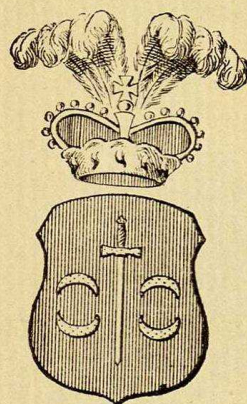
DROGOSŁAW II.

— 600 —

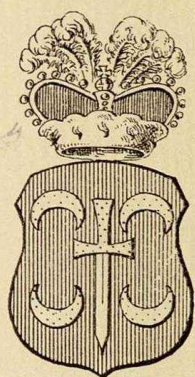
DROHOJOWSKI Hrabia cz. Korczak odm.

— 601 —

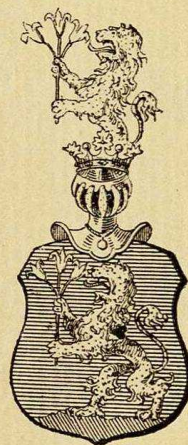
DRUCK I, Drucki Książę.

— 602 —

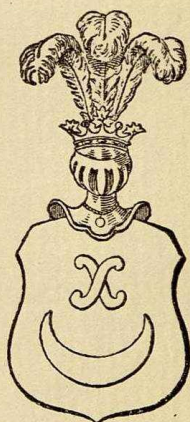
DRUCK II.

— 603 —

DRUŻBACKI.

— 604 —

DRUŻYŁOWSKI cz. Leliwa odm.

— 605 —

DRUŻYNA, Krzywaśń.

— 606 —

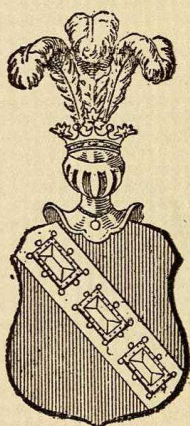
DRYA I.

— 607 —

DRYA II.

— 608 —

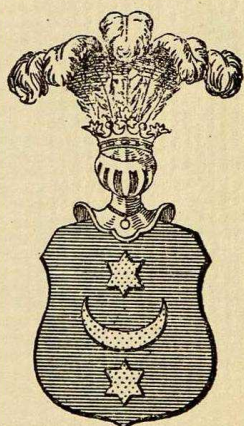
DRYA III.

— 609 —

DRYA IV.

— 610 —

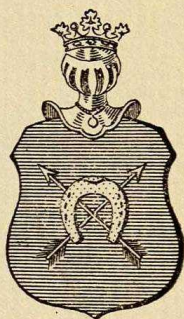
DRZEWICA.

— 611 —

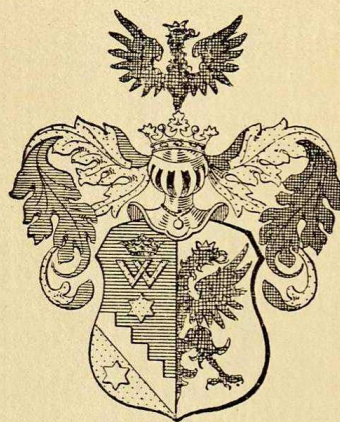
DUBENIC, (*Dubenitz*) Baron Rejski, Rajski.

— 612 —

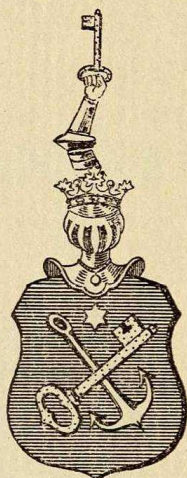
DUBINA cz. Zagłoba III.

— 613 —

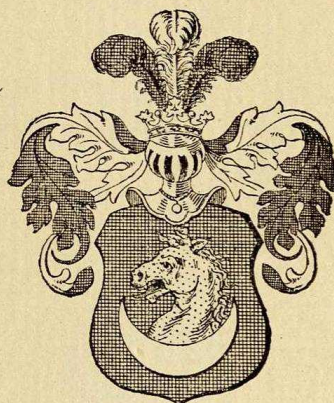
DUDICZ, (*Dudit*z, *Dudithius*).

— 614 —

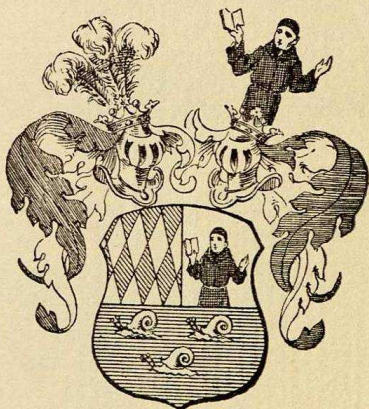
DUHAMEL.

— 615 —

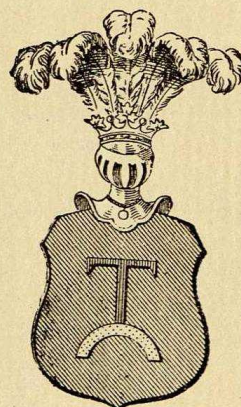
DULEBA, Dulemba cz. Alabanda odm.

— 616 —

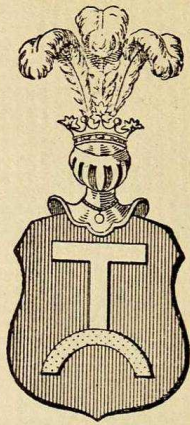
DULFUS.

— 617 —

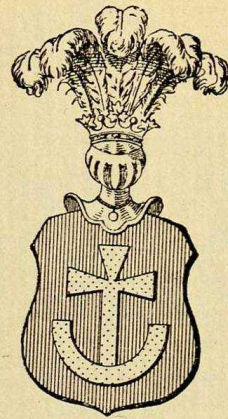
DULICZ I.

— 618 —

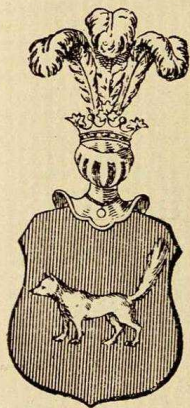
DULICZ II.

— 619 —

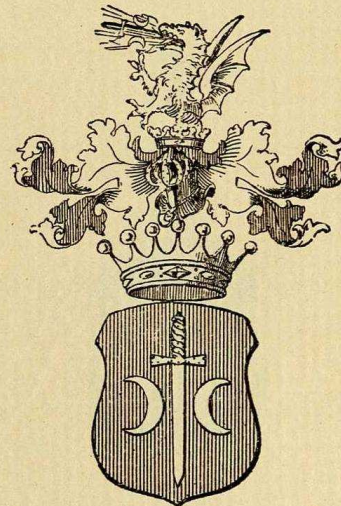
DULICZ III.

— 620 —

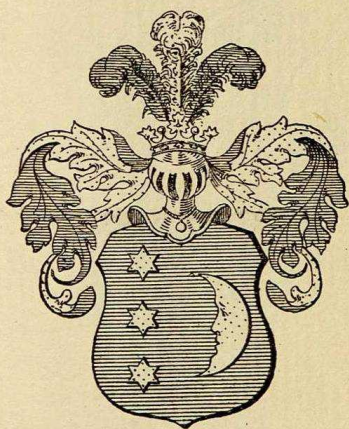
DULSKI cz. Gryżyna, Gryzima odm.

— 621 —

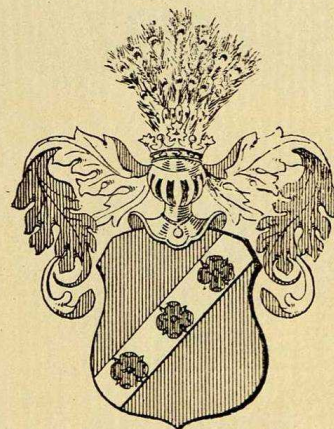
DULSKI Baron cz. Przegonia odm.

— 622 —

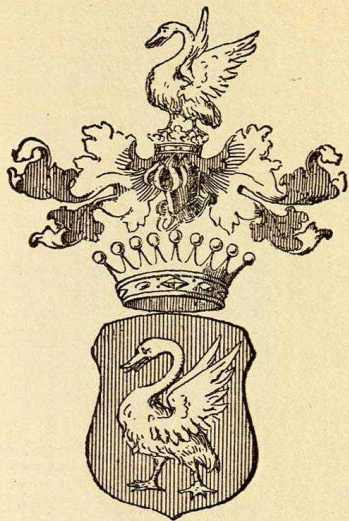
DUŁAK, (*Dullack*).

— 623 —

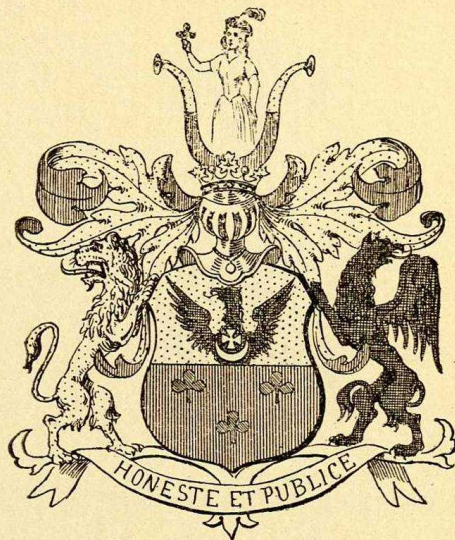
DUNIEWICZ, cz. Doliwa odm.

— 624 —

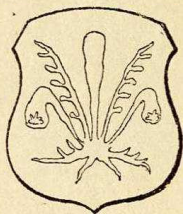
DUNIN Hrabia cz. Łabędź odm.

— 625 —

DUNINOWSKI.

— 626 —

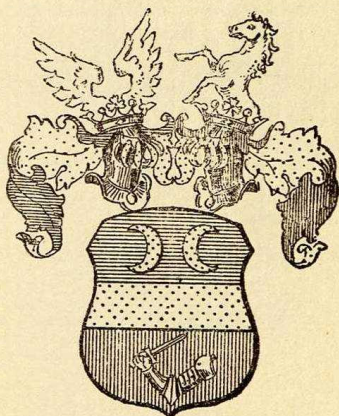
DUPLESI, (*Duplessis*).

— 627 —

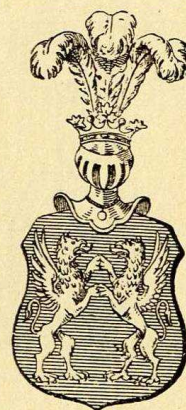
DUSZEK.

— 628 —

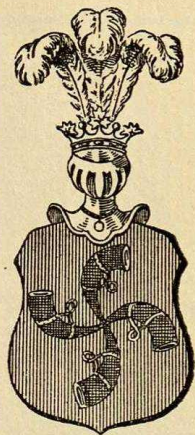
DUTCZYŃSKI.

— 629 —

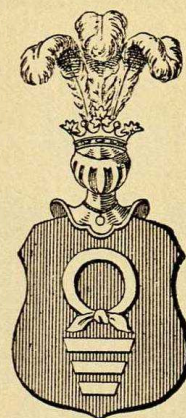
DWÓJGRYF.

— 630 —

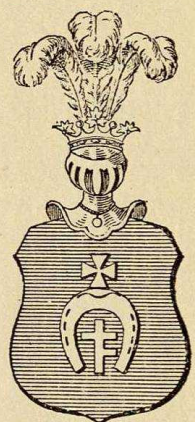
DYAKOWSKI cz. Trąby odm.

— 631 —

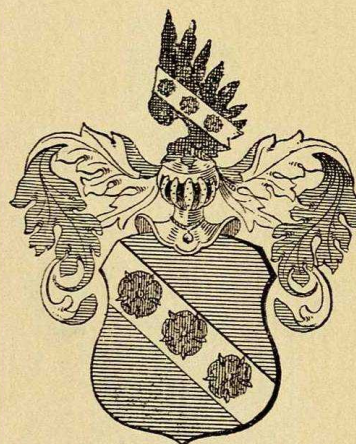
DYBOWSKI I cz. Nałęcz odm., dostojny.

— 632 —

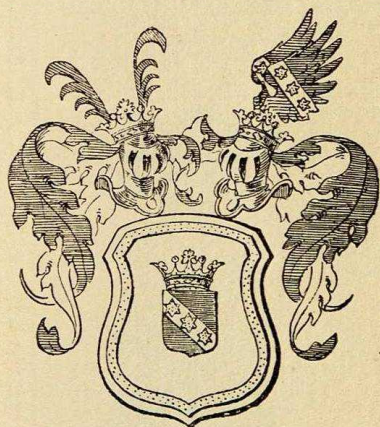
DYBOWSKI II cz. Lubicz odm.

— 633 —

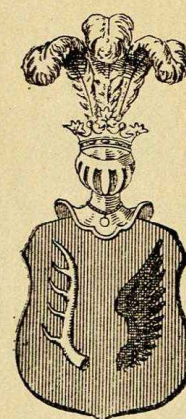
DYRN I, (*Dyhrn, Dyherrn*) cz. Doliwa odm.

— 634 —

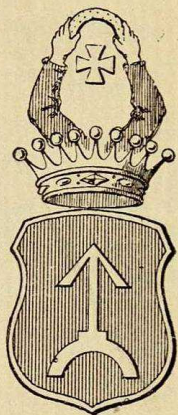
DYRN II.

— 635 —

DZIAŁOSZA.

— 636 —

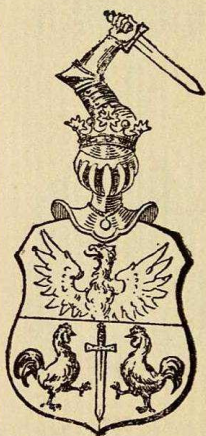
DZIAŁYŃSKI Hrabia cz. Ogończyk odm.

— 637 —

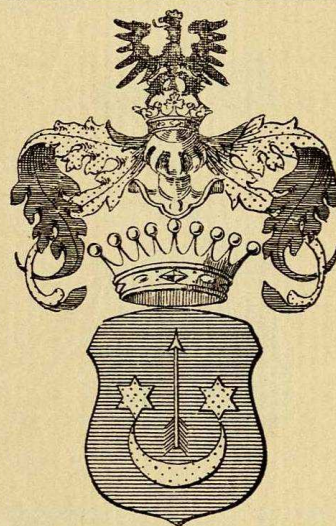
DZIANOT, (*Dżianott de Castellati*).

— 638 —

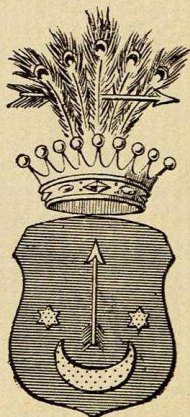
DZIBONI, (*Gibboni*).

— 639 —

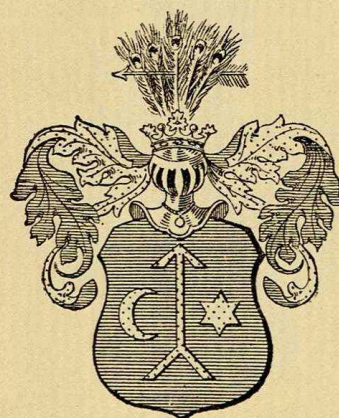
DZIEDUSZYCKI Hrabia I cz. Sas odm.

— 640 —

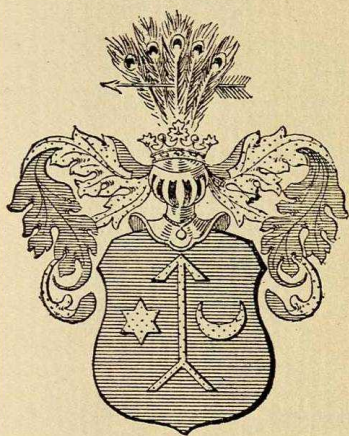
DZIEDUSZYCKI Hrabia II cz. Sas odm.

— 641 —

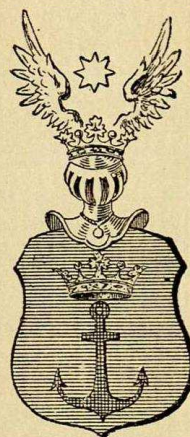
DZIEDZIEL, Dżiedziul, Dziemdzioł cz. Sas odm.

— 642 —

DZIEDZIEL II.

— 643 —

DZIEJOSŁAW.

— 644 —

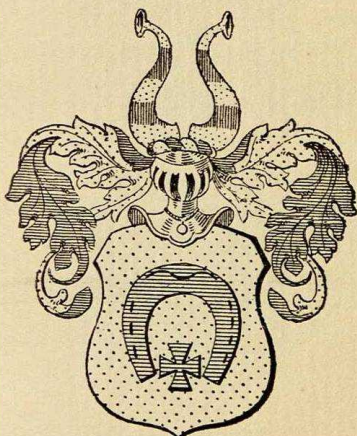
DZIEKOŃSKI I cz. Korab odm.

— 645 —

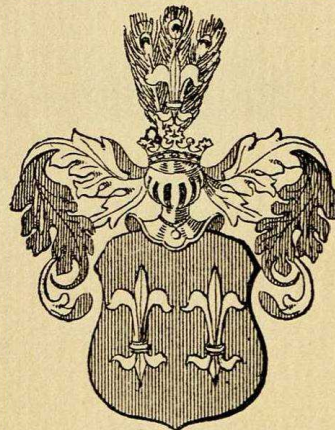
DZIEKOŃSKI II cz. Korab odm.

— 646 —

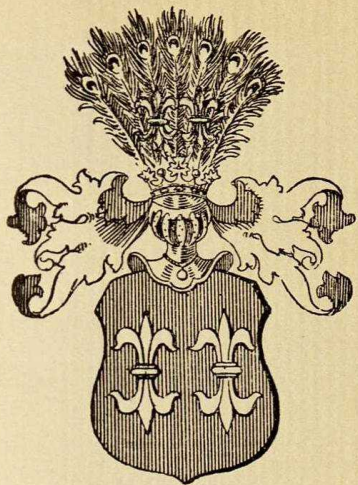
DZIERSZYŃSKI, Dzersiński, (*Scherschinski*).

— 647 —

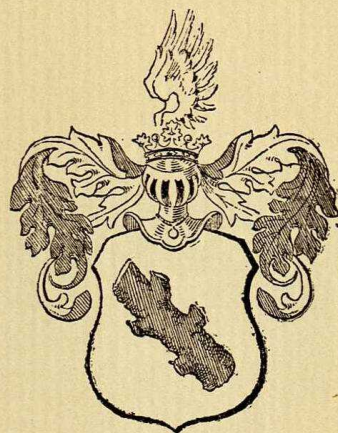
DZIERŻANOWSKI I cz. Gozdawa odm.

— 648 —

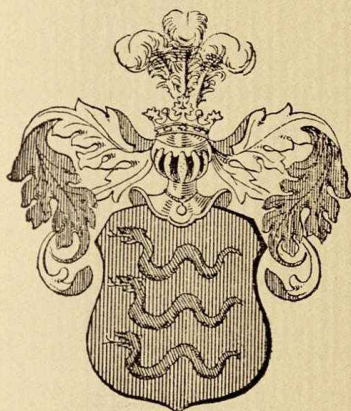
DZIERŻANOWSKI II cz. Gozdawa odm.

— 649 —

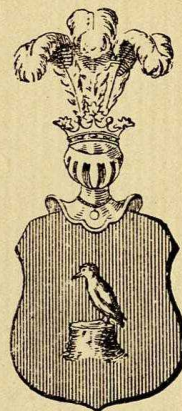
DZIEWNUTY, Dziewunty.

— 650 —

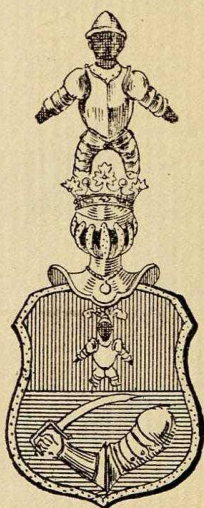
DZIEWOLSKI, Dziewulski cz. Dziuli odm.

— 651 —

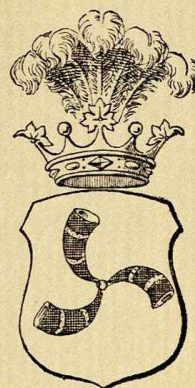
DZIECIOŁ.

— 652 —

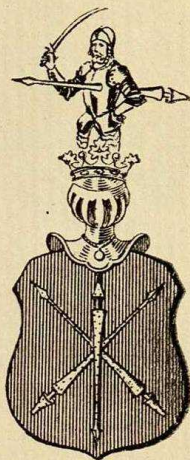
DZIOBEK SZULCE (*Schultze*).

— 653 —

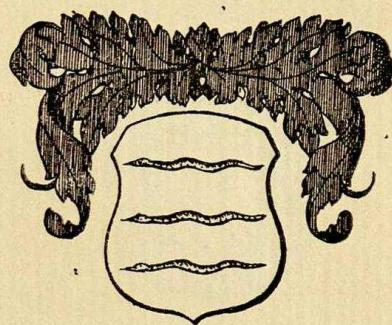
DZIOKOWSKI.

— 654 —

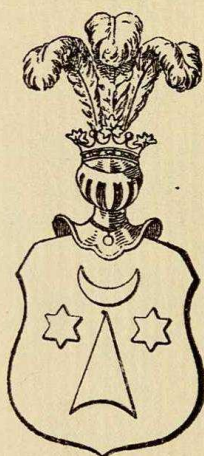
DZIRYT, Dzyrytt cz. Jelita odm.

— 655 —

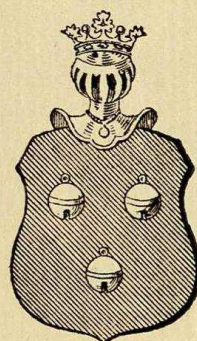
DZIULI.

— 656 —

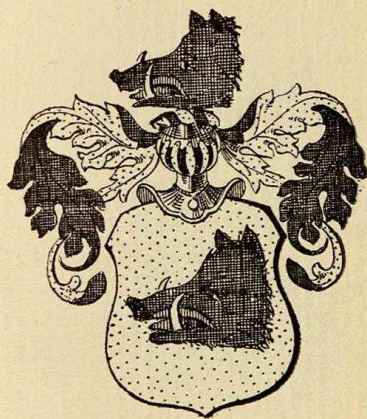
DZIURKIEWICZ.

— 657 —

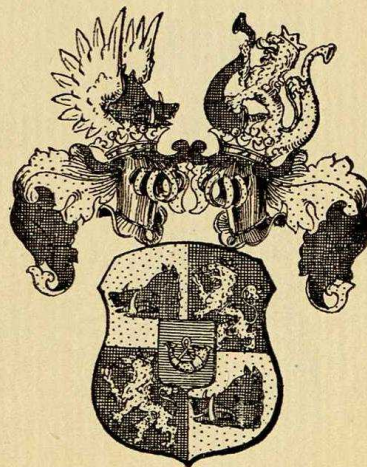
DZWONKI.

— 658 —

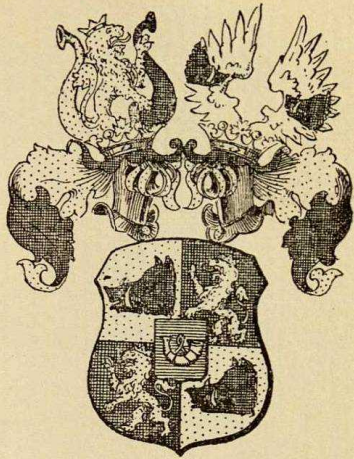
EBERC I, (*Ebertz, Ebers*).

— 659 —

EBERC II.

— 660 —

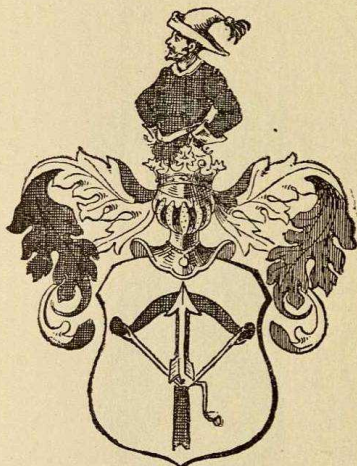
EBERC III.

— 661 —

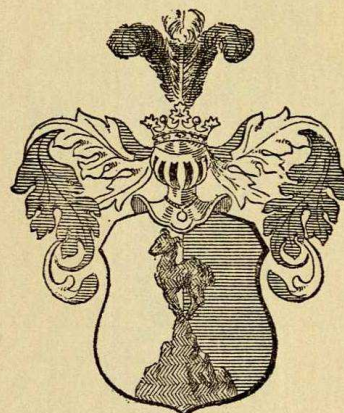
EBERHARD, (*Eberhardt*) cz. Radwan odm.

— 662 —

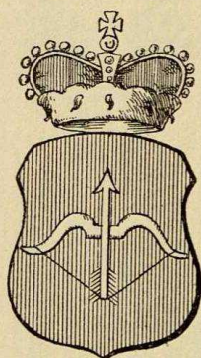
EBERT, (*Ebbert*) cz. Łuk odm.

— 663 —

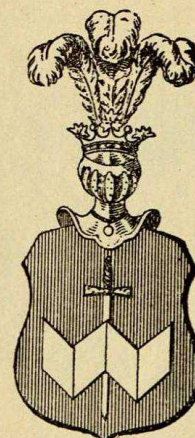
EINBERGER.

— 664 —

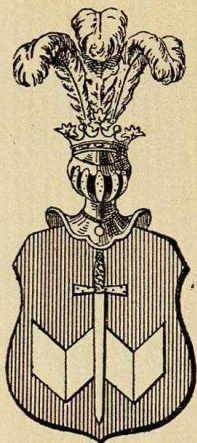
EJDZIATOWICZ, Eydziatowicz cz. Łuk odm.

— 665 —

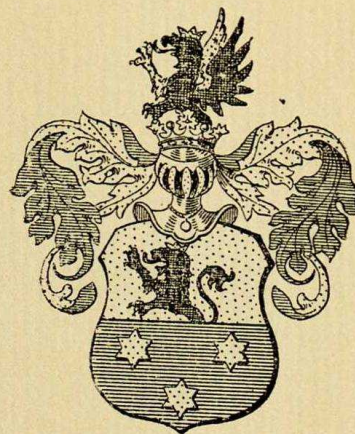
EJGIRD I, Eygird cz. Abdank odm.

— 666 —

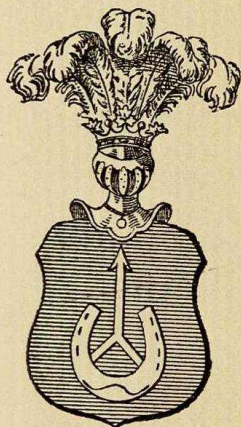
EJGIRD II.

— 667 —

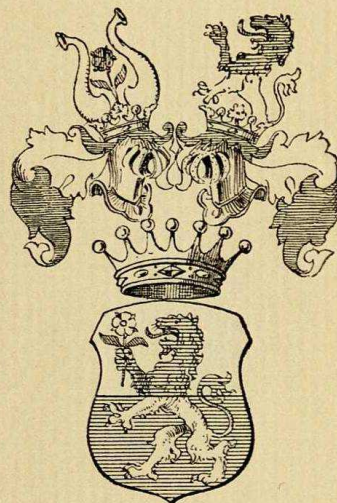
EILEMBERG, (*Heilemberg, Eulemburg*).

— 668 —

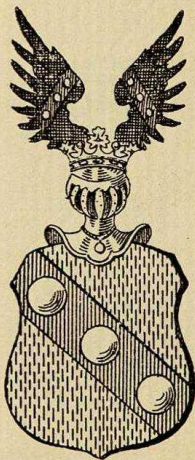
EJNAROWICZ cz. Białynia odm.

— 669 —

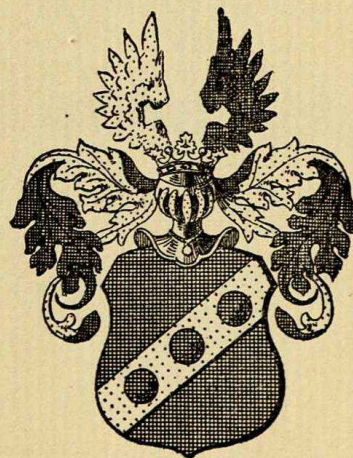
EKSNER Baron, (*Oechsner*).

— 670 —

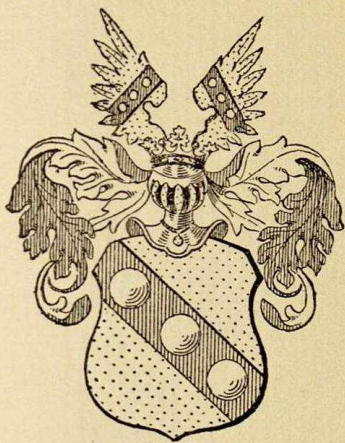
ELSNIC I, (*Oelsnitz, Olsnic, Olschnitz*).

— 671 —

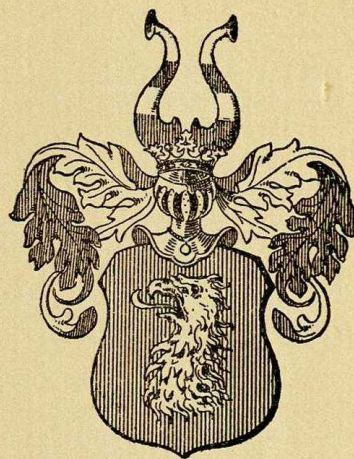
ELSNIC II.

— 672 —

ELŚNIC III.

— 673 —

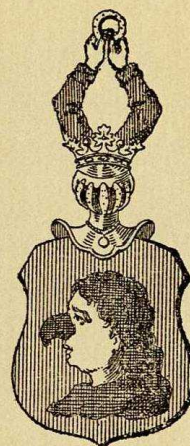
ELŻANOWSKI I, (*Elsanowski, Elsenau*).

— 674 —

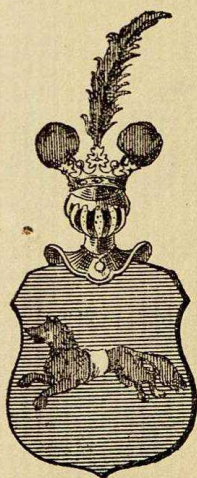
ELŻANOWSKI II.

— 675 —

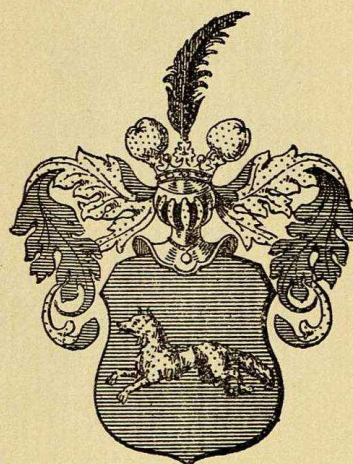
ELŻANOWSKI III.

— 676 —

EMBERK I, (*Emberg*).

— 677 —

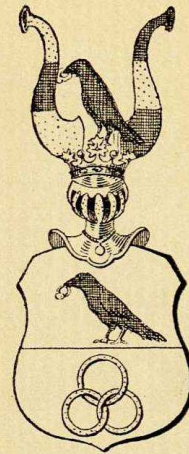
EMBERK II.

— 678 —

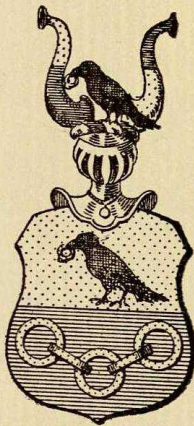
ENDRICI.

— 679 —

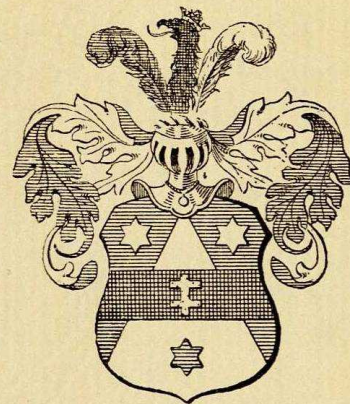
ENGELKE I.

— 680 —

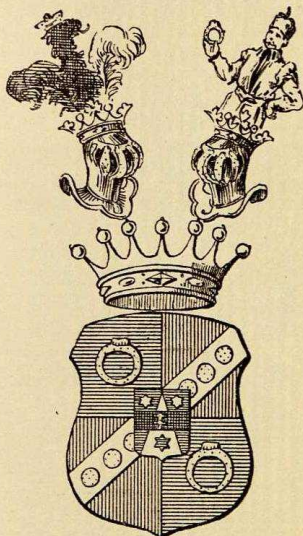
ENGELKE II.

— 681 —

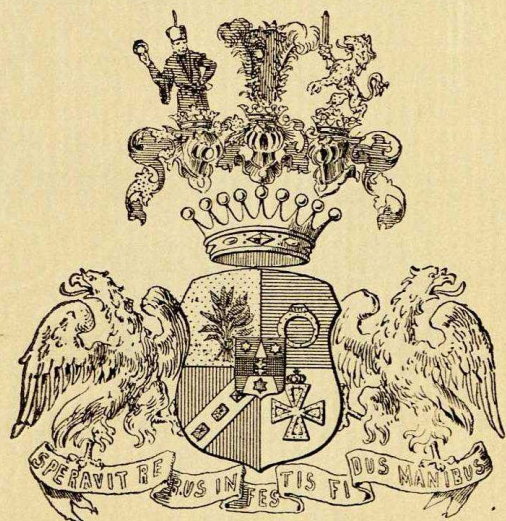
ENGESTREM I, (*Engeström*).

— 682 —

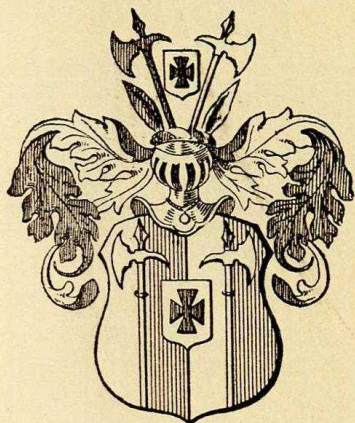
ENGESTREM II Baron.

— 683 —

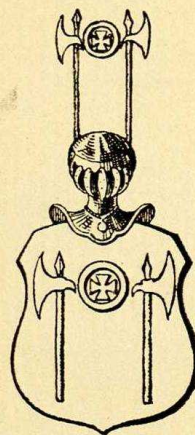
ENGESTREM III.

— 684 —

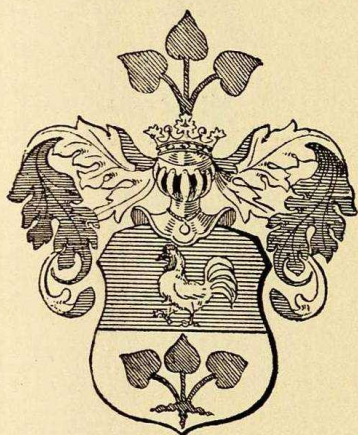
EPINGER I, (*Eppingen*).

— 685 —

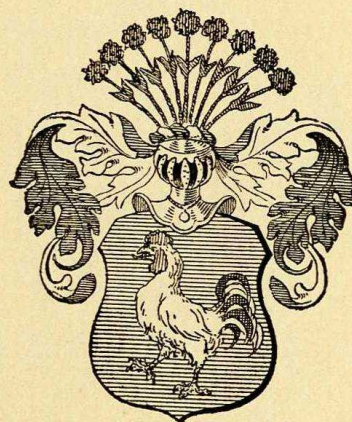
EPINGER II.

— 686 —

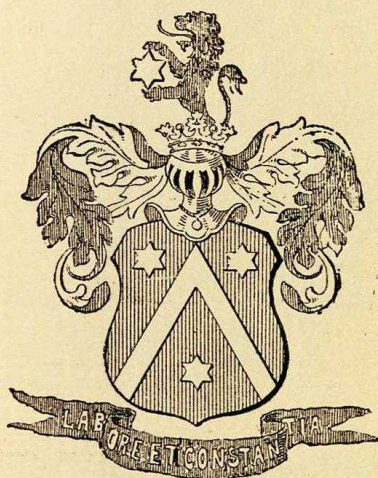
EPSELWIC I Baron, (*Oebischewitz*).

— 687 —

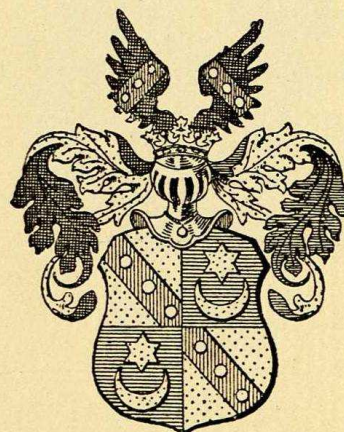
EPSELWIC II.

— 688 —

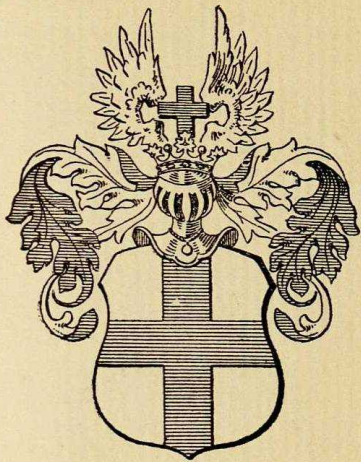
EPSTEIN.

— 689 —

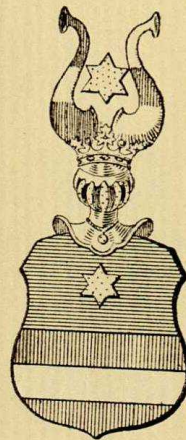
ERBS cz. Leliwa odm.

— 690 —

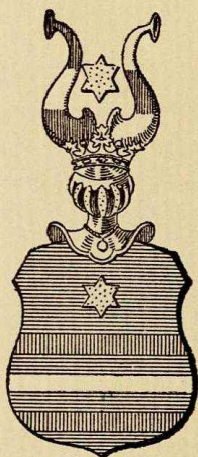
ESSEN, Essenius.

— 691 —

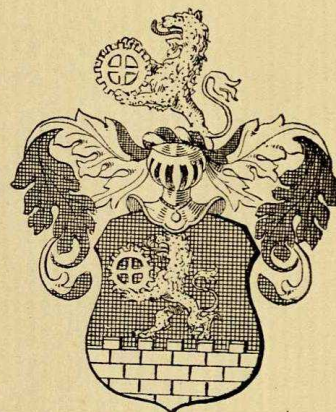
ESTKEN I.

— 692 —

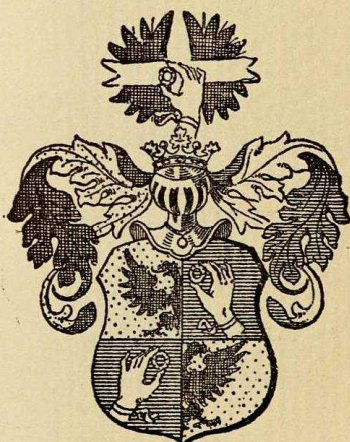
ESTKEN II.

— 693 —

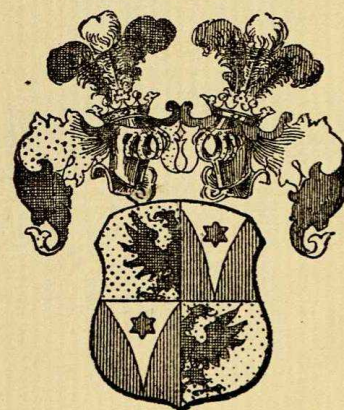
ETINGEN, (*Oettinger*).

— 694 —

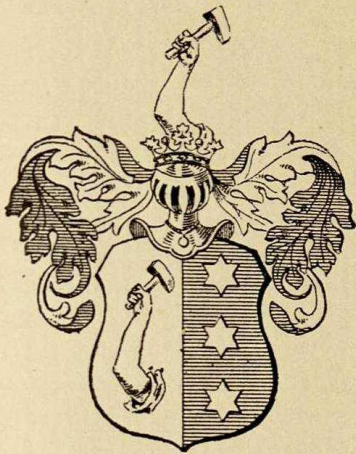
ETMAJER (*Ettmayer*).

— 695 —

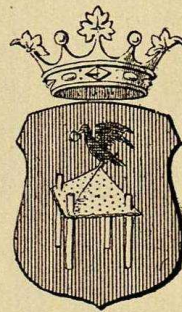
ETMAJER II.

— 696 —

FABER.

— 697 —

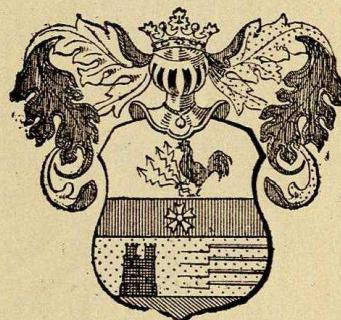
FABRYCYUSZ cz. Leszczyc odm.

— 698 —

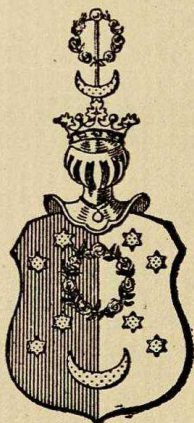
FAKINETTI, (*Fachinetti*).

— 699 —

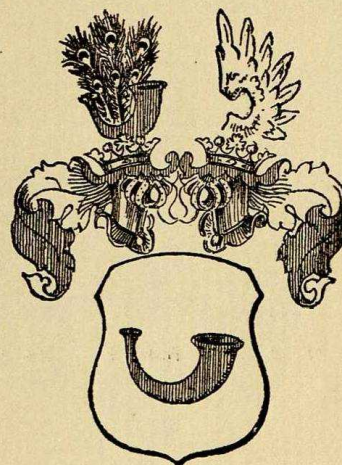
FALK.

— 700 —

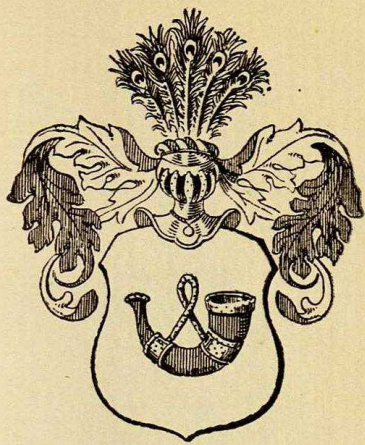
FALKENHAN, (*Falkenhahn*).

— 701 —

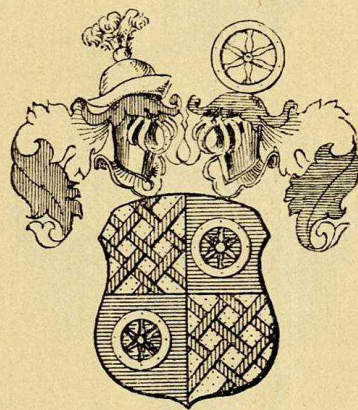
FALKENHAJN I, (*Falkenhayn*).

— 702 —

FALKENHAJN.

— 703 —

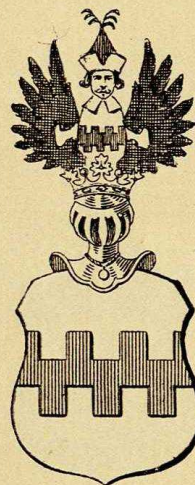
FALKENSTEIN.

— 704 —

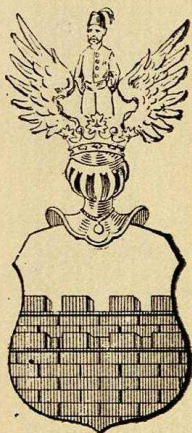
FANELIS, Fanelli, Fanel, Fanuel.

— 705 —

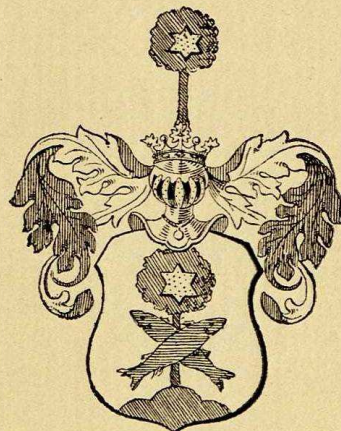
FARENSBACH I, (*Vernsbeke, Vernsbach*).

— 706 —

FARENSBACH II.

— 707 —

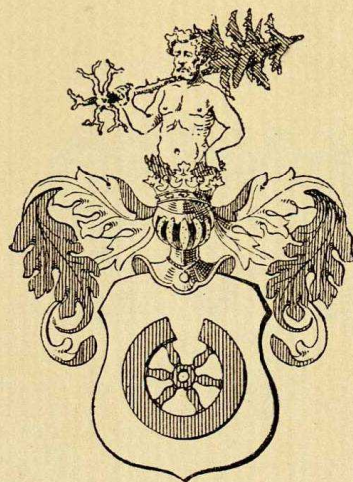
FARENHOLT, (*Fahreuholtz*).

— 708 —

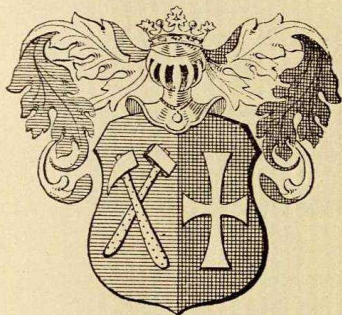
FELDEN.

— 709 —

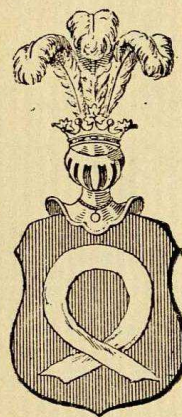
FELKERZAMB, (*Fölkersahm, Völkersahm*).

— 710 —

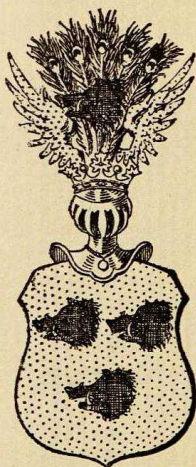
FELSEIS.

— 711 —

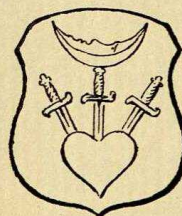
FELSZTYŃSKI cz. Nałęcz odm.

— 712 —

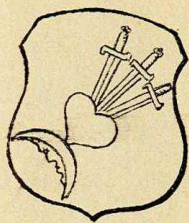
FERBER I.

— 713 —

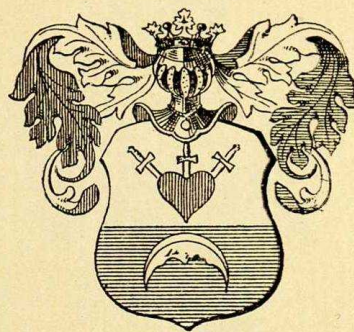
FERBER II.

— 714 —

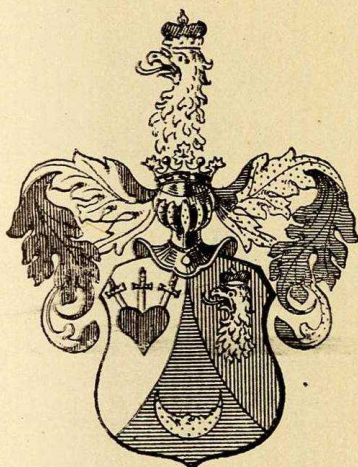
FERBER III.

— 715 —

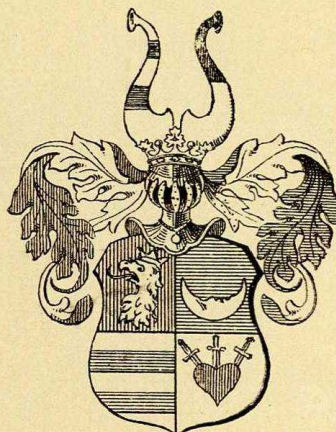
FERBER IV.

— 716 —

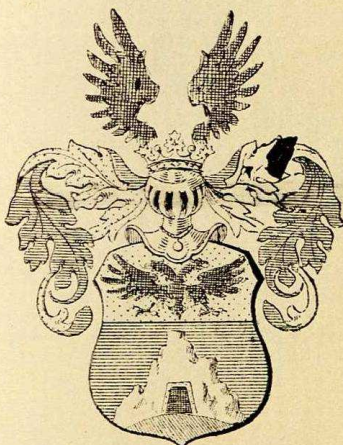
FERBER V.

— 717 —

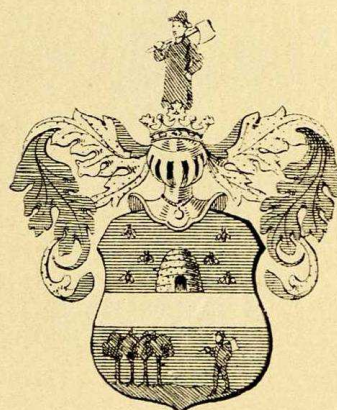
FERBER VI.

— 718 —

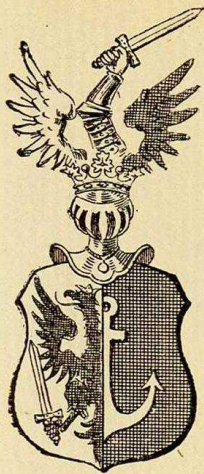
FERNBERG.

— 719 —

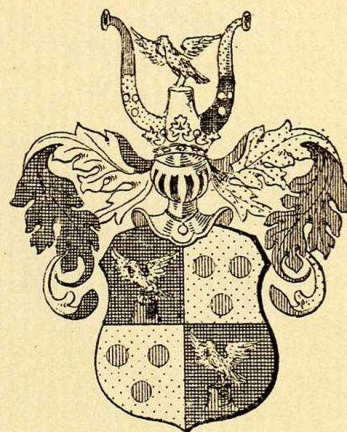
FERSTER (*Förster*).

— 720 —

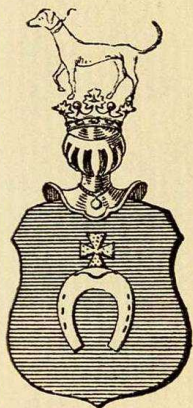
FIGENAU, Figenaw.

— 721 —

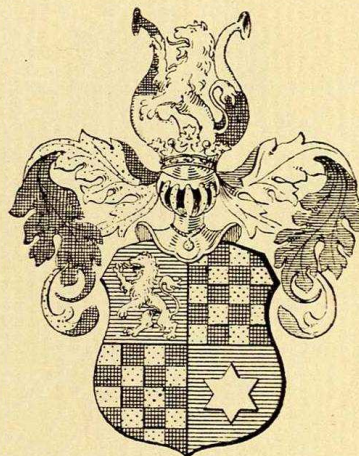
FIHAUSER, (*Viehauser*).

— 722 —

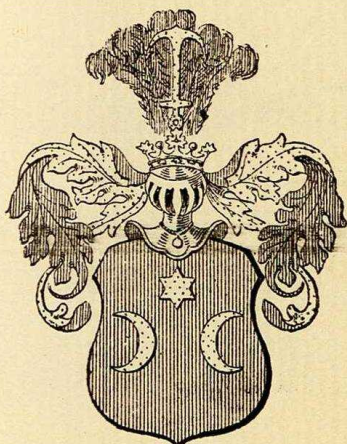
FILIPOWICZ cz. Póbóg odm.

— 723 —

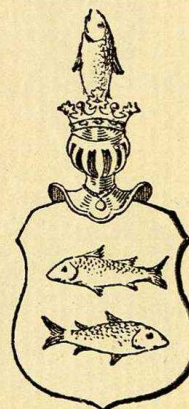
FINK, (*Finck*).

— 724 —

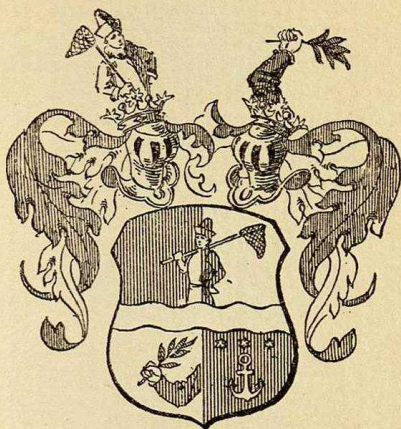
FINKE (*Fincke*) cz. Ostoja odm.

— 725 —

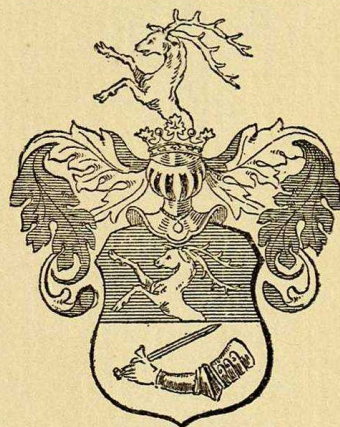
FISZEN, (*Fischen*).

— 726 —

FISZER I, (*Fischer*).

— 727 —

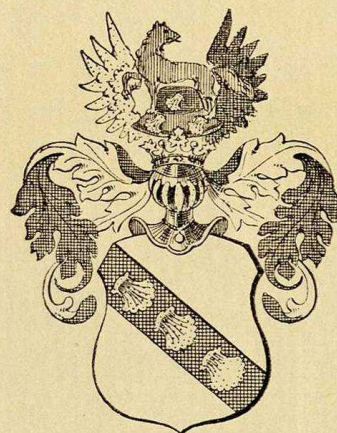
FISZER II.

— 728 —

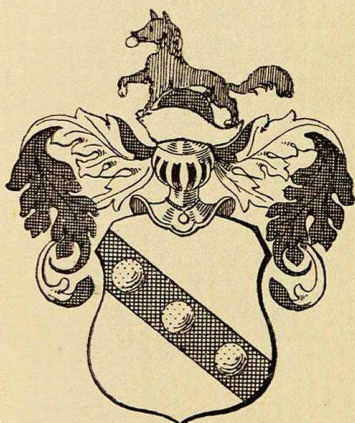
FISZER III.

— 729 —

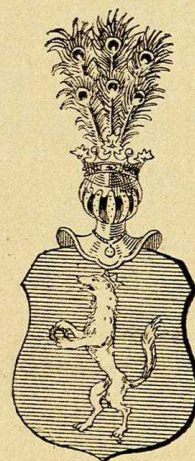
FITINGHOF I, (*Vietinghoff*).

— 730 —

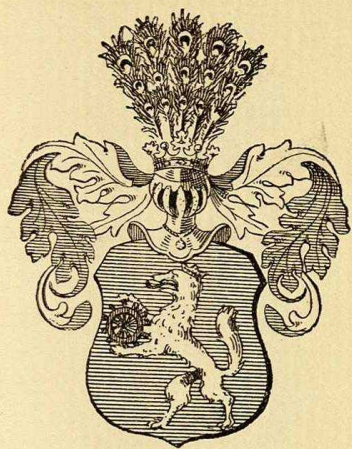
FITINGHOF II.

— 731 —

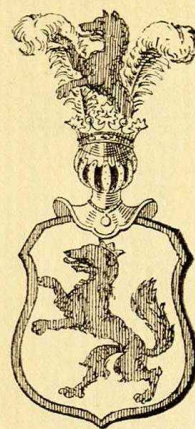
FLEMING I, (*Flemming*).

— 732 —

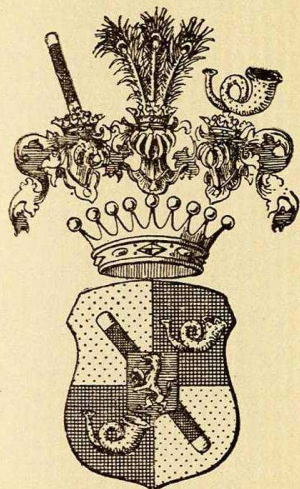
FLEMING II.

— 733 —

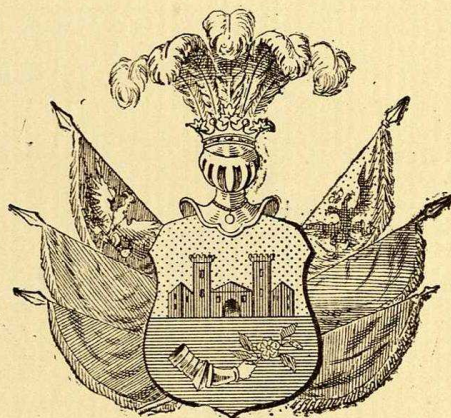
FLEMING III.

— 734 —

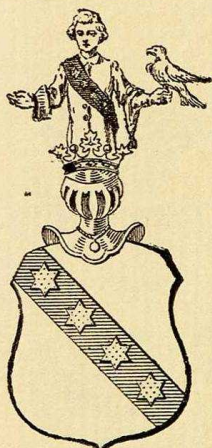
FLEMING Hrabia.

— 735 —

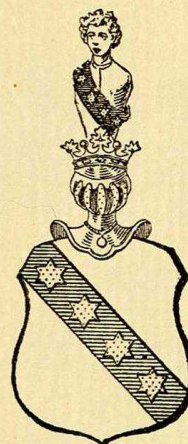
FLORENTINI, (*Fiorentini*).

— 736 —

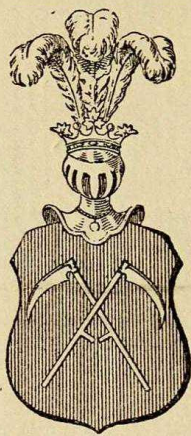
FOGELFEDER I, Fogelweder, (*Vogelfeder*).

— 737 —

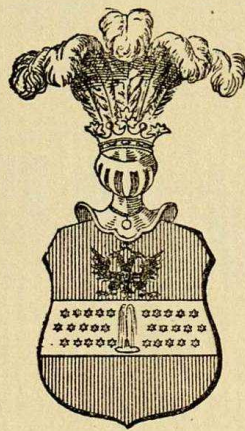
FOGELFEDER II.

— 738 —

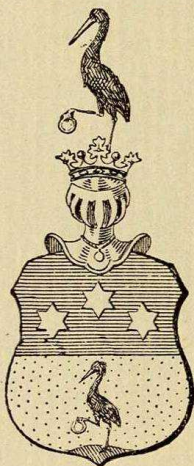
FOKS, (*Fox, Foxius*).

— 739 —

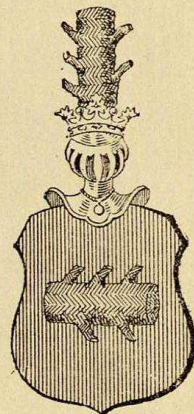
FONTANA.

— 740 —

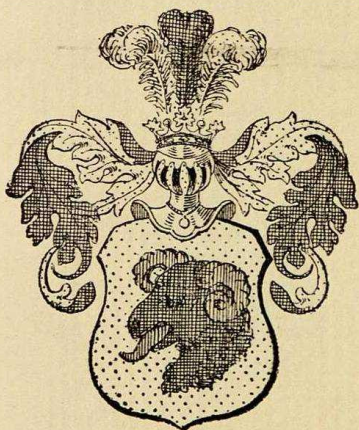
FRANTZIUS, (*Frantius*).

— 741 —

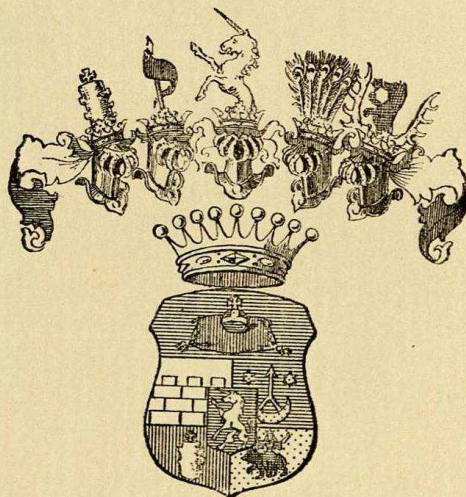
FRĄCKI cz. Ostrzew odm.

— 742 —

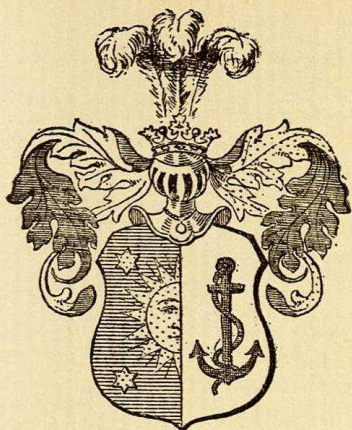
FREBNER, (*Fröbner*).

— 743 —

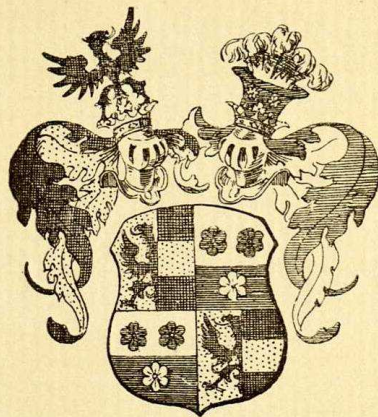
FREDRO Hrabia cz. Bończa odm.

— 744 —

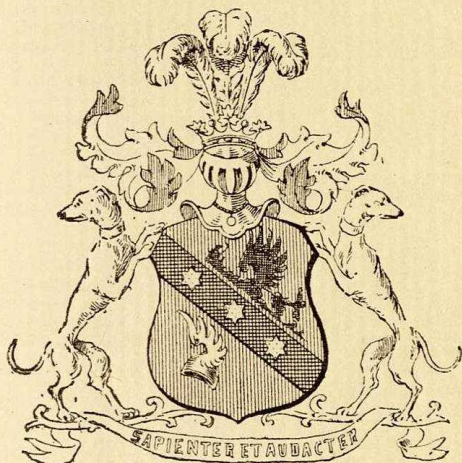
FREJ BERG, (*Freyberg*).

— 745 —

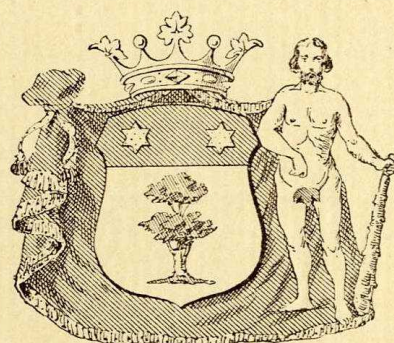
FREJMAN, (*Freyman*).

— 746 —

FRENKEL Baron, (*Fraenkel*).

— 747 —

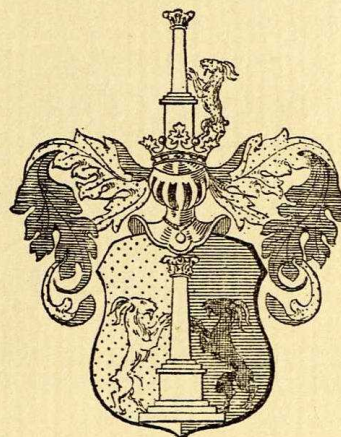
FRENTZEL.

— 748 —

FREZNEL, (*Fresnel*).

— 749 —

FRYCZ, (*Fritsch*).

— 750 —

DENHOF, (*Doenhof*). — W polu srebrnym czarna głowa dzicza. Nad hełmem w koronie pół czarnego dzika, przeszytego dwoma oszczepami ukośnie do góry. Rodzina pochodząca z Westfalii, od połowy XIV wieku osiadła w Inflantach, w Polsce od XVI wieku rozrodzona. *Nies.; Balt.-Wap.; Sieb. III. 11. 11.; Bork.*

DENHOF Hrabia. — W polu srebrnym czarna głowa dzicza. Nad koroną hrabiowską hełm, w koronie którego pół czarnego dzika, przeszytego dwoma oszczepami ukośnie na krzyż do góry. Labry czarne podbite srebrem. Tytuł hrabiowski świętego państwa rzymskiego nadany d. 11 Stycznia 1635 r. Kacprowi Denhofowi, wojewodzie derpskiemu i jego braciom Gerardowi i Magnusowi-Ernestowi przez Cesarza Ferdynanda III. *Balt.-Wap.; Sieb. III. 11. 11.; Bork.*

DENHOF Książę. — W polu srebrnym czarna głowa dzicza. Nad koroną hrabiowską hełm, w koronie którego pół czarnego dzika, przeszytego dwoma oszczepami na krzyż ukośnie do góry. Labry czarne podbite srebrem. Tarczę okrywa płaszcz książęcy i mitra. Gałąź polska rodziny Denhofów do godności książęcej wyniesiona w osobie Kacpra, wojewody Sieradzkiego, przez Ferdynanda III, cesarza państwa rzymskiego d. 8 Sierpnia r. 1637. *Nies.; Balt.-Wap.; Sieb. I. 3. 59.*

DENIS I. — W polu błękitnym nad sześciopromienną gwiazdą krzyż srebrny. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Stary herb polski używany w XVII wieku przez Denisowiczów w brzeskiem. *Nies. Rysunek nie zgodny jest z opisem u Niesieckiego, pisze bowiem o krzyżu złamanym, a w rysunku krzyż jest prosty.*

DENIS II. — W polu błękitnym nad sześciopromienną gwiazdą krzyż złamany. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. *Nies.; Kojał.*

DENMARK, (*Dennemarck*). — Na tarczy dwudzielnej w polu I złotym — pół orła czarnego, w II czerwonym — dwie strzały srebrne żeleźcami do góry ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z wzniesionym mieczem. Labry z prawej strony czerwone podbite srebrem, a z lewej czarne podbite złotem. Indygenat z r. 1673, udzielony Janowi Denmarkowi, oberszterowi za waleczność. *Vol. Leg. V. 130.; Sieb. VI. 4. 8.; Bork.*

DERMONT I-SIWICKI czy też Silnicki, Dyrmut czy Korczak odm. — W polu czerwonym nad dwiema krokwiemi srebrnymi łącznie tworzącymi literę **W**, trzy wręby srebrne jeden pod drugim, ku dołowi stopniowo zmniejszające się. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Początek odmiany, używanej na Litwie, niewiadomy. *Nies.; Kojał.; Piek.; Bork.; Hefn.*

DERMONT II-SIWICKI cz. Łabędź odm. — W polu czerwonym na środkowym z trzech pagórków zielonych krzyżami srebrnymi naznaczonych — łabędź z węzem w ósemkę niecałą zwiniętym w dziobie. Nad hełmem w koronie na trzech strusich piórach takisam łabędź z węzem jak i na tarczy. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana powstała w Kurlandyi. *Balt.-Wap.; Sieb. III. 11. 87.*

DESIER (*Dessier, Dessieur*). — Na tarczy pasem złotym poprzecznym przepołowionej, w polu górnym błękitnym — rzędem dwie sześciopromienne gwiazdy złote, w dolnym zaś czerwonym — kotwica srebrna uchem ukośnie w lewo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Indygenat otrzymał w r. 1726 Jan Dessier francuz, oberszterlejtant w wojsku polskim cudzoziemskim, w nagrodę zasług przeciw rebelizującemu chłopstwu na Kozaczyźnie. *Vol. Leg. V. 454.; Nies.; Małach.; Pol.*

DESKUR (*Descour*) cz. Góra złotoskalista. — W polu błękitnym na pagórku zielonym, na skale złotej dwa czarne kruki rzędem, (lub dwie kawki biało nakrapiane) ku sobie zwrócone, nad nimi sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem korona. Jan Deskur, kapelan gwardyi pieszej Wielkiego Księstwa Litewskiego i Michał, chorąży, oraz Paweł i Hieronim (synowie Piotra Deskur, oberszterlejtnanta rzeczzonej gwardyi), za mężtwo i zasługi wojskowe otrzymali indygenat d. 15 Lutego r. 1766 od Stanisława-Augusta, Króla Polskiego. *Nies. przyp.; Her. Kr. Pol.; Bork.; Pol.*

DESZTRUNK (*De Strunk*). — Na tarczy pasem poprzecznym złotym przepołowionej w polu górnem czerwonym — z obłoków ręka zbrojna trzyma gałązkę palmową, w dolnem zaś błękitnem — globus na podstawie. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami dwie gałązki palmowe. Indygenat z r. 1768 Kazimierzowi Desztrunk. *Vol. Leg. VII. 800.; Bork.; Dokument z r. 1808, własność J. Hr. Ostrowskiego.*

DESZPOT, Despot cz. Zenowicz, Zienowicz. — W polu czerwonym, nad barkiem złotego półpięścienia — krzyż kawalerski złoty. Nad hełmem w koronie kruk z pierścieniem złotym w dziobie. Stary herb litewski. *Nies.; Kof.*

DETER I. — Na tarczy ściętej w polu górnem dwudzielnem z prawej złotem — lis czerwony, siedzący w lewo z głową za siebie zwróconą, z lewej błękitnem — pas lewo ukośny srebrny, w całem zaś polu dolnem — mur srebrny. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry z prawej strony czerwone podbite złotem, z lewej błękitne podbite srebrem. Szlachectwo przyznane d. 16 Listopada roku 1810 Deterowi, z rodziny szlaskiej, przez Fryderyka Augusta, Króla Saskiego, Księcia Warszawskiego. *Sieb. VI. 8. III. 82.; Bork.; Pol.*

DETER II. — Na tarczy ściętej w polu górnem dwudzielnem z prawej strony złotem — lis siedzący w lewo z głową w tył zwróconą, w lewem błękitnem — cztery pasy srebrne prawoukośne; w dolnem zaś — mur srebrny. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana poprzedzającego. *Sieb. VI. 8. III. 82. i III. 2. 154.*

DĘBICKI Hrabia cz. Gryf odm. — W polu czerwonym gryf srebrny. Nad koroną hrabiowską część takiego samego gryfa po szyję, z trąbą złotą po prawej stronie. Tytuł hrabiowski galicyjski dla Ludwika Dębickiego z Dębicy na Zakrzowie, Sielcach, Krakurzowcach, i Wiatowicach przyznany r. 1782, następnie w dniu 2 Sierpnia roku 1789 potwierdzony, na co d. 25 Listopada r. 1890 dyplom wydany został. *Bork.; Pol.*

DĘBICZ I, (*Dambic*). — W polu czerwonym trzy srebrne oszczepy ostrzami od siebie do góry, końcami u dołu stykające się. Nad hełmem w koronie takie same oszczepy. Stary herb pomorski. *Nies.*

DĘBICZ II, Dambicz, (*Dambitz*). — W polu srebrnym trzy czerwone liście lipowe na długich łodygach prawie stykających się u dołu. Nad hełmem w koronie podobne trzy liście. Labry czerwone podbite srebrem. Prawdopodobnie odmiana, a może być że i pierwotna forma naszego Dębicza, przysługująca elbląskiej rodzinie, wygasłej w XVI wieku. *Sieb. VI. 4. 7.*

DĘBIŃSKI Hrabia, Dembiński cz. Rawicz odm. — W polu złotem na biegnącym czarnym niedźwiedziu panna siedząca, z włosami rozpuszczonemi, w koronie, z rękami do góry, błękitno (według Hefn. czerwono) odziana. Nad koroną hrabiowską w ukoronowanym hełmie między złotemi rogami jeleniemi — pół niedźwiedzia z różą w prawej łapie. Rodzina małopolska z Dębian, której tytuł hrabiowski galicyjski przyznany został d. 2 Sierpnia r. 1784, w osobie Jana Nepomucena z Nienadowa, cześnika krakowskiego, pułkownika wojsk koronnych, członka stanów galicyjskich. *Sieb. III. 2. 153.; Hefn.; Bork.; Pol.*

DĘBNIK. — W polu błękitnem trzy złote gałązki dębowe: dwie i jedna, o dwóch listkach i jednej żołądki, ułożone gałązkami do góry ukośnie w lewo. Nad hełmem w koronie między dwiema złotemi kopiami, rycerz w zbroi, prawą ręką węża trzymający, lewą oparty o biodro, z gwiazdą sześciopromienną złotą nad szyszakiem. Nadany d. 25 Marca r. 1845 Karolowi Ejchlerowi, kawalerowi orderu Ś-go Stanisława III klasy, właścicielowi apteki w mieście Międzyrzecu, byłej gubernii podlaskiej, przez Mikołaja I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego, za zasługi dla armii rosyjskiej tak w roku 1815 jak w r. 1831 w czasie trwania cholery w Międzyrzecu. *Her. Kr. Pol.; Bork.; Pol.*

DĘBNO I, Sędowojna. — Na tarczy czterodzielnej czerwonej, w polu IV — dwie krokwie srebrne złączone na kształt litery **W**. Nad hełmem w koronie między dwoma rogami — krzyż

ozdobny. Jeden z bardzo starych herbów polskich; niektórzy przypuszczają, że jest to upośledzona forma Abdanka i że dla ujmę krwi szlacheckiej rodowy znak dopiero w czwartym polu umieszczono. Naprowadza na to legenda o jednym Abdańcu wziętym do niewoli tatarskiej, a również i kształt pierwotny herbu, który według D-ra Piekosińskiego przedstawiał nie krzyż ale podział tarczy dwiema liniami na cztery części. Dowodów ścisłych na poparcie tej teorii nie znajdujemy. *Paprz.*; *Okol.*; *Kojał.*; *Nies.*

DĘBNO II. — W polu czerwonym — krzyż nie sięgający brzegów tarczy, w lewym dolnym międzyramieniu—dwie krokwie srebrne złączone na kształt litery **W**. Nad hełmem w koronie między dwoma rogami — krzyż złoty ozdobny. Herb nieprawidłowy, podajemy go dla ścisłości, oraz dlatego że został zamieszczony w urzędowym herbarzu Królestwa Polskiego. *Nies.*; *Her. Kr. Pol.*

DĘBNO III. — W polu czerwonym — krzyż srebrny sięgający brzegów tarczy, w lewym dolnym międzyramieniu dwie krokwie srebrne złączone na kształt litery **W**. Nad hełmem w koronie między dwoma rogami — krzyż ozdobny. Poprawna odmiana Dębna I, obecnie używana. *Okol.*; *Kojał.*; *Jagod.*

DEBORÓG. — W polu błękitnym z pieńka naturalnego po obu stronach jakby jelenie rogi wyrośnięte. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Herb z XVI wieku. *Paprz.*; *Nies.*

DIADKOWSKI. — W polu barwy niewiadomej jakby duża litera **N**, nad której prawą łaską niższą gwiazda; obok zaś łaski lewej, wyższej, u góry załamanej i przekrzyżowanej, półkieszy z barkiem do litery. Początek herbu niewiadomy. *Autograf z r. 1614 w Księgozbiornie Ordyn. Hr. Kras.*

DIC (*Diets*). — W polu błękitnym czy też czarnym—gryf złoty. Nad hełmem w koronie pół takiego samego gryfa. Labry błękitne podbite złotem. Rodzina rosyjska pochodzenia tyrolskiego, otrzymała tytuł baronowski polski w r. 1759. *Sieb. III. 11. 88.*; *Balt.-Wap.*; *Syggill. 29. 144.*; *Bork.*; *Pol.*

DIETZ Baron. — Na tarczy o siedmiu polach w I i VI błękitnych — gryf złoty, w II czerwonym—krzyż kawalerski złoty, w III i IV czerwonych — gałązki o trzech listkach, pod którymi dwie białe róże czterolistne, w V czerwonym — dwie pary chorągiewek złotych w pęk srebrną wstęgą związanych, w VII złotem — serce czerwone z okiem Opatrzności na środku. Nad tarczą trzy hełmy ukoronowane: w pierwszym róża czterolistna biała z listkami po bokach w środkowym z korony baronowskiej dwa skrzydła srebrne, w trzecim zaś pół gryfa złotego. Labry czerwone podbite srebrem. Tarczę podtrzymują rycerze zbrojni. Godło: DEO PROVIDENTE Zapisany jako baron inflancki w r. 1764. *Balt.-Wap.*; *Sieb. III. 11. 23.*

DITRICH (*Dittrich*) — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV błękitnych, na srebrnej górze skalistej—srebrny witrych końcem do góry, w II i III złotych — orzeł czarny. Nad tarczą dwa hełmy w koronach; nad pierwszym między dwiema trąbami, w połowie na przemian srebrno-błękitnymi—orzeł czarny, nad drugim między dwoma skrzydłami w połowie na przemian złotymi i czarnymi — witrych srebrny końcem do góry. Labry z prawej strony błękitne podbite srebrem, a z lewej czarne podbite złotem. Herb nadany r. 1776 Janowi Ferdynandowi Ditrichowi z przydomkiem von Dittrichfels, radcy sądu apelacyjnego w Galicyi. *Hefn.*; *Bork.*; *Pol.*

DŁUGAJSKI cz. Gozdawa odm. — W polu czerwonym na prawo-ukośnym pasie błękitnym o brzegach srebrnych—rzędem trzy lilie srebrne. Nad tarczą korona. Początek odmiany niewiadomy. *Panegiryk z XVIII wieku, własność p. Bisiera.*

DŁUHOMIL I, Długomil, Długochmil, Birawa, Berawa, Berawski, Bierawski cz. Trzy radła. — W polu barwy niewiadomej trzy łopaty (schaufeln, szufle) rękojeściami w środku tarczy zbliżone, jedna do góry a dwie na dół od siebie ukośnie. Nad hełmem korona. Rodzina w połowie XV wieku osiadła na Szląsku, w Czechach również spotykana; od nich pochodzą Zubrscy. *Paprz.*; *Nies.*; *Sieb. VI. 8. II. 17.*; *Kurop.*; *Małach.*; *Bork.*; *Pol.*

DŁUHOMIL II. — W polu błękitnym na każdym z boków złotego trójkąta, obróconego wierzchołkiem do góry — prostopadłe po jednym złotym gwoździu o trójkątnej główce. Nad hełmem w koronie taki sam trójkąt z gwoździami. Labry błękitne podbite złotem. *Papr.; Nies.; Sieb. VI. 8. 11. 17 i IV. 11. 8.*

DMITROWSKI cz. Soczewka. — W polu barwy niewiadomej — soczewka. Nad hełmem korona. Herb Jana Dmitrowskiego, dziedzica Czyżek pod Lwowem, na dokumencie z roku 1437; z kądem inąd naszym heraldykom nieznanym. *Mat.; Piek.*

U D-ra Piekosińskiego znak jest odwrócony — podług prof. Małeckiego jest to znak Michała Soczewczyka, sołtysa w Czyżkach, który pieczętuje się na tym samym akcie co i dziedzic, znakiem podobnym tylko odwróconym. Można ten wypadek tłumaczyć tem, że świadek nie mając własnego znaku pożyczył pieczęci, a dla odróżnienia wyciskał ją odwrotnie, czego są liczne przykłady.

DOBENEK I, (Dobeneck). — W polu błękitnym kapelusz kardynalski czerwony z takimi samymi sznurami. Nad hełmem w koronie taki sam kapelusz ze sznurami i kitą czarną w środku. Herb rodziny w XV wieku w Prusach osiadłej. *Nies.*

DOBENEK II. — W polu srebrnym kapelusz czerwony duchownego — ze sznurami. Nad hełmem podobny kapelusz z koguciami piórami na środku. Baronowie w Bawarii i Prusach. *Sieb. II. 28. i III. 2. 156*

DOBRORAD. — W polu błękitnym pod lewo ukośnym pasem złotym z trzema sześciopromiennymi gwiazdami czerwonymi — skrzyżowany z nim pegaz srebrny. Nad hełmem w koronie między piórami strusimi wąż ogonem do góry skręcony, z czary złotej pijący. Labry błękitne podbite złotem. Nadany 21 Kwietnia r. 1840 Maurycemu Woyde, doktorowi medycyny i chirurgii, członkowi rady lekarskiej i rady konsystorza ewangelickiego w Królestwie Polskim, przez Mikołaja I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego. *Her. Kr. Pol.; Bork.; Pol.*

DOBRUSKI, (Rothfahn) cz. Radwan odm. — W polu złotym na poprzecznym drzewcu, z którego zwieszona czerwona chorągiew o trzech połach frędzlą srebrną obszytą — krzyż srebrny pomiędzy dwoma srebrnymi obrączkami. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich, dwa czerwone między trzema złotymi. Labry czerwone podbite złotem. Rodzina polskiego pochodzenia na Szląsku, baronowie czescy. *Sieb. VI. 8, t. III. 6.; Bork.*

DOBROWOLSKI. — Na tarczy ściętej pole górne srebrne, dolne zaś czarne w trzy pasy złote prawo-ukośne. Nad hełmem korona. Labry czarne podbite złotem. Teodor Dobrowolski, obywatel ziemski z Bukowiny nobilitowany r. 1800 w Galicyi, z przydomkiem z Buchenthal. *Hefn.; Bork.*

DOBRZEŃSKI I cz. Bocian. — W polu błękitnym bocian srebrny. Nad hełmem w koronie skrzydło czarne. Labry błękitne podbite srebrem. Rodzina pochodzenia czeskiego, z przydomkiem von Dobrzeniec, od XVII wieku w Pruszech zachodnich osiadła i indygenowana w Polsce r. 1744, w tymże roku otrzymała w Czechach tytuł baronowski. *Sieb. VI. 8. 17.; Bork.; Pol.*

DOBRZEŃSKI II. — W polu błękitnym bocian srebrny z prawą nogą podniesioną. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła błękitne. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana służąca tej samej rodzinie. *Sieb. III. 1. 40 i IV. 9. 40.*

DOLACZKO. — W polu czerwonym — za złotem działem, stojącym na czarnej lawecie w lewo — rycerz w zbroi, z pióropuszem na hełmie w lewej ręce trzyma lont zapalony. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Rodzina siedmiogrodzka, z której pierwszy Marek ze Stefanem Batorym przvbył do Polski — indygenat otrzymał 9 Lutego 1580, na co rodzina uzyskała potwierdzenie 20 grudnia 1794, *Bork., Rocznik z r. 1883. str. 456.*

DOLEŻEL. — Na tarczy prawo-ukośną linią ściętą w polach pierwszym srebrnym a drugim czarnym—orzeł naprzemian w połowie górnej czarny w dolnej srebrny. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: czarne między białymi. Labry czarne podbite złotem. Herb nadany r. 1782 Marcinowi Aloizemu Doleżel, sekretarzowi gubernialnemu, z przydomkiem von Dornberg, przez Leopolda II, cesarza rzymskiego, potwierdzony 19 Listopada 1791. *Pocz. Szl. Gal.; Hefn.; Bork.*

DOLINIAŃSKI Baron cz. Abdank odm.—Na tarczy pięciodelnej w polu I czerwonym—na pagórku zielonym, baran srebrny, w II błękitnym—między ocelami podkowy złotej obróconymi do góry—krzyż kawalerski złoty, w III błękitnym między rogami złotego półksiężyca — sześciopromienna gwiazda złota, w IV czerwonym między barkami dwóch złotych półksiężyców—miecz ostrzem na dół, w V zaś czerwonym — dwie krokwie srebrne złączone w literę **W**. Nad koroną baronowską trzy hełmy ukoronowane: nad pierwszym pięć piór strusich: dwa białe między trzema czerwonymi, nad drugim dwie krokwie srebrne na kształt litery **W**, nad trzecim zaś jastrząb naturalny podkowę złotą z krzyżem złotym w szponie prawej trzymający. Labry z prawej strony czerwone podbite srebrem a z lewej błękitne podbite złotem. Rodzina osiadła na Rusi czerwonej, używająca przydomku Skarbek, w aktach Bernardyńskich lwowskich od r. 1445 wzmiankowana; otrzymała tytuł baronowski w Galicyi 10 grudnia r. 1782 w osobie Andrzeja Seweryna na Dolinianach Doliniańskiego, pisarza ziemskiego lwowskiego r. 1775, podczaszego wielkiego koronnego galicyjskiego r. 1785, członka stanów galicyjskich, radcy najwyższego trybunału sprawiedliwości we Lwowie. *Hefn.; Bork.*

DOLIWA.—W polu błękitnym na pasie srebrnym lewo ukośnym rzędem trzy czerwone czterolistne róże. Nad hełmem w koronie między dwiema czarnymi trąbami trzy róże czerwone jedna nad drugą. Jeden z najstarszych herbów polskich. *Paprz.; Okol.; Nies.*

DOLSKI, Dołski Książ cz. Kościesza odm. W polu czerwonym strzała srebrna z końcem rozdartym bez opierzenia pół krzyża na środku z lewej strony nosząca. Nad książęcą koroną trzy pióra strusie. Odmiana służąca rodzinie Książów Dolskich, gałęzi Książów Pińskich na Dolsku, ze szczepu Ruryka. *Kołat.; Nies.; Wolf.; Bork.*

DOŁABĘDŹ. — W polu czerwonym na murawie łabędź z wieńcem laurowym w dziobie, nad nim z prawej strony pszczoła złota, z lewej zaś taki sam klucz zębem do góry w lewo. Nad hełmem w koronie łabędź z wieńcem w dziobie. Labry czerwone podbite złotem. Nadany 12 Maja roku 1842 Pawłowi Głuszyńskiemu, referendarzowi stanu, dyrektorowi banku polskiego, przez Michała I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

DOŁĘGA I.—W polu błękitnym—krzyż kawalerski złoty na barku srebrnej podkowy, ze środka której wychodzi strzała srebrna żelźcem na dół. Nad hełmem w koronie skrzydło czarne przeszyte strzałą srebrną. Jeden z najstarszych herbów polskich, a według niektórych heraldyków odmianą herbu Pobóg będący. *Biel.; Paprz.; Okol.; Kołat.; Nies.*

DOŁĘGA II. — W polu błękitnym podkowa srebrna ocelami na dół przeszyta strzałą srebrną bez opierzenia, u dołu rozdarta, żelźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy. *Z autografu będącego własnością spadkobierców ś. p. Gieysztora, antykwarjusza.*

DOŁĘGA III. — W polu błękitnym ze środka podkowy srebrnej barkiem do góry — strzała srebrna żelźcem na dół. Nad hełmem w koronie skrzydło czarne strzałą srebrną przeszyte. Początek odmiany niewiadomy. *Nies. pod Jurgielewskim.; Piek. O dyn. poch., str. 254.*

DOŁĘGA IV.—W polu czerwonym w środku srebrnej podkowy ocelami na dół — strzała srebrna żelźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy. *Kołat.; Herold, str. 224.*

Kołatowicz, przyznając ten herb Jurgielewskim, nazywa go Podkową; zaliczamy go do odmiany herbu Dołęga, ponieważ nosi zupełnie charakter tego herbu i tylko barwą różni się.

DOLGORUKI, Dolhoruki Książę. — Na tarczy czterodzielnej w polu I złotem — ukoronowany czarny orzeł, w lewej szponie trzyma krzyż na skrzydle oparty i po za głowę w prawo sięgający, w II czerwonym — archanioł z mieczem i złotą tarczą, otoczony aureolą złotą, w III czarnym — z obłoków ręka zbrojna w lewo strzałą żelźcem na dół trzymająca, w IV zaś błękitnym — mur srebrny z wieżą i bramą. Nad tarczą płaszcz książęcy i mitra. Książęta ruscy ze szczepu Ruryka. *Małach.; Woiff; Bork.*

DOLMAT cz. Rozmiar odm. — W polu czerwonym krokiew srebrna ką prosty tworząca, z końcami u dołu na bok ukośnie załamane, belką poprzeczną połączonymi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy, Dołmatom na Litwie przysługiwała. *Kojał.; Piek.*

DOLSZKIEWICZ, Daulszkiewicz. — W polu czerwonym szabla i pałasz rękojeściami na dół, ostrzami ku bokom tarczy ukośnie skrzyżowane, nad skrzyżowaniem krzyż kawalerski złoty, po bokach zaś z prawej strony sześciopromienna gwiazda złotą, z lewej zaś barkiem do niej takież półksiężyc złoty. Nad tarczą korona. Szlachectwo udzielone w r. 1661 Aleksandrowi Dolszkiewiczowi. *Nies.; Małach.; Bork.*

DOMAGOST. — Na tarczy ściętej w polu górnym dwudzielnym z prawej strony czerwonym — sześciopromienna gwiazda złotą, z lewej błękitnym — gwiazda srebrna, w polu zaś dolnym — mur w środku którego litera **K** umieszczona w owalu lub też, jak z dyplomu, wyraźnym herbem opatrzonego, w polu dolnym na szachownicy czerwono-srebrnej na owalu czarnym srebrna litera **K**. Herb rodziny Kainków, pochodzenia morawskiego, potwierdzony w r. 1796 Jerzemu Kaince przez Franciszka II, cesarza niemieckiego. *Z dokumentu prywatnego w posiadaniu p. Dziadulewicz i z dyplomu zakonuniko-*
wanego przez rodzinę już po wydrukowaniu tablic herbów.

DOMARADZKI I cz. Miesiąc zatajony odm. — W polu zielonym w środku srebrnej podkowy ocelami do góry — półksiężyc złoty. Nad tarczą korona. Labry zielone podbite srebrnym. Herb przysługujący niewiadomo od kiedy rodzinie Domaradzkich w łęczyckim. *Okol.; Nies.; Małach.; Bork.*

DOMARADZKI II cz. Jastrzębiec odm. — W polu czerwonym na barkach dwóch podków srebrnych rzędem — jastrzęb naturalny w lewo kroczący. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy. *Kojał.; Nies.*

DOMARADZKI III cz. Jastrzębiec odm. — Na tarczy ściętej na polach górnym błękitnym i dolnym czerwonym — podkowa srebrna, między ocelami której krzyż kawalerski złoty. Nad hełmem w koronie jastrzęb srebrny z podkową srebrną w prawej szponie. Początek odmiany niewiadomy, przysługiwała zaś gałęzi rodziny Domaradzkich w XVI stuleciu w Prusiech osiadłej. *Sieb. VI. 4. 7.*

DOMONT cz. Ostoja odm. — W polu barwy niewiadomej na dwóch półksiężycach barkami złączonych rogami do góry i na dół, strzała bez opierzenia, żelźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana niewiadomo od kąd rodzinie Domontów w połockim przysługująca. *Zbiór Wacława Rulikowskiego, cytowany przez Piekosińskiego; Bork.*

DONAT. — Na tarczy ściętej na polach u góry czerwonym, a u dołu złotem, — srebrny kozieł rogaty w lewo. Nad hełmem w koronie pół takiego samego kozła w lewo. Labry czerwone podbite złotem. Rodzina szlaska Donatów, z której Jan, chorąży urodzonego Raczkowskiego, za waleczność otrzymał szlachectwo w r. 1662. *Sieb. IV. 11. 15 i III. 2. 158.; Vol. Leg. IV. 873.; Bork.*

DONAU, (*Dohna*). — W polu błękitnym dwa rogi jelenie srebrne ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie między podobnymi rogami panna w koronie, z rozpuszczonymi włosami, w prawej połowie biała w lewej błękitno ubrana, oburącz rogów się trzymająca. Herb burgrabiów państwa rzymskiego Dohna w r. 1403, późniejszych hrabiów tegoż państwa rzymskiego w r. 1648, w tymże roku indygenowanych w Polsce. *Nies.; Sieb. III. 1. 6.; Bork.*

DONIN, (Donym). — W polu błękitnem rogi jelenie srebrne ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie takie same rogi. Labry błękitne podbite srebrem. Podajemy dla ciekawości odmianę, przysługującą gałęzi rodziny Dona, osiadłej w XIV wieku na Szląsku. *Sieb. VI. 8, I. 19.*

DONIMIRSKI, Donimierski cz. Brochwicz III odm. — W polu złotem pół czerwonego jelenia z barku ukośnie położonego półksiężyc srebrnego, między rogami którego sześciopromienna gwiazda srebrna. Nad hełmem w koronie na pawim ogonie pod półksiężycem srebrnym i między jego rogami sześciopromienna gwiazda srebrna. Labry czerwone podbite złotem. Początek odmiany niewiadomy. *Hefn.*

DOPOMIAN. — Na tarczy dwudzielnej obramowanej złotem, w polu I czerwonym — czarna głowa żubra mieczem z góry na dół przebita; w polu II błękitnem — berdysz srebrny. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem do cięcia wzniesionym. Nadany 11 Maja roku 1841 Janowi Bogatko, synowi Michała, inspektorowi policyi miasta Warszawy, przez Mikołaja I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

DORĘGOWSKI I. — W polu czerwonym dwie trąby czarne w srebro oprawne, na dół munsztukami, wylotami do góry, na krzyż białą przepaską związane. Nad hełmem w koronie jedna trąba czarna, w srebro oprawna, z takim-że sznurem, barkiem na dół, wylotem w prawo położona. Herb stary rodziny pomorskiej Gleisenów, Gleistów czyli Kleistów, według Siebmachera początkowo Doręgowskimi zwanych. *Nies.; Małach.; Sieb. VI. 4. 10.; Bork.*

DORĘGOWSKI II. — W polu srebrnym dwie trąby czarne w srebro oprawne, munsztukami na dół, a wylotami do góry skrzyżowane. Nad hełmem w koronie jedna trąba czarna w srebro oprawna, z białym sznurem, barkiem na dół, a wylotem w lewo. Odmiana poprzedniego herbu. *Sieb. VI. 4. 10.*

DORFLINGER, (Dorfinger, Derfflinger). — W polu błękitnem dwie lwie głowy złote, między które wchodzi klinem pole złote o bokach łukowatych z czarnem skrzydłem stopą ptasią złotej barwy zakończonem. Nad hełmem w koronie skrzydło czarne ptasią stopą zakończone. Rodzina szląska 3 Czerwca r. 1561 do szlachectwa Ś-go Państwa Rzymskiego przypuszczona, w Polsce roku 1685 indygenowana w osobie Jerzego, feldmarszałka Elektora brandeburskiego. *Sieb. VI. 8. III. 6.; Metr. Kor. Ks. 215 str. 275.; Vol. Leg. V. 729.; Bork.*

DORFLINGER Baron. — Na tarczy pięciodzielnej w polach I i IV czarnych — dwie srebrne buławy ukośnie skrzyżowane, w II i III błękitnych — dwie lwie głowy złote, między które wchodzi klinem pole złote o bokach łukowatych, z czarnem skrzydłem stopą ptasią barwy złotej zakończonem, w V zaś czerwonym — orzeł czerwony w koronie. Nad koroną baronowską dwa hełmy ukoronowane; w pierwszym orzeł czarny ukoronowany, w drugim ręka zbrojna z buławą. Labry z prawej strony czarne srebrem podbite, z lewej błękitne złotem podbite. Jerzy Dorflinger otrzymał tytuł barona Ś-go Państwa Rzymskiego i elektorstwa brandeburskiego w r. 1674. *Sieb. VII. 2. 17.; Bork.*

DOROHOSTAJSKI I cz. Kościesza odm., cz. Tępa Kościesza. — W polu czerwonym strzała srebrna bez opierzenia, u dołu rozdarta, z poprzeczną belką u góry zamiast żeleźca, w środku drugą belką przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek herbu niewiadomy — oddawna służył rodzinie Dorohostajskich na Litwie. *Kojał.; Nies.; Pieh.*

DOROHOSTAJSKI II. — W polu czerwonym strzała srebrna bez opierzenia u dołu rozdarta, u góry zamiast żeleźca zakończona jak litera **T**, w środku z lewej tylko strony przekrzyżowana. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy. *Hefn.*

DORSZ, Dorsza, (*Dorsh*). — Na tarczy ściętej w polach barwy niewiadomej, w górnym — orzeł między dwiema sześciopromiennymi gwiazdami, w dolnym zaś — lew trzymający półksiężyc rogami naprzód. Nad hełmem w koronie pół murzyna strzelającego z łuku z przepaską na głowie i biodrach. Labry barwy niewiadomej. Herb rodziny osiadłej w Prusiech, w Inowrocławskim w XVI stuleciu. *Sieb. VI. 4. 10.; Bork.: Pol.; Podług Biblioteki Warsz. Sierpień 1856 str. 364 pieczętowali się Sępią głową i byli jednego pochodzenia z Chocholewskimi.*

DORZYM, Dorzemski, Darsen, Ciemiński. — Na tarczy lewo ukośnie ściętej w polu I czerwonym — pół lwa złotego, pole II — zielone. Nad hełmem w koronie półksiężyc z gwiazdą sześciopromienną złotą na każdym rogu i trzecią nieco niżej w środku. Herb starego kaszubskiego rodu. *Sieb. VI. 9. 12; Pol.*

Rietstap cytuje powyższy herb z tą odmianą, że nad hełmem w koronie nad półksiężycem wszystkie trzy gwiazdy są w środku jedna nad drugą.

DORPOWSKI cz. Leliwa odm. — Na tarczy ściętej w polach błękitnych w I — krzyż czarny równoramienny z kliniasto wciętemi końcami ramion, w II — nad złotym półksiężycem srebrna gwiazda. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Odmiana przysługująca rodzinie Kronickich z Dorpowa w Prusiech Zachodnich i na Kujawach. *Nies.; Bibl. Warsz. Sierpień 1856 str. 349.; Kościński, tom I i V; Bork.*

DOSCHOT cz. Pobóg odm. — W polu błękitnym podkowa srebrna barkiem do góry. Nad tarczą dwa hełmy w koronach, nad którymi po trzy pióra strusie, nad pierwszym jedno złote między błękitnymi, nad drugim srebrne między błękitnymi. Labry przy pierwszym błękitne podszyte złotem, przy drugim błękitne podszyte srebrem. Herb nadany 24 Października 1811 r. Józefowi Doschotowi przez Franciszka I, Cesarza Austriackiego. *Hefn; Pocz. Sal. Gal.; Bork.*

DOSŁUGA. — Na tarczy ściętej w polu górnym błękitnym — dwie kotwice srebrne ukośnie skrzyżowane, w dolnym zaś czerwonym — koń biały z czarnym poprzęgiem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbite srebrem. Herb nadany 24 Maja 1842 r. Józefowi Majewskiemu, naczelnikowi sekcji wodnej komory konsumowo-składowej w Warszawie, przez Mikołaja I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

DOST. — Na tarczy czterodzielnej, w polach I i IV błękitnych — sześciopromienna gwiazda złota, w polach zaś II i III srebrnych — trzy pióra strusie, czerwone między błękitnymi prześzyte strzałą. Nad tarczą dwa hełmy w koronach, nad którymi po trzy pióra strusie, nad pierwszym czerwone między błękitnymi, nad drugim błękitne między czerwonymi. Labry przy prawym błękitne podbite złotem, przy lewym czerwone. Nadany około r. 1809 w Galicyi Leonardowi Marcinowi Dost, z przydomkiem Dostenberg, radcy sądowemu lubelskiemu. *Hefn.; Riet.*

DOSTOJEWSKI cz. Radwan odm. — W polu czerwonym z drzewca poprzecznego zwieszająca się chorągiew kościelna złota o trzech polach obszytych frędzlami z pierścieniem złotym na środku drzewca. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Początek odmiany niewiadomy. *Kojat.; Nies.*

DOTRZYMA. — Na tarczy obramowanej złotem w polu czerwonym — przez szpadę, rękojeścią do góry — pas poprzeczny morowy błękitny z brzegami czerwonymi. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Nadany d. 16 Stycznia 1827 roku, Janowi-Karolowi Wajchertowi, byłemu porucznikowi wojsk polskich, przez Mikołaja I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego. *Her. Kr. Pol.*

DOWGIAŁO, Dowgajło, Dowgiełło cz. Zadora odm. — Na tarczy czterodzielnej w polach I błękitnym — lwia głowa płomień ziejąca, w II czerwonym — dwie krokwie srebrne ułożone w kształcie litery **W**; w III czerwonym — miecz ostrzem na dół między barkami dwóch półksiężyców, w IV błękitnym — centaur w lewo po za siebie z łuku strzelający. Nad tarczą książęca korona. Według Niesieckiego, Jabłonowskiego i Wilczyńskiego wywodzą się Dowgiałowie od Gedyminowiczów, i chociaż nowsi heraldycy zarzucają im brak dowodów, jednakże z powyższym herbem wylegitymowani zostali. *Wolff, Kniaziowie litewsko-ruscy, 645.; Pol.*

DOWGIAŁO cz. Działosza odm. — Na tarczy dwudzielnej w polu I czerwonym — róg jeleni srebrny, w polu II białym — skrzydło czarne. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Na Litwie zdawna, *Koj.; Nies.; Sieb. IV. 14. 5.; Bork.; Pol.*

DOWGIRD, Dowgerd cz. Łabędź odm. — W polu czerwonym na barku srebrnej podkowy z krzyżem kawalerskim między ocelami—łabędź biały. Nad tarczą korona. Początek odmiany niewiadomy. Znani są na Żmudzi w XV stuleciu. *Koj.; Nies.; Bork.*

DOWNAROWICZ cz. Przyjaciół odm.—W polu czerwonym serce — dwoma mieczami na dół ostrzami ukośnie na krzyż przebite. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb dawno znany w witebskim. *Nies.; Bork.; Metr. Lit.; Bork.; Pol.; Dyplom Dep. Kow. z 1853 r.*

DRANGWITZ, (*Trankwitz*).—W polu czerwonym dwa strzemiona trójkątne srebrne rzędem, dwoma paskami (tworzącymi przy kółku w górze kąt rozwarty) złączone. Nad hełmem pawie ogon. Bardzo stary herb pruski. *Nies.; Sieb. VI. 4. 71.*

DRAĞOWSKI cz. Jastrzębiec odm. — W polu błękitnym na barku srebrnej podkowy—krzyż kawalerski. Nad hełmem w koronie jastrząb czarny z pierścieniem złotym w dziobie. Początek odmiany—spotykającej się w XVII w. w łukowskim, podlaskim i bielskim — niewiadomy. *Nies.; Bork.*

DRACKI, (*Drdatsky*) cz. Sowa, Puszczyk odm. Na tarczy ściętej w polu górnym złotem nad książką srebrną otwartą sowa barwy naturalnej, w dolnym zaś błękitnym—laska ze złotą gałką i skówką z mieczem skrzyżowane ukośnie końcami do góry. Indygenat i herb nadany 19 Lutego r. 1836 Dominikowi Drdackiemu, prezesowi sądu szlacheckiego w Stanisławowie z przydomkiem z Ostrowa, przez Ferdynanda I, cesarza austriackiego. *Hefn.; Pocz. Szl. Gal.; Bork.; Pol.*

DRESSEL, (*Drössel*)—W polu czarnym dwa półksiężycy barkami do siebie, rogami do boków tarczy, między czterema sześciopromiennymi gwiazdami, z których dwie w środku nad i pod półksiężycami, a dwie między ich rogami. Nad hełmem czarno ubrane (albo zbrojne) dwie ręce trzymające sztandar czarny z tem samem co w tarczy. Labry czarne podbite złotem. Indygenat w roku 1775 udzielony Jerzemu na Roszewie Dressel, chorążemu buławy wielkiej wielkiego księstwa litewskiego. *Vol. Leg. VIII. 297.; Sieb. III. 2. 160,—VI. 6 24 i VI. 5. 13; Bork.; Pol.*

DROBYSZ I. — W polu barwy niewiadomej—figura w kształcie małej litery **h**, przeszyta strzałą wprost gwiazdy na prawo u góry leżącej; z drugą gwiazdą u dołu na lewo przy zakręcie litery. Nad hełmem trzy pióra strusie. Herb Drobyszów i Drobiszewskich z XVII wieku na Litwie. *Nies.; Małach.*

DROBYSZ II. — W polu czerwonym strzała bez lewego żeleźca i bez opierzenia, raz do góry, potem na dół w końcu załamana, drugą strzałą w lewo przez środek przeszyta—na lewo u góry i na prawo u dołu między dwiema sześciopromiennymi gwiazdami. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Trudno oznaczyć, który z obu tych herbów jest odmianą drugiego. *Kojał.*

DROGODAR. — W polu błękitnym na poprzecznym pasie szarym ze srebrnymi brzegami — trzy białe kamienie: dwa i jeden; nad pasem krzyż kawalerski złoty, pod pasem zaś pszczoła złota głową do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb nadany 25 Marca roku 1845, Augustynowi Fonrobert, pomocnikowi naczelnika powiatu ostrołęckiego, przez Mikołaja I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego. *Her. Kr. Pol.; Bork.; Pol.*

DROGOMIR, Borzym. — W polu czerwonym trzy nogi zbrojne, w kolanach zgięte, w środku tarczy udami złączone i jakby w gwiazdę ułożone, jedna do góry dwie ku dołowi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Jeden z najdawniejszych herbów polskich. *Paprz.; Okol.; Nies.*

DROGOSŁAW I.—W polu czerwonym nad barkiem srebrnego półpierścienia—strzała srebrna żelźcem do góry. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Jeden z najstarszych herbów polskich. *Paprz.; Okol.; Nies.*

DROGOSŁAW II — W polu błękitnym nad barkiem srebrnego półpierścienia—strzała srebrna żelźcem do góry. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. *Jagod.; Nies.*

DROHOJOWSKI, Drohojewski, Hrabia cz. Korczak odm. — Na tarczy pięciodzielnej o polach czerwonych, w I—trzy kopie złote w gwiazdę: środkowa ostrzem na dół, a boczne ostrzami ukośnie do góry, w II—między barkami dwóch klamr srebrnych, miecz złoty otłuczony ostrzem na dół, w III—głowa bawola wprost, przebita mieczem ukośnie w lewo ku dołowi, w IV—między barkami dwóch półksiężyców złotych — miecz otłuczony ostrzem na dół, w V zaś — trzy poprzeczne wręby srebrne, ku dołowi zmniejszające się. Nad tarczą cztery ukoronowane hełmy: nad pierwszym—pół kozła złotego w lewo, nad drugim—w czaszy złotej wyżej biały w lewo, nad trzecim—pięć piór strusich: dwa białe między czerwonymi, nad czwartym zaś—ręka zbrojna z mieczem. Labry z prawej strony czerwone podbite złotem, a z lewej błękitne podbite srebrem. Tytuł hrabiowski otrzymały dwie linie Drohojowskich: Antoniego i Jana i Wiktora w 1782 i 1783 od Józefa II, cesarza rzymskiego. *Hefn.; Pocz. Szl. Gal.; Bork.; Pol.*

DRUCK I, Drucki Książę. — W polu czerwonym, po bokach, poniżej rękojeści miecza ostrzem na dół—po dwa półksiężyce złote rogami do siebie, a barkami w górę i na dół tarczy. Nad tarczą mitra i sześć piór strusich. Książęta ze szczepu Ruryka, prawdopodobnie od kniaziów połockich. *Nies.; Bork.; Wolff.*

DRUCK II. — W polu czerwonym miecz ostrzem na dół, po bokach dwa półksiężyce złote rogami do siebie, a barkami do góry i ku dołowi tarczy, górne powyżej rękojeści miecza. Odmiana herbu Druck I *Piek.*

DRUŻBACKI. — W polu błękitnym na pagórku zielonym lew wspięty złoty, trzy lilie srebrne na jednej gałązce w przednich łapach trzymający. Nad hełmem w koronie pół takiego samego lwa jak na tarczy. Bardzo stary herb na Rusi czerwonej. *Nies.; Hefn.*

DRUŻYŁOWSKI cz. Leliwa odm.—W polu barwy niewiadomej nad półksiężycem dwa jelce ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb niewiadomego pochodzenia, w brześciańskim znany w XVII stuleciu. *Autograf z r. 1614 w posiadaniu Juliusza hr. Ostrowskiego Bork.*

DRUŻYNA, Krzywaśń. — W polu czerwonym — rzeka srebrna w kształcie litery **S** odwróconej. Nad hełmem w koronie między dwiema trąbami czarnymi z czterema dzwonkami srebrnymi po bokach każdej, — lwia głowa wprost. Starodawny herb polski—odróżniany już przez Długosza od Śreniawy: nazwa była Krzywaśń, a zawołanie Drużyna. Różni się od Śreniawy brakiem krzyża i prawdopodobnie barwą pola, które dawniej było żółte czy płowe, gdy pole Śreniawy zawsze czerwone. *Paprz.; Nies.; Mał.; Piek.*

DRYA I, Driczik, Mutyna, Mutina.—W polu czerwonym na ukośno-lewym pasie czerwonym trzy kamienie złote rzędem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Jeden z najstarszych herbów w Polsce, pochodzenia czeskiego. *Paprz.; Nies.; Mał.; Ulan.*

DRYA II. — W polu czerwonym na pasie ukośno-lewym czerwonym o brzegach błękitnych trzy kamienie złote w srebro oprawne. Początek odmiany niewiadomy. *Her. Kr. Pol.*

DRYA III. — W polu czerwonym na pasie białym ukośno-prawym—trzy kamienie (pryzmy) zielone, oprawne w złoto, ośmiu kulkami przyozdobione. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy. *Sieb. IV. 14. 4.*

DRYA IV. — W polu złotem na pasie ukośno-lewym czerwonym—trzy przymy złote rzędem. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy. *Sieb. IV. 14. 4.*

DRZEWICA. — W polu błękitnem nad i pod półksiężycem złotym — sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Jeden z najstarszych herbów naszych. *Paprz.; Nies.; Małach.*

DUBENIC, (Dubenitz), Baron Rejski, Rajski. — Na tarczy dwudzielnej w polu I błękitnem — lis wspięty, w II zaś srebrnem — pies biały wspięty w lewo z obrozą czerwoną. W koronie baronowskiej francuzkiej, między dwiema trąbami w błękitno białe krokwie (*chevrons*) — pół wyżła białego w obróży czerwonej. Herb rodziny czeskiej Rajskich czyli Rejskich; Franciszek -Ksawery w r. 1824 uznany baronem w Królestwie Polskiem. *Her. Kr. Pol.; Sieb. IV. 9. 52.; Bork,*

DUBINA cz. Zagłoba odm. — W polu błękitnem na dwóch strzałach ukośnie skrzyżowanych — podkowa barkiem do góry. Nad hełmem korona. Odmiana przysługująca Dubinom Książczym na Litwie. *Nies.; Bork.*

DUDICZ, (Duditz, Dudithius). — Na tarczy dwudzielnej, w polu I błękitnem złota litera **W** ukoronowana, pod którą sześciopromienna gwiazda złota; niżej prawo-ukośny pas srebrny o pięciu schodach nad polem złotem ze srebrną sześciopromienną gwiazdą, w polu zaś II srebrnem — pół ukoronowanego orła czarnego. Nad hełmem w koronie orzeł czarny ukoronowany z głową w lewo. Labry z prawej strony błękitne, a z lewej czarne podbite złotem. Andrzej Dudycz (Dudithius von Horchovitz) urodzony w Budzie, czy też pod tem miastem, zostawszy biskupem w Bośni, wysłany do Polski z poselstwem w r. 1575, indygenat otrzymał. Prawdopodobnie przez Soltanów do herbu Abdank przyjęty. Według Polaczka są Dudycze herbu Jastrzębiec, wywodzący się od powyższych. *Sieb. VI. 8. III. 7—Ung. 116; Riet.; Bork.; Pol.*

DUHAMEL. — W polu błękitnem pod sześciopromienną gwiazdą srebrną—klucz złoty zębem do góry i kotwica srebrna ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna klucz złoty do góry w prawo trzymająca. Józef Duhamel z francuzkiej rodziny w r. 1768 do szlachectwa polskiego przypuszczony został. *Vol. Leg. VII. 801.; Nies. przyp.; Sieb. III. 11. 90.; Bork.*

DULĘBA, Dulemba cz. Alabanda odm. — W polu czarnem z półksiężyca srebrnego — złota głowa końska z językiem czerwonym. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: białe między czarnymi. Labry czarne podbite złotem. Początek odmiany niewiadomy. *Sieb. IV. 14. 39.*

DULFUS Baron. — Na tarczy ściętej w polu górnem dwudzielnem, w I — szachownica ukośnie podłużna zielono-srebrna, w II srebrnem —pół mnicha w habicie i czapeczce czarnych, w prawej ręce do góry księgę rozwartą, lewą również wzniesioną trzymającego; w dolnem zaś błękitnem—trzy ślimaki muszlą do góry: dwa i jeden. Nad tarczą dwa ukoronowane hełmy: nad pierwszym trzy pióra strusie, nad drugim zaś tak samo pół mnicha jak na tarczy. Labry z prawej strony zielone, a z lewej błękitne podbite srebrem. Nobilitacya w r. 1768 Janowi Dulfus, z rodziny mieszczańskiej warszawskiej, equiti aurato, sekretarzowi Stanisława Augusta, Króla Polskiego. *Vol. Leg. VII, 802.; Sieb. VI. 8. III. 83.; Riet.; Bork.; Pol.*

DULICZ I. — W polu zielonem na barku półpierszcienia złotego —krzyż czerwony w kształcie litery **T**. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Herb ruski bardzo stary. *Paprz.; Okol.; Nies.; Małach.; Mierosz.*

DULICZ II. — W polu czerwonym na barku półpierszcienia złotego —krzyż srebrny w kształcie litery **T**. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana poprzedniego. *Sieb. IV. 14. 4.*

DULICZ III. — W polu czerwonym ze środka półpięścienia złotego, barkiem na dół — złoty krzyż o rozszerzonych ramionach górnych. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Początek odmiany niewiadomy. *Sieb. IV. 14. 4.*

DULSKI, Gryżyna, Gryzima. — W polu czerwonym — lis. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy, przysługiwała ona w XVI stuleciu Dulskim, osiadłym w ziemi dobrzyńskiej. *Nies.; Małach.; Bork.*

DULSKI Baron cz. Przegonia odm. — W polu czerwonym między barkami dwóch srebrnych półksiężyców — miecz ostrzem na dół. Nad koroną baronowską w hełmie ukoronowanym pół smoka skrzydłatego, zięjącego płomienie i znak ten sam co na tarczy. Jerzy Walenty Dulski, łowczy trembowelski w r. 1783 do godności barona wyniesiony, przez Józefa II, Cesarza rzymskiego. *Pocz. Szl. Gal.; Bork.; Pol.*

DULAŁAK, (*Dullack*). — W polu błękitnym naprzeciw trzech sześciopromiennych gwiazd złotych jednej pod drugą — półksiężyc złoty rogami w prawo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: złote między błękitnymi. Labry błękitne podbite złotem. Według Polaczka odmiana herbu Duliczów, służąca jednej gałęzi tej rodziny, osiadłej w Prusach zachodnich na Węsiarach, z kąd zwali się też Węsierskimi. *Sieb. VI. 9. 14.; Pol.*

DUNIEWICZ cz. Doliwa odm. — W polu czerwonym na prawo ukośnym pasie srebrnym — trzy róże czerwone. Nad hełmem w koronie pawie ogon. Julian Duniewicz otrzymał szlachectwo w Galicyi z odmianą herbu Doliwa roku 1782—1856. *Hef.; Sieb. IV. 14. 4.; Bork.; Pol.*

DUNIN Hrabia cz. Łabędź odm. — W polu czerwonym łabędź srebrny. Nad koroną hrabiowską w hełmie ukoronowanym takiż łabędź. Labry czerwone podbite srebrem. Według podania, rodzina duńskiego pochodzenia, w XII stuleciu osiadła w Polsce. Za Piastów brali tytuł komesów (*comes* nawet *magnus comes*) ze Skrzynna. Zatwierdzeni w tytule hrabiowskim w 1547 przez Ferdynanda cesarza rzymskiego — wylegitymowani w Królestwie Polskiem r. 1837 — 61, w Galicyi 1782. *Paprz.; Nakiel.; Biel.; Dług.; Nies.; Sieb. VI. 8. III. 83.; Bork.; Pol.*

DUNINOWSKI. — Na tarczy ściętej w polu górnym złotem — pół orła czarnego z krzyżem kawalerskim srebrnym w takimże półksiężycu na piersiach, w dolnym zaś czerwonym — trzy zielone listki koniczyny, dwa i jeden. Nad hełmem w koronie między trąbami, w górnej połowie złotymi, a w dolnej czerwonymi, panna w sukni białej, czapeczce błękitnej z piórem strusim, w prawej ręce listek koniczyny trzymająca. Labry czerwone podbite złotem. Tarczę podtrzymują: z prawej strony lew złoty, a z lewej — gryf czarny z głowami odwróconymi. Godło: *HONESTE ET PVBLICE*. Nadany d. 2 Kwietnia r. 1844 Karolowi-Albrechtowi-Wilhelmowi I, byłemu królewskiemu pruskiemu radcy tajnemu sprawiedliwości, za zasługi dla kraju, przez Mikołaja I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego. *Her. Kr. Pol.; Sieb. III. 2. 235. U Siebmachera herb nieco różny.*

DUPLESI, (*Duplessis*) — W polu barwy niewiadomej roślina o trzech korzeniach, trzech dzwonkach, środkowym do góry, a bocznych zwieszających się w strony z dwoma liśćmi między niemi w kształcie rogów jelenich. Pochodzenie herbu niewiadome. *Autograf z r. 1667 w posiadaniu pana Bisiera, właściciela zbioru starożytności w Warszawie.*

DUSZEK. — W polu czerwonym jednorożec biały z gołębim siwym na głowie. Nad hełmem w koronie pół takiego samego jednorożca jak na tarczy. Nadany d. 10 Czerwca r. 1823 Janowi Duszyńskiemu, komisarzowi policji wykonawczej miasta Warszawy, przez Aleksandra I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego. *Her. Kr. Pol.; Bork.*

DUTCZYŃSKI. — Na tarczy pasem poprzecznym złotym przepołowionej, w polu górnym błękitnym — dwa półksiężyce złote barkami do siebie, a rogami do boków tarczy, w dolnym zaś czerwonym — ręka zbrojna z mieczem. Nad tarczą dwa ukoronowane hełmy, nad pierwszym — dwa białe skrzydła, a nad drugim — pół konia białego. Labry z prawej strony błękitne, a z lewej czerwone — podbite złotem. Herb nadany w Galicyi 13 Listopada r. 1880. *Riet. Tom II, dodatek.*

DWÓJGRYF. — W polu błękitnem dwa srebrne gryfy wspięte ku sobie. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Nadany d. 1 Sierpnia r. 1848 Antoniemu Brzezińskiemu, podporucznikowi komendy inwalidnej opatowskiej, przez Mikołaja I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego. *Her. Kr. Pol.; Bork.; Pol.*

DYAKOWSKI cz. Trąby odm. — W polu czerwonym cztery trąby czarne, z nawiązaniem złotem na krzyż munsztukami w środku tarczy złączone. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb stary w XV wieku przysługujący Koslewskim z Węgier, którym za usługi Król Władysław Warneńczyk nadał Dyakowce i Tasypowce na Podolu. *Paprz.; Nies.; Bork.; Pol.*

DYBOWSKI I cz. Nałęcz odmienny albo dostojny. — W polu czerwonym pod chustą białą, w obręcz zwinietą i u dołu związaną, trzy poprzeczne wręby srebrne jeden pod drugim ku dołowi zmniejszające się. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany używanej w orszańskim i wołkowyskim, bliżej nie określony. *Koj.; Nies.; Bork.; Pol.*

DYBOWSKI II cz. Lubicz odm. — W polu błękitnem na barku podkowy srebrnej — takiż krzyż kawalerski, między ocelami zaś — półtora srebrnego krzyża. bez prawego dolnego ramienia. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek odmiany niewiadomy. *Z Autografu z r. 1628.*

DYRN I, (*Dyhrn, Dyherrn, Dyjer, Dier, Dern*) cz. Doliwa odm. — W polu błękitnem na prawokośnym pasie srebrnym trzy róże czerwone rzędem. Nad hełmem skrzydło czarne z takimże pasem i różami jak na tarczy. Labry błękitne podbite srebrem. Hrabowie czescy r. 1655. Hrabowie państwa rzymskiego r. 1697. *Sieb. VI. 4. 9.; Bork.; Pol.*

DYRN II, (*Dyhern*). — Na tarczy srebrnej obramowanej złotem — ukoronowana tarcza błękitna z ukośno-lewym pasem srebrnym z trzema złotymi sześciopromiennymi gwiazdami. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, nad pierwszym dwie palmowe gałązki, nad drugim zaś dwa błękitne skrzydła barkami w prawo, z takim samym pasem i gwiazdami jak na tarczy. Labry błękitne podbite srebrem. Podajemy tutaj odmianę przysługującą baronom Dyrn. — *Według Dorsta, Tyroffa i Sieb. VI. 8. III. 83.*

DZIAŁOSZA. — W polu czerwonym rzędem — róg jeleni szary albo srebrny o pięciu odnogach w prawo zwróconych — i czarne skrzydło orle. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Jeden z najstarszych herbów polskich. *Biel.; Paprz.; Okol.; Nies.*

DZIAŁYŃSKI Hrabia cz. Ogończyk odm. — Na tarczy obramowanej srebrem, w polu czerwonym z barku półpiersięcia srebrnego — strzała srebrna bez opierzenia. Nad hrabiowską koroną dwoje rąk w rękawach czerwonych, z półpiersienciem złotym, pod którym w środku krzyż kawalerski srebrny. Rodzina pochodząca od Kościeleckich z Działynic w ziemi dobrzyńskiej, hrabiowie pruscy od r. 1766, według Hr. Borkowskiego, od r. 1786 według Siebmachera; wygaśli w r. 1880. *Sieb. III. 1. 7 Kos. 1. 165.; Bork.; Pol.*

DZIANOT (*Dzianott, Gianotti de Castellati*), cz. Grzymała odm. — W polu błękitnem, na zielonem wzgórzu mur z bramą otwartą i pięcioma wieżycami, na środkowej z nich, większej, dwugłowy czarny orzeł niemiecki. Nad hełmem w koronie taki sam orzeł niemiecki. Labry błękitne podbite czerwonym. Udzielony za waleczność w r. 1662 Piotrowi Dziańnot, szlachcicowi włoskiego pochodzenia z rodziny osiadłej na Szlązku, towarzyszyowi rotty usarskiej Jerzego Lubomirskiego, marszałka wielkiego i hetmana polnego koronnego. *Vol. Leg. IV. 869.; Nies.; Her. Kr. Pol.; Bork.; Pol.*

DZIBONI. (*Gibboni*). — Na tarczy ściętej o barwach niewiadomych, w polu górnym pół orła, w dolnym zaś miecz ostrzem na dół między dwoma walczącymi kogutami. Nad hełmem w koronie ręka zbrojna z mieczem. Rodzina kuźników pochodzenia włoskiego, z której Jan Dziboni indygenowany w r. 1654 za zasługi dla kraju. *Vol. Leg. IV. 458.; Nies.; Bork.; Pol.; Pieczęć na autografie z r. 1664 w posiadaniu Juliusza Hr. Ostrowskiego.*

DZIEDUSZYCKI Hrabia I cz. Sas odm. — W polu błękitnem nad półksiężycem złotym strzała srebrna żelźcem do góry, między dwiema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi. Nad hrabiowską koroną w ukoronowanym hełmie — pół orła czarnego w koronie. Labry błękitne podbite złotem. Tytuł hrabiowski otrzymał Tadeusz Dzieduszycki, podczaszy wielki koronny, tajny radca austriacki w r. 1776. *Kos. I. 175.; Gritz.-Hild.; Bork.; Pol.*

DZIEDUSZYCKI Hrabia II cz. Sas odm. — W polu błękitnem nad półksiężycem złotym strzała srebrna żelźcem do góry, między sześciopromiennymi gwiazdami złotymi. Nad koroną hrabiowską ogon pawi strzałą w lewo przeszyty. Labry błękitne podbite złotem. Linia Dominika Dzieduszyckiego otrzymała tytuł hrabiowski w r. 1777. *Gritz.-Hild.; Hefn.; Bork.; Pol.*

DZIEDZIEL I, Dziedziul, Dziemdzioł cz. Sas II odm. — W polu błękitnem strzała złota żelźcem do góry, bez opierzenia, u dołu rozdarta, pomiędzy półksiężycem złotym a sześciopromienną gwiazdą złotą. Nad hełmem w koronie pawi ogon przeszyty strzałą. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana używana na Litwie. *Nies.; Hefn.; Bork.; Pol.*

DZIEDZIEL II — W polu błękitnem strzała srebrna żelźcem do góry, bez opierzenia, u dołu rozdarta, między sześciopromienną gwiazdą złotą, a półksiężycem rogami do góry. Nad hełmem w koronie ogon pawi strzałą przeszyty. Labry błękitne podbite złotem. Odmiana poprzedniego. *Hefn.*

DZIEJOSŁAW. — W polu błękitnem pod złotą koroną kotwica czarna. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami białymi ośmiopromienna gwiazda srebrna. Nadany 11 Maja r. 1824 Karolowi Hoffmanowi, kontrolerowi generalnemu mennicy w Królestwie Polskiem. *Z dyplomu oryginalnego.*

DZIEKOŃSKI I cz. Korab odm. — W polu czerwonym korab złoty z takąż basztą o trzech blankach, na której wlatujący jastrząb z pierścieniem złotym w dziobie, między podkową srebrną ocelami do góry, z prawej strony a półksiężycem złotym ze sześciopromienną gwiazdą złotą w środku z lewej strony. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek herbu niewiadomy. *Wielądko, a za nim Bobrowicz pisze o Dziekońskich przydomku Wotyniec. Nies.-przyp.*

DZIEKOŃSKI II cz. Korab odm. — W polu czerwonym łódź złota z taką samą basztą o trzech blankach, na której jastrząb z pierścieniem złotym, między podkową srebrną ocelami do góry krzyż kawalerski złoty zawierającą z prawej, a półksiężycem złotym z takąż gwiazdą. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Odmiana znana już w XVI wieku. *Dokument w posiadaniu rodziny.*

DZIERSIŃSKI, (*Scherschinski*). — W polu złotym między ocelami podkowy błękitnej zwróconymi na dół, — tej samej barwy krzyż kawalerski. Nad hełmem z zawoju złoto-błękitnego — dwie trąby w trzy pasy złote i dwa czerwone każda. Labry błękitne podbite złotem. Rodzina pochodzenia polskiego w XVI wieku w Prusiech osiadła. *Sieb. VI. 4. 11.*

DZIERŻANOWSKI I cz. Gozdawa odm. — W polu czerwonym rzędem dwie lilie srebrne. Nad hełmem w koronie na trzech piórach pawich jedna lilia. Labry czerwone podbite srebrem. Początek odmiany niewiadomy. *Hefn.; Papr.; Okol.; Nies.; Bork.; Pol.*

DZIERŻANOWSKI II cz. Gozdawa odm. — W polu czerwonym rzędem dwie lilie podwójne srebrne. Nad hełmem w koronie na pawim ogonie dwie takie same lilie. Początek odmiany niewiadomy. *Sieb. VI. 4. 11.; Papr.; Okol.; Nies.; Bork.; Pol.*

DZIEWNUTY, Dziewunty cz. Ostrzew odm. — W polu srebrnym prawo-ukośny pień zielony o dwu sękach po obu stronach. Nad hełmem w koronie dwa białe skrzydła barkami w prawo. Rodzina pochodzenia polskiego na Szląsku w XV wieku. *Sieb. VI. 8. I. 19 i IV. 11. 9.; Bork.; Pol.*

DZIEWOLSKI, Dziwulski cz. Dziuli odm. — W polu czerwonym trzy węże zielone jeden pod drugim. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry czerwone podbite srebrem. Wywodzą się od Dziulich z Dziwoli. *Sieb. IV. 14. 5.; Bork.; Pol.*

DZIĘCIOŁ. — W polu czerwonym na pniu dzięcioł. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb rodziny pomorskiej Dziecielskich. *Nies.; Bork.; Pol.*

DZIRYT, Dzirytt, cz. Jelita odm. — W polu czerwonym trzy złote kopie w gwiazdę skrzyżowane: środkowa ostrzem na dół, a boczne ostrzami do góry. Nad hełmem w koronie pół rycerza w zbroi z mieczem w prawej ręce, na wylot dziła przeszytego. Herb Szczepankowiczów na Litwie. *Nies. przypiski.; Duńcz.; Kurop.; Bork.; Pol.*

DZIOBEK-SZULCE (*Schultze*). — Na tarczy ściętej obramowanej złotem, w polu górnym czerwonym—murzyn do kolan, w zbroi i szyszaku o trzech piórach strusich, z obciętemi rękami, w dolnym zaś błękitnym—ręka zbrojna z mieczem. Nad hełmem w koronie murzyn jak na tarczy, tylko bez piór na szyszaku. Dziobek przyjął w r. 1828 herb i nazwisko von Schultze za pozwoleniem Fryderyka Wilhelma III, Króla Pruskiego. *Sieb. III. 2. 418.; Riet.; Pol.*

DZIOKOWSKI. — W polu srebrnym trzy czarne trąby myśliwskie w złoto oprawne w środku tarczy w gwiazdę munsztukami złożone: jedna wylotem do góry, dwie pozostałe w strony ku dołowi. Nad tarczą w koronie pięć piór strusich. Herb nadany 5 Marca r. 1765 Andrzejowi Dziokowskiemu i synowi jego Stefanowi, ex-neofitom. Polaczek podaje rok 1679.; *Ks. kanc. 45 i 46. fol. 32 Pocz. Szl. Gal.*

DZIULI. — W polu srebrnym trzy węże złote jeden pod drugim. Labry czerwone. Indygenat udzielony za waleczność w r. 1676 Stanisławowi Franzbek (według Polaczka Franchini, włoskiego pochodzenia); z tej rodziny Juliusz przybrał imię swoje Giulio za nazwisko. *Vol. Leg. V. 899.; Nies.; Her. Kr. Pol.; Bork.; Pol.*

DZIURKIEWICZ. — W polu barwy niewiadomej pod półksiężycem rogami do góry — trójkąt podłużny u dołu kolisto wcięty, między dwiema sześciopromiennymi gwiazdami. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Początek herbu niewiadomy. *Na panegiryku z XVIII wieku, własność pana Bisier, właściciela zbiorn starożytności w Warszawie.*

DZWONKI. — W polu zielonym trzy dzwonki okrągłe srebrne: dwa i jeden. Nad hełmem korona. Początek herbu niewiadomy. *Okol.; Nies.; Małach.*

EBERC, (*Ebertz, Ebers*). — W polu złotem czarna głowa dzicza. Nad hełmem w zawoju złoto-czarnym także głowa. Labry czarne podbite złotem. Jan Leonard de Ebertz z przydomkiem z Ebertzfeld otrzymał w roku 1768 przyznanie praw szlachectwa, na mocy indygenatu uzyskanego dawniej. *Sieb. VI. 8. III. 83.; Vol. Leg. V. 730.*

Podajemy dwie jeszcze odmiany herbu Ebertzów według Siebmachera. *Sieb. VI. 8. III. 84 i III. 3. 163.*

EBERHARD, (*Eberhardt*) cz. Radwan odm.—W polu czarnym na kościelnej chorągwi srebrnej o trzech polach ze złotymi końcami razem klin tworzącymi trzy rzędem złote obrączki. Nad hełmem w koronie chorągiew jak w tarczy, lecz klinem do góry. Labry czarne podbite srebrem. Herb nadany w r. 1775 Zygmuntowi Eberhardowi (u Hr. Borkowskiego, Polaczka i w Voluminach Legum mylnie Everhard) szląskiego pochodzenia. *Vol. Leg. 169. 303.; Sieb. VI. 8 III. 83 i III. 2. 163.; Hefn.*

EBERT, (*Eberd, Ebbert*) cz. Łuk odm.—W polu srebrnym łuk czarny napięty ze strzałą srebrną na nim. Nad hełmem w koronie pół męża czarno ubranego, w białym pasie, z rękoma na biodrach i w białym kapeluszu, na szpicu którego kulka z piórkami koguciem. Indygenat w roku 1685 otrzymał za waleczność Jan Leonard Ebert, porucznik regimentu wojewody kaliskiego. *Vol. Leg. VII. 798. Sieb. III. 11. 90. Małach.; Bork.*

Zwracamy uwagę na podobieństwo nazwisk oraz na tożsamość imion powyższych dwóch herbów Eberca i Eberta; trudno rozstrzygnąć, czy z winy heraldyków znajdujemy dwa różne herby, czy też rodzina mieszczańska Ebertów używająca za godło łuku, (*Sieb. V. 3. 35*), przyjęta została w Polsce do herbu Łuk, ze względu na podobieństwo godła swojego z tym herbem, a potem używała herbu udzielonego w Niemczech.

EINBERGER. — Na tarczy dwudzielnej w polach srebrnym i błękitnym na skale barwy naturalnej—kozieł takiejże barwy. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: białe między błękitnymi. Labry błękitne podbite srebrem. Herb nadany 4 Października r. 1794 Józefowi Einbergerowi, sekretarzowi sądów ziemskich galicyjskich z przydomkiem Einberg, przez cesarza rzymskiego Franciszka II. *Hefn.; Pocz. Szl. Gal.; Bork.; Pol.*

EJDZIATOWICZ, Eydziatowicz cz. Łuk napięty odm. — W polu czerwonym srebrny łuk napięty ze strzałą do góry. Nad tarczą książęca korona. Litewska rodzina; według tradycji rodzinnej Ejdziatowiczowie są gałęzią kniaziów Gedrojców, na pamiątkę czego używają przydomku Gedrus i mitry książęcej, o czym starsi heraldycy nie wspominają. *Metr. Lit. 1495.; Kojat.; Nies.; Wolff; Żychl.; Bork.; Pol.*

EJGIRD I, Eygird cz. Abdank odm. — W polu czerwonym na mieczu ostrzem na dół obróconym — krokiew srebrna w kształcie litery **W**. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Wspomniany w r. 1528 w *Metr. Lit.* na Żmudzi. *Kojat.; Nies.*

EJGIRD II. — W polu czerwonym na krokwiach srebrnych, w kształcie litery **W** złożonych, —miecz ostrzem prosto na dół. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. *Sieb. IV. 14. 1.; Hefn.*

EJLEMBERK, Heilemberg, (Eulemburg). — Na tarczy ściętej w polu górnym złotem — pół lwa czarnego w koronie, w polu dolnym błękitnym—trzy sześciopromienne gwiazdy złote: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie pół lwa czarnego w koronie z prawą łapą i skrzydłem złotymi. Labry błękitne podbite złotem. Rodzina niemiecka osiadła w XIII—XIV wieku na Szląsku, w XVIII na Kaszubach; tytuł baronowski (według Polaczka) otrzymali w r. 1218, a hrabiowski pruski r. 1786. Hr. Borkowski nie słusznie rozróżnia Eilemberków od Eulemburgów. *Nies.; Sieb. III. 1. 7. Bork.; Pol.*

EJNAROWICZ, Eynarowicz cz. Białynia odm. — W polu błękitnym — ze środka podkowy srebrnej ocelami do góry strzała srebrna rozdarta u dołu. Rodzina wspomniana r. 1528 przez Metrykę Litewską. *Koj.; Nies.; Bork.; Pol.*

EKSNER Baron, (Oechsner). — Na tarczy ściętej w polach górnym srebrnym i dolnym błękitnym lew — naprzemian błękitny i srebrny, w prawej łapie gałązkę z różą czerwoną trzymający. Nad koroną baronowską dwa hełmy; w pierwszym między dwiema srebrnymi trąbami gałązka z różą czerwoną, w drugim pół lwa od góry błękitnego a w połowie dolnej srebrnego. Labry błękitne podbite srebrem. Jerzy z niemieckiej rodziny baronów Oechsner, prezes sądu szlacheckiego we Lwowie indygenowany w r. 1819 przez Sejm galicyjski. *Hefn.; Pocz. Szl. Gal.; Bork.; Pol.*

ELSNIC, (Oelsnitz, Olsnic, Olschnitz). — W polu cielistem na prawo-ukosnym pasie czerwonym trzy kule białe rzędem. Nad hełmem w koronie na dwóch skrzydłach czarnych pasy z kulami: ukośnie górą do siebie w tych barwach co na tarczy. Stary herb niemiecki od XVI wieku w Prusiech. *Nies.; Sieb.*

Ponieważ barwy herbu Elsnic, u Niesieckiego wydają się być dowolne, podajemy dwie odmiany znajdujące się u Siebmachera. *Sieb. III. 2. 336 i VI. 8. III. 84;—patrz też i Riet.*

ELZANOWSKI, (Elsanowski, Elsenau) cz. Sępia głowa. — W polu czerwonym sępia głowa. Nad hełmem w koronie dwie trąby w pasy srebrne i czerwone. Labry czerwone podbite srebrem. Według Siebmachera rodzina Elsenau albo Elsanowskich już się spotyka jako osiadła w Prusiech zachodnich w XIV stuleciu; jedna linia od majątku przybrała nazwisko Samplawskich. *Sieb. VI. 4. 12.*

ELŻANOWSKI II. — W polu czerwonym postać ludzka do pól piersi z czarnymi włosami rozpuszczonymi i czarnym sępią nosą. Nad hełmem w koronie dwie trąby. Według Polaczka rodzina niemiecka Schnabel, mylnie do Ostojów przez Paprockiego i Okolskiego zaliczona, w Prusiech Zachodnich osiadła, od majątku Elzanów nazwisko biorąca; Siebmacher uważa Elzanowskich za szczep polski. *Paprz.; Okol.; Nies.; Sieb. II. 2. 166. VI. 4. 12.; Bork.; Pol.*

ELŻANOWSKI III. — W polu czerwonym postać kobieca do pól piersi z czarnymi rozpuszczonymi włosami i czarnym sępią nosem. Nad hełmem w koronie dwie ręce w czerwonych rękawach pierścień złoty do góry trzymające. Odmiana poprzedniego niewiadomo kiedy powstała. *Wiel.; Nies.*

EMBERK, (Emberg). — W polu błękitnym lis chustą białą przepasany. Nad hełmem w koronie między dwoma jabłkami pióro kogucie. Emberkowie na Szlązku w XVII wieku. *Nies.; Sieb. 8. VI. II. 20* Podajemy odmianę powyższego herbu według Siebmachera.

ENDRICI. — Na tarczy linią prawo-ukośną podzielonej w polach srebrnym i błękitnym — lew złoty w lewo. Nad tarczą korona. Dla dokładności przytaczamy ten herb, chociaż nazwisko ma cudzoziemskie i niema innego dowodu że jest polskim jak tylko to, że się znajduje między herbami studentów polskich z XVI i XVII wieku na wszechnicy bolońskiej — podanymi przez p. Mathiasa Bersohna.

ENGELKE — Na tarczy ściętej w polu górnym złotem — kruk czarny z pierścieniem złotym w dziobie, w dolnym błękitnym — trzy pierścienie złote: dwa i jeden, takimiż ogniwoami złożone. Nad hełmem w koronie między dwiema trąbami w pasy naprzemian złote i błękitne jastrząb jak na tarczy. Rodzina niemiecka w XV stuleciu w Gdańsku osiadła, potem w Inflantach. Polaczek mylnie rozróżnia Engelków od Engecke'ów. *Ms. o fam. prus.; Nies.; Sieb. III. 2. 167 i VI. 4. 12.; Bork.; Pol.*

Niesiecki nie umiał bliżej tego herbu opisać i w ułożeniu dolnych pierścieni trochę odmienny podał rysunek.

ENGESTREM, (Engelström). — W polu błękitnym z dwiema sześciopromiennymi gwiazdami srebrnymi między które klinem (*ployé-chapé*) wchodzi od dołu tarczy do góry pole srebrne z trzecią gwiazdą u spodu błękitną, (według Siebmachera, czerwoną, według Klingspora) — pas poprzeczny czarny z podwójnym krzyżem złotym. Nad hełmem w zawoju błękitno-srebrnym orla głowa czarna w koronie między dwoma piórami strusimi błękitnym i srebrnym (według Siebmachera, obiema srebrnymi według Klingspora). Labry błękitne podbite srebrem. Rodzina szwedzka z przydomkiem Benzelstierna (mylnie Borenstierna w Polaczku), nobilitowana w 1751 — w Polsce indygenowana 1791 — Wawrzyniec Engelström z matki Benzelstierówny, jako poseł szwedzki przybył do Polski; współpracownikiem był sejmu czteroletniego, za co otrzymał pierścień z napisem FIDIS MANIBUS, jako pamiątkę konstytucji d. 3 Maja; w r. 1809 otrzymał w Szwecji tytuł barona, w r. 1814 tytuł hrabiego; ożeniony z Chłapowską. *Sieb. VII. 2. 5.; Klingspor.; Czarn.; Bork.; Pol.*

Podajemy herb baronowski i hrabiowski Engeströmów według Klingspora, Siebmachera, Czarneckiego i Rietstapa, pomiędzy którymi zachodzą drobne różnice.

EPINGER, (Eppingen). — Na tarczy w cztery pola czyli pasy prostopadłe naprzemian srebrne i czerwone pomiędzy dwiema halabardami ostrzami od siebie, na malej tarczy w polu srebrnym krzyż kawalerski czerwony. Nad hełmem w zawoju czerwono-srebrnym między dwoma uszami czy piórami i między dwiema halabardami, z których pierwsza czerwona, druga srebrna, mała tarcza srebrna z krzyżem czerwonym. Labry czerwone podbite srebrem. Rodzina ze Szwabii w XV stuleciu w Prusiech na Boreszowie osiadła, później pod nazwiskiem Boreszowskich na Pomorzu znana. *Nies.; Sieb. VI. 4. 12.*

Podajemy również rysunek bez barw z Niesieckiego.

EPSSELWIC Baron, (Epselwitz, Oebchelwitz). — W polu błękitnym — kur srebrny z piórami w ogniu naprzemian czarnymi i białymi. Nad hełmem w zawoju błękitno-srebrnym dziewięć gałązek z różą i liśćmi po trzy — w wachlarz. Labry błękitne podszyte srebrem. Indygenowani w Polsce roku 1768; Józef i Franciszek Epselwitz Obersterlieutenanci. Baronowie od r. 1829. *Vol. Leg. 372 f. 799; Pol.; Hefn.*

EPSELWIC II. — Na tarczy ściętej w polu górnem błękitnem—kur srebrny z piórami w ogonie naprzemian czarnymi i białymi, w dolnem zaś srebrnem — trzy listki (jakby lipowe) na gałązkach z jednego pnia o trzech korzonkach. Nad hełmem w koronie trzy listki na gałązkach bez pnia wspólnego. Labry błękitne podbite srebrem. Odmiana poprzedniego. *Hef.*

EPSTEIN. — W polu czerwonym srebrna krokiew między trzema srebrnymi sześciopromiennymi gwiazdami: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie pół lwa czerwonego z sześciopromienną gwiazdą srebrną w łapach. Labry czerwone podbite srebrem. Godło: LABORE ET CONSTANTIA. Synowie Hermana Epsteina, założyciela pierwszej cukrowni w kraju, Mieczysław, konsul generalny Belgijski i Włoski, właściciel dóbr Dołhobyczów, prezes banku Dyskontowego w Warszawie, i Leon, b. właściciel dóbr Pileckich, przedsiębiorca i bankier, — otrzymali szlachectwo w r. 1869 od Aleksandra II, cesarza rosyjskiego i Króla Polskiego. *Kos. III. 639.; Bork.; Pol.*

ERBS cz. Leliwa odm. — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV złotych — pas prawoukośny czerwony z trzema srebrnymi kulami, w polach II i III błękitnych — nad półksiężycem złotym także gwiazda. Nad hełmem w koronie dwa skrzydła czarne z pasami czerwonymi i kulami jak w tarczy ukośnie do siebie górą ułożonemi. Otrzymali w r. 1753 szlachectwo z przydomkiem Grochowski od cesarzowej rzymskiej Maryi-Teresy. Stanisław August nadał tenże herb Wojciechowi Grochowskiemu podpułkownikowi w r. 1776. *Ks. Kancl. 42. f. 188.; Hefn.; Riet.; Bork.; Pol.*

ESSEN, Essenius. — W polu srebrnem krzyż błękitny. Nad hełmem w koronie między dwoma srebrnymi skrzydłami krzyż błękitny. Labry błękitne podbite srebrem. Zdaje się, że przez pomyłkę Hr. Borkowski zalicza Essenów do szlachty saskiej. Według Siebmachera August Franciszek Essenius von Essen, rezydent saski przy polskim dworze z rodziny hanowerskiej pochodzący, otrzymał 30 Grudnia roku 1767 potwierdzenie szlachectwa i herbu przez Józefa II, cesarza rzymskiego, w roku zaś 1764 indygenowany został w Polsce. *Sieb. II. 8. 6.; Kneschke.; Riet.; Małach.; Vol. Leg. 372 f. 800.; Bork.; Pol.*

ESTKEN, Estko. — Na tarczy ściętej w polu górnem błękitnem — sześciopromienna gwiazda złota, w dolnem czerwonym — pas poprzeczny srebrny. Nad hełmem w koronie pomiędzy dwiema trąbami w pasy naprzemian i między sobą w szachownicę czerwone i srebrne—sześciopromienna gwiazda srebrna. Rodzina niemiecka w XVII stuleciu osiadła na Litwie. *Nies.; Bork.; Pol.*

Herbarz Królestwa Polskiego nieco inaczej herb powyższy przedstawia.

ETTINGEN, (Oettinger)—W polu czerwonym nad murem srebrnym lew złoty koło młyńskie srebrne w łapach trzymający. Nad hełmem w koronie w zawoju czarno-srebrnym pół lwa złotego z kołem jak na tarczy. Labry czarne podszyte srebrem. Rodzina niemiecka, z której Karol w r. 1768 indygenat w Polsce otrzymał. Mylnie u nas Ettingen lub Oettingen zwany, gdy podług niemieckich źródeł jest Oettinger. *Vol. Leg. VII. f. 799.; Sieb. III. 2. 336.; Pol.*

ETMAJER I, (Ettmayer) — Na tarczy czterodzielnej w polach I i IV złotych—pół orla czarnego, w II i III błękitnych — ręka przewiązana złotą obrączką trzymająca. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami czarnymi z pasem poprzecznym srebrnym na sobie—ręka z obrączką w palcach jak na tarczy. Labry z prawej strony czarne podbite złotem, z lewej błękitne podbite srebrem. Antoni, naczelnik cesarsko-królewskiej, izby obrachunkowej udzielone miał szlachectwo według Hefnera i Hr. Borkowskiego w roku 1812, syn zaś jego Antoni według Hefnera (czy Andrzej według pocztu szlachty Galicyjskiej) w 1822 do godności kawalera (Ritter) wyniesionym został z odmianną w herbie przez Franciszka II, cesarza austriackiego. Indygenowany został w 1836 przez sejm galicyjski. *Hef.; Pocz. szl galic.; Bork.; Pol.*

ETMAJER II. — Na tarczy czterodzielnej w I i IV złotych — pół orla czarnego, w II i III czerwonych — na klinie o srebrnych łukowatych bokach od góry do dołu tarczy idącym — sześciopromienna gwiazda czerwona. Nad tarczą dwa hełmy ukoronowane, nad pierwszym o labrach czarnych podszytych złotem — trzy pióra strusie: białe między czarnymi, nad drugim o labrach czerwonych podszytych srebrem — trzy pióra strusie: białe między czerwonymi.

FABER. — Na tarczy dwudzielnej w polu I srebrnym — ręka po za łokciem w rękawie, młot kuźniczy do góry trzymająca, w polu II błękitnym — trzy sześciopromienne gwiazdy srebrne jedna pod drugą. Nad hełmem w koronie ręka z młotem do góry. Labry błękitne podbite srebrem. Rodzina szlaska 6 Lipca r. 1798 nobilitowana w Prusiech; w tymże czasie do Polski się przeniosła. *Małach.; Sieb. III. 2. 169. i VI. 8. III. 84.; Dorst.; Rolle (Dr. Ant. J.); Bork.; Pol.*

FABRYCYUSZ cz. Leszczyc odm. — W polu czerwonym na złotym brogu o srebrnych słupach jastrząb z pierścieniem złotym w dziobie. Nad hełmem korona. Początek herbu niewiadomy. *Kurop.; Paneg. z XVIII stulecia, własność p. Bisiera.*

FAKINETTI, (Fachinetti). — W polu srebrnym drzewo naturalne. Rodzina rzymska z której Jan w r. 1673 indygenowany. *Vol. Leg. V. f. 129.; Riet.; Bork.; Pol.*

FALK. — Na tarczy przedzielonej pasem poprzecznym czerwonym z pięcioramiennym krzyżem legii honorowej francuskiej, w polu górnym srebrnym — czerwony kur z piorunem w prawej łapie, w dolnym złotym — na murawie czarna baszta o dwóch wieżach z czterema lufami karabinowymi w bagnety uzbrojonymi, równolegle między sobą do niej od lewej strony wymierzonymi. Nad hełmem korona. Labry czerwone z obramowaniem zielonym srebrem podbite z prawej, a z lewej złotem. Józef Regulski Rawita z Falkowic w r. 1813 za waleczność do godności kawalera wyniesiony przez Napoleona I, cesarza francuzów, w r. 1820 był dyrektorem nauk w kaliskim korpusie kadetów; zatwierdzony w szlachectwie na mocy prawa z roku 1836 obowiązującego w Królestwie Polskiem *Her. Kr. Pol.; Bork.; Pol.*

FALKENHAN, (Falkenhahn) — Na tarczy dwudzielnej na polach prawem czerwonym, a lewym srebrnym, nad złotym półksiężycem — wieniec z róż nad i pod którym po cztery sześciopromienne gwiazdy złote po dwie z każdej strony ukośnie do siebie. Nad hełmem w koronie nad półksiężycem złotym wieniec na drążku wiszący. Herb pruski. *Nies.; Bork.; Pol.*

FALKENHAJN, (Falkenhayn.) — W polu srebrnym trąba czerwona w złoto oprawna i na złotym sznurze wylotem w lewo. Nad hełmem z zawoju czerwono-srebrnego ogon pawi. Labry czerwone podbite srebrem. Rodzina niemiecka w XIV stuleciu na Szlasku osiadła; baronowie w roku 1621, hrabiowie czeszy w r. 1682; tytuł hrabiowski Ś-go Państwa Rzymskiego otrzymali d. 9 Marca r. 1690 Indygenowani w Prusiech Zachodnich. *Sieb. IV. 11. 9.; Bork.; Pol.*

Podajemy dwie jeszcze odmiany herbu hrabiów Falkenhajn według Siebmachera; Polaczek przypisuje im mylnie herb Nieczuja odmienny.

FALKENSTEIN. — Na tarczy czterodzielnej w I i IV złotych — krata czerwona ukośnie, w II i III błękitnych — kółko kołowrotowe srebrne. Nad tarczą dwa hełmy: w prawym kapeluszy na czubku z kulą, ozdobioną trzema piórami strusimi; na lewym kółko kołowrotowe. Labry przy pierwszym czerwone podbite złotem, przy drugim błękitne podbite srebrem. Znakomita rodzina niemiecka Daunów z Falkenstein nad Renem, w Prusiech przebywała. *Nies.; Kneschke III. 200 i Stary Siebmacher z r. 1605 str. 18 i 128*

FANELLIS. Fanelli, Fanel, Fanuel. — Na tarczy ściętej w polu górnym dwudzielnym, z prawej czerwonym — orzeł biały ukoronowany, z lewej srebrnym — wąż zielony zwinięty w ósemkę, dziecię w paszczy trzymający; w dolnym zaś gronostajowym — nad gwiazdą sześciopromienną złotą dwie wązkie rzeki wężykowate równoległe. Zygmunt i Piotr z Baru, w królestwie neapolitańskim, nobilitowani roku 1545 przez Zygmunta I, króla Polskiego i żonę jego Bonę. *Paprz.; Okol.; Nies.; Bork.; Pol.; Piek. 185.; M. Ker. 70. f. 130.*

FARENSBACH I, (Vernsbeke, Vernsbach, Vernsperch, Farensbeck, Farensbeke, Farembeke). — W polu srebrnym — dwa mury czerwone z blankami jeden nad drugim. Nad hełmem w koronie między dwoma czarnymi skrzydłami mąż w białej delii opasany i zapięty z rękoma w tył założonemi, w kołpaku czerwonym spiczastym o czarnych wyłogach, u którego chwast wiśi. Rodzina westfalska od XIV stulecia w Infłantach osiadła. *Nies.; Sieb. III 11. B. 30; Bork.; Pol.*

FARENSBACH II.—W polu srebrnym poprzeczny pas czerwony od góry w cztery, od dołu zaś naprzemian w trzy blanki czy występy. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami czarnymi pół męża w białym ubraniu z kołnierzem wykładanym i takim samym pasem podwójnie blankowanym na piersiach jak był na tarczy, w czerwonej spiczastej czapce, zakończonej sześciu piórkami w obie strony, z wyłogiem białym w środku wyciętym. Jest to właściwy herb Farensbachów według Siebmachera. *Sieb. IV. 14. 5 i III. 11. B. 30.*

FARENHOLT, (Fahrenholtz).— W polu srebrnym na trójwierzchołkowym pagórku na pniu drzewa zielonego z sześciopremienną gwiazdą złotą w środku swej korony, dwie błękitne ryby ukośnie skrzyżowane. Nad hełmem w koronie drzewo jak na tarczy z gwiazdą tylko. Labry czerwone podbite srebrem. Rodzina niemiecka która chwilowo przebywała w Inflantach. *Sieb. VI. 5. 14 i VI. 9. 15.; Pol.*

FELDEN.— W polu czerwonym prawo-ukośna złota gałązka oliwna o siedmiu liściach. Nad hełmem w koronie dwie złote gałązki palmowe w prawo i w lewo. Rodzina Brunświcka w Prusiech i w Inflantach, od których pochodzą Zakrzewscy i Wypczyńscy. *Sieb. III. 11. B. 31.; Bork.; Pol.*

FELKERZAMB, (Fölkersahm, Völkersahm) cz. Koło złamane.— W polu srebrnym czerwone koło bez jednego górnego dzwona o sześciu toczonych sprychach. Nad hełmem w koronie pół męża nagiego z wieniec zielonym na głowie i u pasa, trzymającego w prawej ręce na plecach wyrwaną z korzeniami jodłę, lewą zaś mającego opartą na biodrze. Labry czerwone podbite srebrem. Rodzina saska w Inflantach osiadła. Linia Kurlandzka od 18 Maja 1834 roku nosi tytuł baronowski rosyjski. *Nies.; Balt.-Wap.; Sieb. III. 11. 34.; Bork.; Pol.*

FELSEIS.— Na tarczy dwudzielnej w polu I błękitnem – oskard z młotem o złotych rączkach ukośnie skrzyżowane, w II czarnem— krzyż kawalerski srebrny. Nad hełmem korona. Labry z prawej strony błękitne, a z lewej czarne, z obu stron podbite srebrem. Jan Nechay, radca sądu apelacyjnego w Galicyi, nobilitowany w roku 1852, w roku zaś 1858 z przydomkiem von Felseis do godności kawalera wyniesiony. *Hefn.; Pocz. Ssl. Gal.; Bork.; Pol.*

FELSZTYŃSKI cz. Nałęcz odm.— W polu czerwonym chusta biała w obręcz zwinięta z końcami niezwiązanymi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Herb nadany 16 Maja r. 1780; zapisani w gubernii kijowskiej. *Ks. Kanclerskie 45—46 f. 33; Pol.*

FERBER I.—W polu złotem (czy też błękitnem: *glauco*) trzy czerwone głowy dzicze: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami złotymi, na pawim ogonie głowa dzicza czarna. Rodzina mieszczańska z Gdańska, z której Eberhard otrzymał r. 1515 zatwierdzenie swego herbu. Niesiecki barw nie podał. *M. Kor. 30 f. 24 Nies.; Piek.; Bork.; Pol.*

FERBER II.—W polu barwy niewiadomej nad sercem z trzema utkwionemi mieczami jednym prosto, a dwoma ukośnie w strony—półksiężyc rogami do góry, Stara rodzina kaszubska na Pomorzu, w Saksonii i na Szląsku rozrodzona. *Sieb. VI. 9. 16 i VI. 8. III. 94.*

Podajemy napotkane w Siebmacherze odmiany włącznie z herbem linii baronowskiej tej rodziny:

FERBER III.— W polu barwy niewiadomej na barku półksiężyc serce z utkwionemi trzema mieczami, wszystko to umieszczone ukośnie w lewo. *Sieb. VI. 9. 16.*

FERBER IV.— Na tarczy ściętej, w polu górnym srebrnym — czerwone serce z trzema utkwionemi wewnątrz mieczami: jednym prosto, a dwoma ukośnie w strony, w dolnym błękitnym — półksiężyc srebrny rogami na dół. Nad hełmem korona. Labry błękitne podbite srebrem. *Sieb. VI. 8. III. 84.*

FERBER V — Na tarczy podzielonej na trzy pola klinem o łukowatych rozchodzących się od szczytu ku dołowi tarczy bokach, w I srebrnym — trzy miecze w czerwonym sercu utkwione: jeden wprost na dół a dwa w strony ku bokom, w II błękitnym—półksiężyc złoty, w III

zaś czerwonym — głowa orla biała przykryta czapką książęcą purpurową z wyłogiem białym. Nad hełmem w koronie głowa orla biała z mitrą. Labry z prawej strony czerwone podbite srebrem, a z lewej błękitne podbite złotem. *Sieb. I. 8. III. 84.*

FERBER VI. — Na tarczy czterodzielnej w polu I czerwonym — ukoronowana głowa orla biała w II błękitnym — półksiężyc srebrny, w III srebrnym — dwa poprzeczne pasy błękitne jeden pod drugim, w IV zaś srebrnym — trzy miecze w czerwonym sercu utkwione: jeden prosto, a dwa w strony. Nad hełmem w koronie dwie trąby: pierwsza srebrna z dwoma poprzecznymi pasami błękitnymi, druga zaś pół czerwona i pół srebrna. Labry z prawej strony czerwone, a z lewej błękitne — podbite srebrem. *Sieb. VI. 8. III. 84 i III. 1. 51.*

FERNBERG. — Na tarczy ściętej w polu górnym złotem — dwugłowy orzeł czarny, w dolnym błękitnym — na zielonej murawie w skale otwór czarny obramowany złotem. Nad hełmem w koronie dwa czarne skrzydła. Labry błękitne podbite z prawej strony złotem, a z lewej srebrem. Herb nadany w roku 1786 z przydomkiem von Fernberg. Ferdynandowi Fernbergowi, kontrolerowi żup solnych w Bochni. *Hefn.; Bork.; Pol.*

FERSTER (Förster) — Na tarczy z pasem poprzecznym srebrnym w polach błękitnych, w górnym — złoty ul między sześciu pszczołami złotymi, w dolnym zaś — na murawie zielono ubrany leśnik z siekierą na prawym ramieniu od lewej strony ku drzewinie dążący. Nad hełmem w koronie takiż sam leśnik do kolan. Labry błękitne podbite złotem. Jan Forster urzędnik skarbowy w r. 1788 z przydomkiem von Ehrenwald w poczet szlachty galicyjskiej zaliczony. *Hefn.; Bork.; Pol.*

FIGENAU, Figenaw. — Na tarczy dwudzielnej w polu I srebrnym — pół ukoronowanego orla czarnego z mieczem w prawej łapie, w II czarnym — pół kotwicy srebrnej. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami orlema, prawem białym, a lewym czarnym — ręka zbrojna z mieczem. Herb nadany w roku 1569 Michałowi Figenawowi, admirałowi floty polskiej. *M. Kor. 105 f. 80; Piek.; Pol.*

FIHAUSER, (Viehauser). — Na tarczy czterodzielnej, w polach I i IV czarnych — z czerwonego pnia wznosząca kuropatwa złota, w II i III złotych — trzy kule czerwone: dwie i jedna. Nad hełmem w koronie między dwiema trąbami, prawą pół czerwona i pół złota z trzema kulami czerwonymi: dwie i jedna, i lewą pół złota i pół czarna również z trzema kulami czerwonymi: dwie i jedna — z pnia wznosząca kuropatwa złota. Labry z prawej strony czarne podbite srebrem, a z lewej czerwone podbite złotem. Rodzina pruska wywodząca się od Engelków, osiadła w Polsce za Zygmunta III — Jan de Engelke z Mijaczowa Fihauser był sekretarzem króla. Zygmunt i Konrad Fihauserowie otrzymali w r. 1626 potwierdzenie szlachectwa i herbu przez cesarza Ferdynanda II. *Nies. przyp.; Riet.*

FILIPOWICZ cz. Pobóg odm. — W polu błękitnym na barku podkowy srebrnej krzyż złoty kawalerski. Nad hełmem w koronie wyżeł biały w obróży. Początek odmiany niewiadomy. *Nies.*

FINK, (Finck). — Na tarczy czterodzielnej w polu I błękitnym — lew biały wspięty, w II i III — szachownica złoto-czarna, w IV błękitnym sześciopromienna gwiazda srebrna. Nad hełmem w koronie pomiędzy dwiema trąbami: czarno-srebrną i srebrno-czarną — pół lwa wspiętego. Labry z prawej czarne podbite złotem — z lewej białe podbite srebrem. Rodzina na Pomorzu i Szląsku rozrodzona. Niesiecki o tym herbie wspomina pod Finkami herbu Ostoja, nie rozstrzygając, czy to jedna, czy dwie rodziny zupełnie różne. *Nies.; Sieb. VI. 8. III. 85, VI. 9. 16 i III. 2. 172.; Pol.*

FINKE (Fincke) cz. Ostoja odm. — W polu czerwonym nad dwoma półksiężycami złotymi, barkami do siebie — sześciopromienna gwiazda złota. Nad hełmem w koronie na pięciu piórach strusich czerwonych kotwica złota, uchem na dół. Labry czerwone podbite złotem. Herb nadany w r. 1805 z przydomkiem von Finckenthal, Benjaminowi Fincke, bankierowi lubelskiemu, przez Franciszka I, cesarza austriackiego. *Hefn.; Bork.; Pol.*

FISZEN, (Fischen). — W polu barwy niewiadomej dwie ryby jedna pod drugą: górna w prawo, dolna w lewo. Nad hełmem w koronie — pół ryby łbem wprost do góry. *Krzyż.*

FISZER I (*Fischer*) — Na tarczy czterodzielnej, poprzeczną rzeką białą przedzielonej, na polach I czerwonym i II srebrnym — pół męża w sukmanie i czapce z wyłogiem, trzymającego na plecach w prawej ręce siatkę rybacką, którego połowa naprzemian w polu czerwonym — srebrna, a w srebrnym — czerwona, w III srebrnym — ręka w ubraniu czerwonym gałązkę wawrzynu trzymająca, w IV zaś czerwonym — nad kotwicą srebrną uchem do góry — trzy sześciopromienne gwiazdy złote rzędem. Nad tarczą dwa ukoronowane hełmy; nad pierwszym pół takiego samego rybaka z siatką jak na tarczy, a nad drugim — ręka w czerwonym ubraniu gałązkę wawrzynu trzymająca. Labry czerwone podbite srebrem. Nadany 20 Lipca 1782 z przydomkiem von Rieselbach Janowi Franciszkowi, Wojciechowi, braciom Fischer, przez Józefa II, cesarza niemieckiego. *Początek Sł. Gal.; Hefn.; Bork.; Pol.*

FISZER II. — Na tarczy ściętej, w polu górnym błękitnym — pół jelenia, w dolnym srebrnym — ręka zbrojna z mieczem. Nad hełmem w koronie pół jelenia. Labry błękitne podbite srebrem. Nadany w r. 1797 z przydomkiem von Streitenau Sewerynowi Fischerowi. *Hefn.; Bork.; Pol.*

FISZER III. — Na tarczy dwudzielnej w polu I złotym — na murawie drzewo, w II srebrnym — na murawie porosłej trzcina bocian naturalny. Herb Jana Bernarda Fiszer, w r. 1684 urodzonego w Lubece, który zajmował się sztuką lekarską naprzód w Rydze, następnie w Petersburgu na dworze cesarzowej Anny, otrzymał szlachectwo świętego państwa rzymskiego r. 1736, potem do szlachectwa inflanckiego w r. 1756 zaliczony został. Do tego herbu przyjęty został Karol Ludwik Fiszer, indygenowany r. 1768, z tychże wywodzący się, wylegitymowany w Królestwie Polskim 1839. *Kur.; Małach.; Sieb. III. 11. 95.; Pol.*

FITINGHOF I, (Vietinghoff). — W polu srebrnym na ukośno-prawym pasie czarnym trzy złote muszle rzędem. Nad hełmem w koronie między dwoma skrzydłami orlemy: prawem złotem, a lewym czarnym — na kapeluszu czarnym, czerwono obszytym i trzema muszlami złotymi ozdobionym (jedna i dwie) — lis czerwony stojący, oglądający się w lewo. Labry czarne podbite srebrem. Rodzina niemiecka z przydomkiem Schell w Inflantach; otrzymali tytuł baronowski duński roku 1680, przyznanie tytułu w Szwecji, Prusach i Rosyi nastąpiło w r. 1834. *Balt.-Wap.; Sieb. III. 11. 61. i 194.*

FITINGOHF II. — W polu srebrnym na prawo-ukośnym pasie czarnym trzy złote kule. Nad hełmem na czarnym kapeluszu z wyłogiem białym — lis czerwony w biegu, kulę złotą w pysku trzymający. Labry czerwone podbite srebrem. Odmiana przysługująca linii baronów Fitinghof z nad Renu. *Sieb. III. 1. 89.; Bork.; Pol.*

FLEMING I, (Flemming). — W polu błękitnym wilk biały ukoronowany czerwony, klejnot w łapach trzymający. Nad hełmem w koronie pawie ogon. Rodzina według Niesieckiego hollenderska, według Siebmachera czysto pomorska; tytuł hrabiowski państwa rzymskiego oraz indygenat polski otrzymali roku 1700; wylegitymowani w roku 1843 w gub. mińskiej; znajdowali się w Prusiech, na Szląsku i w Inflantach. Według Siebmachera wilk pierwotnie unosił się nad złotem kołem od wozu — następnie wilk przedstawiony był z kółkiem czyli też z zawojem turniejowym, a wreszcie z kołem młyńskim — w łapach; — podajemy tę ostatnią odmianę, najczęściej spotykaną, pod Flemingiem II. *Nies.; Sieb. III. 1 tekst, tablica 8 — i IV. 14. 40.*

FLEMING III. — Na tarczy srebrnej, obramowanej czerwonym — ukoronowany lis czerwony wspięty. Nad hełmem w koronie pół lisa czerwonego między dwoma piórami strusimi. Odmiana linii saskiej. *Sieb. II. 3. 28.*

FLEMING Hrabia. — Na tarczy pięciodzielnej przez pola I i IV złote — czarna laska marszałkowska z końcami srebrnymi prawo-ukośna, w II i III czarnych — trąbka pocztowa złota zakręcona wylotem w lewo do góry, w V zaś błękitnym — wilk wspięty trzymający w łapach pierścień czerwony czy też zawój turniejowy. Nad hrabiowską koroną trzy hełmy ukoronowane: nad pierwszym — laska czarna z końcami srebrnymi, nad drugim — trzy pawie pióra, nad trzecim zaś — trąbka pocztowa złota. Herb linii hrabiowskiej z trąbką pocztową na pamiątkę posiadania Postersteinu. *Sieb. III. 1. 8.*

FLORENTYNI, (Fiorentini). — Na tarczy ściętej, w polu górnym złotym — czerwona brama forteczna o płaskim spiczastym dachu z otworem czarnym i dwoma oknami, z obu stron po baszcie o pięciu blankach i dwóch oknach jednym nad drugim, z boków zaś wież po bu-

dynku o spiczastym dachu, o trzech oknach każde: dwóch i jednym; w dolnem błękitnem—ręka zbrojna trzymająca w lewo pięciolistną białą różę na gałązce z pączkiem i listkami. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich, po bokach tarczy po trzy chorągwie jedna pod drugą po prawej obramowane frędzlą srebrną, na pierwszej czerwonej orzeł biały z berłem w prawej szponie, a kulą w lewej, druga jest zielona, a trzecia purpurowa; po lewej zaś stronie na pierwszej złotej obszytej frędzlą srebrną dwugłowy orzeł czarny z koroną, z berłem w prawej szponie z kulą w lewej—druga, błękitna a trzecia czerwona, obszyte frędzlą złotą. Rodzina jest włoskiego pochodzenia na Litwie, wylegitymowani roku 1856 w gubernii wileńskiej. *Pol.*

FOGELFEDER I, (*Vogelfeder*). — W polu srebrnem na ukośno-prawym pasie błękitnym—rzędem cztery sześciopromienne gwiazdy złote. Nad hełmem w koronie pół młodego człowieka w kaftanie zapiętym ze wstęgą błękitną o czterech sześciopromiennych gwiazdach złotych, zawieszoną przez plecy, z rozstawionemi rękoma, trzymający sokoła na lewym ręku. Herb rodziny niemieckiej czy szwajcarskiej w Prusiech osiadłej w XV stuleciu. Paprocki, Niesiecki i Okolski identyfikują tę rodzinę z Bajerskimi i Szumowskimi, chociaż ci według źródeł niemieckich gwiazdę jedną wprost na tarczy noszą, jako hrabiowie Kuchmeister de Sternberg; nazwiska zaś z polską końcówką nabyli od dóbr swoich. *Paprk.; Okol.; Nies.; Sieb. IV. 14. 5. Bork.; Pol.*

FOGELFEDER II. — W polu srebrnem na ukośno-prawym pasie błękitnym cztery rzędem sześciopromienne gwiazdy złote. Nad hełmem w koronie pół męża bez rąk, wstęgę błękitną z czterema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi przez ramię prawe noszącego. Odmianę tę podaje Siebmacher w poczcie szlachty galicyjskiej, jako przysługującą rodzinie Boskampów Bajerskich. *Sieb. IV. 14 5.*

FOKS, (*Fox, Foxius*).—W polu czerwonym dwie kosy drzewce ukośnie skrzyżowane mające, końcami zaś ku bokom tarczy skierowane. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. indygenowana w r. 1606, od nich wywodzą się Potoccy herbu Lubicz. *Nies.; Małach.; Bork.; Pol.*

FONTANA. — W polu czerwonym pod orłem dwugłowym czarnym ukoronowanym w środku tarczy na poprzecznym pasie srebrnym — wodotrysk między trzema równoległymi rzędami sześciopromiennych gwiazd złotych w szachownicę po pięć w każdym rzędzie. Nad hełmem w koronie pięć piór strusich. Rodzina włoska nobilitowana w Polsce w r. 1764, wylegitymowana w Królestwie Polskiem r. 1839, w gubernii kowieńskiej roku 1854. *Vol. Leg.; Wiel.; Nies. prap.; Bork.; Pol.*

FRANTZIUS, (*Frantius*) cz. Taczała odm. — Na tarczy ściętej w polu górnem błękitnem trzy sześciopromienne gwiazdy srebrne: jedna i dwie, w dolnem złotem — na zielonej murawie bocian z kulą w prawej łapie. Nad hełmem w koronie bocian z kulą w prawej łapie. Rodzina mieszczańska gdańska, z której Teodozy Krystyn w r. 1790 do szlachty polskiej zaliczony został, w Prusiech r. 1803 w godności szlacheckiej potwierdzony. *Bork.; Sieb. III. 2. 175.; Pol.*

FRACKI cz. Ostrzew odm. — W polu czerwonym pień poprzeczny z trzema rękami u góry a dwoma u dołu. Nad hełmem w koronie takież pień z trzema sękami z prawej, a dwoma z lewej strony. Herb bardzo dawnej rodziny z Frac na Pomorzu. *Ms o fam. prus.; Nies.*

FREBNER, Frobner, (*Fröbner*). — W polu złotem czarna głowa barania z rogami i językiem czerwonymi. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie: czarne między złotymi. Labry czarne podbite złotem. Herb starej rodziny pruskiej, znany u nas w XVII stuleciu. *Nies.; Sieb. VI. 14. 14.; Riet.; Bork.; Pol.*

FREDRO Hrabia cz. Bończa odm.—Na tarczy ściętej w jednej trzeciej u góry w polu błękitnem na poduszce czerwonej jabłko królewskie; na reszcie tarczy — pięciodzielną, w polu I srebrnem — mur o trzech blankach (*Odwaga*), w II błękitnem nad półksiężycem złotym — strzała żelazcem do góry między dwiema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi (*Sas*), w III czerwonym — pień o dwóch sękach z prawej strony, a trzech z lewej z krzyżem kawalerskim złotym utkwionym u góry (*Nieczuja*), w IV złotem—na niedźwiedziu czarnym—panna ukoronowana z rozpuszczonymi włosami z rękoma do góry wzniesionymi, w sukni błękitnej (*Rawa*), w V zaś błękitnem — wspięty jednorożec biały (*Bończa*). Nad hrabiowską koroną pięć hełmów ukoronowanych: nad

pierwszym — pień z krzyżem złotym, nad drugim — proporzec czerwony w lewo, nad trzecim — pół jednorożca białego, nad czwartym — pawie ogon, nad piątym zaś — między dwoma złote mi rogiami jeleniemi pół niedźwiedzia czarnego, z różą czerwoną w prawej łapie. Labry z prawej strony błękitne, a z lewej czerwone — podbite srebrem. Rodzina Małopolska z Pleszowic, z której Jacek komisarz sejmu galicyjskiego, otrzymał 23 Lipca r. 1822 tytuł hrabiowski od Franciszka I, cesarza austriackiego *Hefn.; Papr.; Okol.; Nies.; Metr. Kor.; Bork.; Pol.*

FREJBERG (*Freyberg*). — Na tarczy dwudzielnej, w polu I błękitnym — pół słońca złotego i dwie sześciopromienne gwiazdy złote z prawej — jedna nad drugą, w II srebrnym — kotwica czarna uchem do góry, błękitnym sznurkiem okręcona. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry błękitne podbite z prawej strony srebrem, a z lewej — złotem. Nadany 5 Września r. 1839 Markowi, synowi Izaaka Freybergowi, pomocnikowi naczelnika wydziału w kancelarii namiestnika Królestwa Polskiego, przez Mikołaja I, Cesarza Rosyjskiego i Króla Polskiego. *Bork.; Pol.*

FREJMAN (*Freyman*). — Na tarczy czterodzielnej, w polach I i IV dwudzielnych, w prawym złotem — pół orła czarnego, w lewym zaś czarnem — pas poprzeczny złoty, w II i III ściętych, od góry srebrnych — dwie rzędem błękitne sześciolistne róże, a od dołu błękitnych — po takiej samej róży białej. Nad tarczą dwa ukoronowane hełmy, nad pierwszym orzeł czarny z głową w lewo, nad drugim zaś z wazonu błękitnego z dwoma różyczkami białymi — pięć piór strusich. Labry z prawej strony czarne podbite złotem, z lewej błękitne podbite srebrem. Rodzina mieszczkańska niemiecka w r. 1557 przez cesarza Ferdynanda do godności szlacheckiej świętego państwa rzymskiego wyniesiona w osobie Rocha Freymana, doktora obojga praw; syn tegoż Jan Wolfgang otrzymał w r. 1586 tytuł hrabiowski, wnuk zaś osiadł w Kurlandyi, z kąd potomkowie dalsi do Inflant wywędrowali. *Balt.; Sieb. III. 11. 97.*

FRENKEL, (*Fraenkel*) Baron. — W polu czerwonym nad prawo-ukośnym pasem czarnym z trzema sześciopromiennymi gwiazdami złotymi pół orła czarnego ukośnie skrzydłem do góry, pod pasem zaś — czapka skrzydlata Merkurego w prawo. Nad hełmem w koronie trzy pióra strusie. Labry czerwone podbite srebrem. Tarczę podtrzymują dwa charty białe w obrożach z głowami odwróconymi. Godło: SAPIENTER ET AVDACTER. Nadany d. 14 Stycznia r. 1839 Antoniemu, Edwardowi Fraenkel, bankierowi warszawskiemu za zasługi dla kraju, przez Mikołaja I, Cesarza rosyjskiego i Króla Polskiego. Tytuł baronowski otrzymali w roku 1854.

FRENTZEL. — Na tarczy ściętej w górnej trzeciej części w polu zielonym — dwie sześciopromienne gwiazdy złote rzędem, w dolnym zaś srebrnym — drzewo. Tarczę okrywa płaszcz zielony i korona szlachecka, z lewej zaś strony olbrzym oparty na tarczy, z maczugą w ręku. Herb nadany w dniu 5 Lutego roku 1826 Piotrowi Lebrechtowi Frentzel, członkowi rady obywatelskiej byłego województwa augustowskiego i dziedzicowi dóbr Poniemonia, za gorliwość w służbie, przez Mikołaja I, Cesarza rosyjskiego i Króla Polskiego. *Her. Kr. Pol.; Bork.; Pol.*

FREZNEL, (*Fresnel*). — Na tarczy czterodzielnej, w polach I i II w trzeciej części od góry czerwonej lew złoty, od dołu dwubarwne dzwonki w szachownicę (*vair*), w III i IV złotych — dwugłowy orzeł czarny w koronie. Nad tarczą korona hrabiowska. Rodzina francuskiego pochodzenia hrabiów Fresnel de Hennequin et Curet z Szampanii, z której Ferdynand Piotr, generał austriacki, indygenowany roku 1825 w Galicyi. *Pocz. Szl. Gal.; Hefn.; Bork.; Pol.*

FRYCZ, (*Fritsch*). — Na tarczy dwudzielnej na polach I złotem, a II błękitnym — kolumna srebrna na piedestale z korynckim kapitelem między dwoma wspiętymi kozłami: srebrnym z prawej, czarnym z lewej strony. Nad hełmem w koronie także kolumna z wspiętym kozłem złotym po lewej stronie. Labry błękitne podbite złotem. Herb rodziny pochodzącej z Saksonii, za Króla Stanisława Augusta w Polsce osiadłej, z niej Karol Abraham Fritsch, referendarz dworu saskiego, tytułem barona w Saksonii ozdobiony, przez Sejm w roku 1768 do przywileju szlachty polskiej przypuszczony, w r. 1775 od Króla polskiego indygenat otrzymał.

Dziwnej pomyłki dopuściła się Heroldya przypisując rodzinie Fritscha, herb powyżej opisany, gdy w herbarzach niemieckich herb ten przysługuje rodzinie z Palatynatu; rodzina zaś Fritschów, z której był Tomasz Fritsch i syn jego Abraham, referendarz dworu saskiego w Polsce później osiadły, używał herbu, który podajemy tutaj za Siebmacherem. *Sieb. II. 3. 2; II. 3. 9; III. 1. 52. 1.* i podług Genealogische Taschenbuch der freiherrlichen Häuser z r. 1848. Z tego ostatniego źródła dowiadujemy się że Karol Abraham miał jednego syna Gustawa zmarłego r. 1827 bezpotomnie.

HERBY ZNANE TYLKO Z NAZWY.

G.

1. Gabar v. Gabara.
2. Gabel.
3. Gaffenko.
4. Gagatkiewicz.
5. Gajewski.
6. Galeński.
7. Galer v. Galery.
8. Galiński.
9. Galoff.
10. Galwicz v. Galwitz.
11. Gałeczki.
12. Gammerau v. Gamerski.
13. Gampor.
14. Ganzkopf.
15. Gau.
16. Gaudium.
17. Gąsiorowski.
18. Gehem.
19. Gehri.
20. Gethschoss.
21. Geisler.
22. Gelm.
23. Geling.
24. Genge v. Gengoja.
25. Gentil de Langalerie.
26. Georgianul.
27. Gerlicz v. Lis odm.
28. Geroszewski.
29. Gersztencweyg.
30. Geting v. Getyng.
31. Giczekul.
32. Giegar.
33. Gielhorn v. Rogala odm.
34. Gielmanowski.
35. Gierhad.
36. Gierlach.
37. Gierszt v. Goerscht.
38. Gifort.
39. Gilatowski.
40. Gildenschantz.
41. Gilewski.
42. Gilner.
43. Ginof.
44. Giuliani.
45. Giza v. Gissa IV.
46. Gizpert v. Kotwica odm.
47. Giżycki.
48. Glaire.
49. Glave.
50. Glazer.
51. Gleychmann.
52. Gliński.

53. Glotz.
54. Gniazdo.
55. Godefroy.
56. Goede.
57. Goetz.
58. Goljan.
59. Goleński.
60. Gołaszewski.
61. Gołoński.
62. Gonaszewski.
63. Gorczyzewski v. Gozdawa odm.
64. Gore.
65. Gorecki.
66. Górnicki.
67. Gosler.
68. Goszczyński.
69. Gottesmann.
70. Gottlieb.
71. Götz.
72. Grafenbruck.
73. Grajbner.
74. Gramatski v. Topór odm.
75. Gran cz. Grau.
76. Greber.
77. Grechs.
78. Gregier.
79. Grekowicz.
80. Grekul.
81. Grewinkow.
82. Greyber.
83. Greyfeld.
84. Grierosu.
85. Grigorcz.
86. Grochalski.
87. Groffe.
88. Gross.
89. Griegsheim.
90. Grubiński.
91. Grützmacher.
92. Grygowicz.
93. Grzybowski.
94. Guadagnis.
95. Gualandi.
96. Gugenmus.
97. Guiliani v. Gwiliani.
98. Guiraud.
99. Gumpert v. Czułostaw.
100. Gurdzia v. Gurdzi.
101. Gurski v. Lubicz odm.
102. Gurtler.
103. Gussmann.
104. Gutzleff.
105. Gutman.
106. Gwoździowski.

H.

107. Habn.
108. Hall.
109. Hagentorn.
110. Hakenszmit v. Hackenschmidt.
111. Haliburton.
112. Haliński.
113. Haneńko.
114. Hasaneńko.
115. Handrynk.
116. Hauff.
117. Hauman.
118. Heiss.
119. Helman.
120. Helmicht.
121. Hemling.
122. Hemzing.
123. Henkiel.
124. Hennes.
125. Herpin.
126. Herreschwand.
127. Hersch v. Hersz.
128. Himelrick.
129. Hintz.
130. Hirtemberg.
131. Hizden.
132. Hizdejo.
133. Hoeking v. Heyking.
134. Hoevelginnen.
135. Holde.
136. Hollo v. Krompach.
137. Holst.
138. Holsten.
139. Holtey.
140. Holzhauser.
141. Holowin cz. Gołowin.
142. Honesti.
143. Honoratis.
144. Horschlad.
145. Hoszkiewicz.
146. Houwald.
147. Hovell.
148. Howerbeck.
149. Hugoni.
150. Huison.
151. Hulben.
152. Hullt.
153. Hummeln.
154. Hurczyn.
155. Hurtych.
156. Huryn.
157. Hurtyng.
158. Huttini.

UPRASZA SIĘ O NADSYŁANIE RYSUNKÓW Z DOWODAMI.

XXVIII

**Wydawnictwa
do 1945 r.**